

Glasnik mira

Godište XII. • broj 10 • listopad 2017. ●

2,5 KM / 10 kn / 1,3 EUR

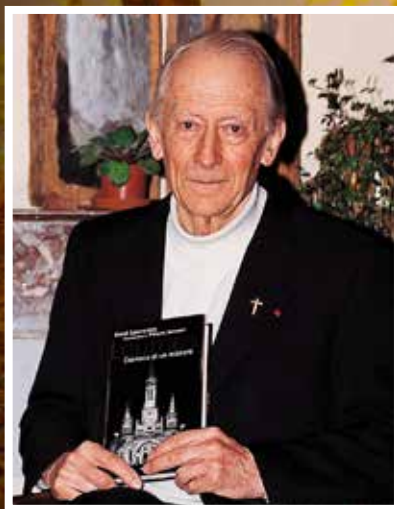

MEĐUGORJE

ISSN 1840-1414

Poseban prilog:
In Memoriam –
René Laurentin

U vjeri živimo – ne u
gledanju Božjega lica

Tko je otac René Laurentin?

Dvije riječi

Gospine poruke
su odjek Evanđelja

Promicanje prave
pobožnosti prema
Djevici Mariji

Kakva je budućnost
kršćanstva?

Franjo i Gospa

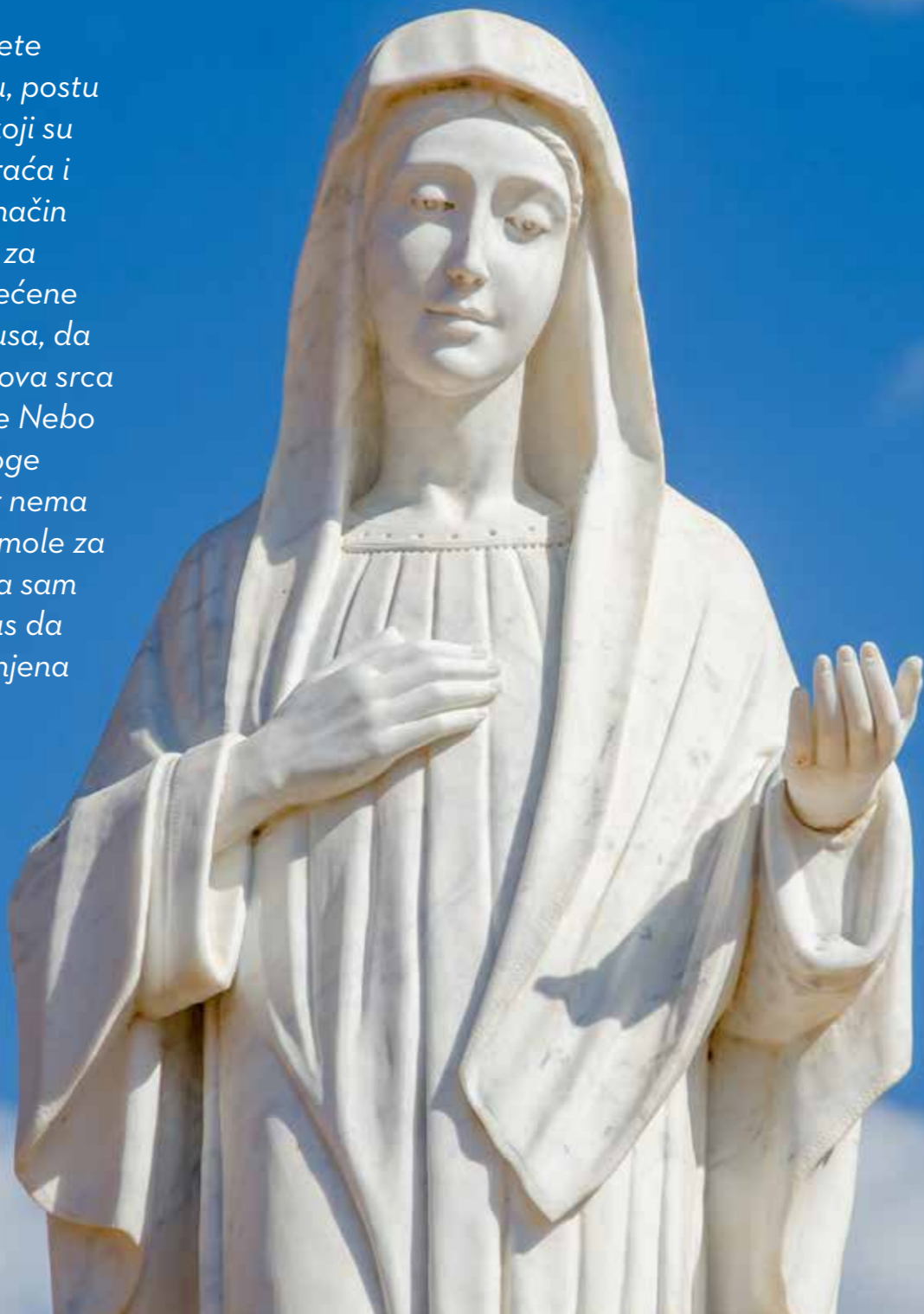
Listopad u Međugorju

Eshatološke teme u
„posebnim objavama“

Može se očekivati Papino
priznanje Međugorja kao
marijanskog svjetskog
prošteništa

Gospina škola | Događanja | Laci i njihovo poslanje | Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima | Iz života Crkve | Hrvatsko kršćansko nazivlje | Lectio divine

Pozivam vas da budete darežljivi u odricanju, postu i molitvi za sve one koji su u kušnji, a vaša su braća i sestre. Na poseban način vas molim da molite za svećenike i sve posvećene da još žarče ljube Isusa, da Duh Sveti ispuni njihova srca radošću, da svjedoče Nebo i nebeske tajne. Mnoge duše su u grijehu, jer nema onih koji se žrtvuju i mole za njihovo obraćenje. Ja sam s vama i molim za vas da vaša srca budu ispunjena radošću.

Iz sadržaja

Gospina škola

Promicanje prave pobožnosti prema Djevici Mariji, FRA T. PERVAN

Kakva je budućnost kršćanstva?, FRA I. DUGANDŽIĆ

Franjo i Gospa, FRA G. AZINović

Listopad u Međugorju, FRA Z. BENKOVIĆ

Može se očekivati Papino priznanje Međugorja kao marijanskog svjetskog prošteništa, I. UGRIN

Živite moje poruke!, T. GAŽIOVA

In Memoriam – René Laurentin

U vjeri živimo – ne u gledanju Božjega lica, FRA T. PERVAN

Tko je otac René Laurentin?

Dvije riječi, FRA M. ŠAKOTA

Gospine poruke su odjek Evanđelja, FRA D. DODIG

Eshatološke teme u „posebnim objavama“. Ukazanja u Fatimi i viđenja M. F. Kowalske, G. GRBEŠIĆ i E. PUNDA

Događanja

Nema ništa, FRA M. ŠAKOTA

Laci i njihovo poslanje

Zašto nam i plastično cvijeće vene?, M. KRAJINA

Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima

Istanbulska konvencija – Trojanski konj ideološke kolonizacije, K. MILETIĆ

Predati život Bezgrješnoj, M. MILETIĆ

Jesenski plodovi i snaga zahvalnosti, B. SKOKO

Iz života Crkve

Hrvatsko kršćansko nazivlje

Dani posvećeni pokojnicima, M. MAMIĆ

Koji je smisao Europskoga dana jezika?, M. MAMIĆ

Dnevna misna čitanja

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Uvodnik

UREDNIK
MARIO VASILJ TOTIN

Dragocjeni biseri duhovnosti

Kada duša traži mjesec u godini koji je poput dragocjena bisera duhovnosti, onda uz svibanj izabire listopad, mjesec koji naglašeno veliča sve sveto i sve stvoreno.

Ponajprije, susrećemo se s velikom sveticom, crkvenom naučiteljicom sv. Terezijom od Djeteta Isusa, u narodu poznatoj i kao sv. Mala Terezija. Ona poziva na onu kreativnu skrovitost u postojanoj patnji i ljubav prema Kristu koja mijenja svijet.

Odmah potom pred našim je očima sv. Franjo iz Asiza, koji veliča sve stvoreno, koji se divi Bogu zbog svakoga stvorenje, a osobito zbog Spasitelja i Njegove Majke Marije. Ovaj je svetac kao nitko zasjekao u brojna srca svojim svjedočenjem i u našim krajevima. Potaknuo je svojim primjerom i podigao toliko duša koje ga nasljeđuju, koje su u službi Crkve i općega dobra, koje daju hvalu Kristu i njegovim ranama. Po Franjinu primjeru generacije i na ovom našem prostoru kroz stoljeća gaje i njeguju ljubav prema Presvetoj Djevici, koja od iskona zagovara kršćanski puk i majčinski blaži njegove brige, a njeguje uspjehe. Uz njegov blagdan dostojno je napraviti retrospektivu pa za sve pokojne i žive franjevce i franjevke zahvaliti Bogu, koji nas i preko njihovih zvanja i kao osobe i kao narod blagoslivlja i održava.

U ovome je mjesecu molitvi krunice izričito posvećen i jedan dan (7. listopada) kada se slavi blagdan Blažene Djevice Marije od Krunice. Krunica je jedan od sinonima za Međugorje. S njom počinje i završava večernji molitveni program. Nju hodočasnici iz cijelog svijeta rado nose u rukama i mole, kako na Brdu ukazanja i Križevcu tako i u župnoj crkvi, ispred vanjskog oltara, ali i na međugorskim ulicama.

Pred nama je stota obljetnica završetka ukazanja u Fatimi. Tog 13. listopada prisjetit ćemo se „igre sunca“ i svega što je to ukazanje predskazalo: muke, krvi, ali i slave koja ima uslijediti. Sv. Terezija Avilska, crkvena naučiteljica, kojoj se utječemo 15. Listopada, još je jedan dragulj u svetačkim galerijama. Ona je obnovila redovništvo, ali ona je i spisateljica, apologetkinja vjere i kršćanstva, mistični periskop ljudske duše, koja je najznačajnija španjolska i katolička književnica. Njezine misli, ali još više realni opisi, svjedočenja od kakvih napasti valja čuvati Crkvu, aktualni su i danas. Ona nije bila skeptik nego je u proplamsajima duše klikkala: „Samo Bog dostaje!“

Prebogati je zbivanjima i svjedočkim djelima listopad u našem Međugorju. Samo Bog može sve zabilježiti. Ipak, moramo istaknuti da u našem *Glasniku*, uz mnoštvo vrijednih zapažanja i misli, donosimo poseban prilog o velikom teologu, mariologu Renéu Laurentinu, koji je umro u rujnu ove godine u 100-toj godini. Glasnik otvara stranice tom čovjeku koji je cijelo svoje biće i dobar dio života posvetio Gospinim ukazanjima u Međugorju. Osvjetljavanje i vrjednovanje njegove uloge za Međugorje sa sigurnošću tek slijedi. A naš *Glasnik* bit će kao i do sada u službi takvih planova i događaja kojima svjedočimo, a u listopadu molimo da ih Gospodin uvrsti u duhovnu riznicu koja obnavlja sve nas.

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje

Glavni urednik

Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323

Služba pretplate

Nikolina Sivrić
e-mail: pretplategm@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 300

Lektura

Ana Vulelija

Grafičko oblikovanje
SBD, Mostar

Tisak

Fram Ziral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.

Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €

UPLATE

Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352

Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22

Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatenmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2

Iz svih zemalja EU u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG (svrha uplate: Glasnik mira), BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044

Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221 (svrha uplate: Glasnik mira)

Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH

e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudesa, poruke" i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

PROMIĆANJE PRAVE POBOZNOSTI PREMA DJEVICI MARIJI

Apostolsko pismo bl. pape Pavla VI. Marialis Cultus (1974.)

Cijela je ova godina na stanovit način obilježena Djevicom Marijom. Stotinu godina od Marijinih ukazanja u Fatimi slavi se ove godine, završno je slavlje u listopadu. Prije pedeset godina Pavao VI. pohodio je kao prvi papa fatimsko svetište. Značenje i suvremenost Fatime nisu prestali objavom i tumačem Treće fatimske tajne u godini Velikoga jubileja. Marija ima svoje neotklonjivo mjesto u Tajni Krista i Crkve. Vidimo to i na primjeru Međugorja, zatim odnosa papa prema Djevici. Nije bilo kateheze ni audijencije, a da na kraju nije spomenuta Bl. Dj. Marija. Papa Franjo za svoga pontifikata redovito prije i poslije putovanja navrati u crkvu sv. Marije Velike u Rimu, usrdno se moli pred drevnom ikonom *Salus Populi Romani-Spas Rimskoga puka*, nosi rukovet ruža. Ivan Pavao II. i Benedikt XVI. nazivali su Mariju *Zvijezda nove evangelizacije* jer se tijekom povijesti pokazala najsnažnijim evangelizatorom, promicateljem Radosne poruke u svijetu, snažnijim od svih apostola i navjestitelja Evandjelja.

FRA TOMISLAV
PERVAN

POJAM 'EVANGELIZACIJE' POSTAO JE OPĆE MJESTO U CRKVI POSLJEDNIH TRIDESET GODINA. Pape govore i pišu o evangelizaciji, reevangelizaciji raskršćanjenih naroda, napose na Zapadu. Na koji način obnoviti zanos za Radosnu vijest? Čini se, Gospodin šalje Majku kao prethodnicu. Ponavlja se prizor iz Kane Galilejske. *Činite što vam Sin moj kaže.* Velika marijanska svetišta, mjesta njezinih ukazanja i danas su najsnažniji magnet za vjernike-katolike. Zapućuju se u njih i tu redovito iskuse, ako su otvoreni, dodir milosti, Duha Svetoga. Marija je u svome poslanju Duhonositeljica i Bogorodica. Zato treba pobožnost prema Djevici Mariji kanalizirati. Bez 'sentiša', afektiranja prema Mariji. Bez suviše romantike, srceparajućih izljeva koji se znaju uvući u vjernički odnos prema Gospi.

MARIJA JE U SVOME POSLANJU DUHONOSITELJICA I BOGORODICA. ZATO TREBA POBOŽNOST PREMA DJEVICI MARIJI KANALIZIRATI. BEZ 'SENTIŠA', AFektIRANJA PREMA MARIJI. BEZ SUVIŠNE ROMANTIKE, SRCEPARAJUĆIH IZLJEVA KOJI SE ZNAJU UVUĆI U VJERNIČKI ODNOS PREMA GOSPI.

Već je sv. Louis Maria Grignion de Montfort, prije tri stoljeća, isticao kako je Isus Krist jedini i vrhovni cilj svih naših pobožnosti; on je Alfa i Omega, početak i svršetak svih stvari. On je jedini Učitelj koji nas uči, jedini Gospodar o kome ovisimo, jedina Glava s kojom smo sjedinjeni, jedini Uzor komu se moramo suobličiti, jedini Liječnik koji nas liječi, jedini Pastir koji nas hrani, jedini Put koji nas vodi, jedina Istina koju

moramo vjerovati, jedini Život koji nas oživljava. Naše jedino Sve, jedini Temelj na kome treba graditi životnu kuću.

KRIST - KONAČNI SMISAO SVEGA
Želimo li promicati pravu pobožnost prema Presvetoj Djevici, to stoga da njegujemo pobožnost prema Isusu Kristu. Pobožnost prema Kristovoj Majci kao sredstvo kako do Sina, a pobožnost prema Djevici treba nam da Isusa možemo (pro)naći, nježno ljubiti, služiti mu smjerno i vjerno. Isti svetac nastavlja kako je nemoguće rastaviti Majku od Sina, Sina od Majke. Nemoguće je odvojiti svjetlo od sunca, vrućinu od ognja.

Kao što rekosmo, veliki je Pavao VI. pohodio Fatimu 1967., a 1974. je svojim apostolskim pismom *Marialis Cultus*, značajnim i bremenitim, na temelju nauka Drugoga vatikanskog sabora o Djevici Mariji, ponudio cijeljoj Crkvi značajna i vrijedna teološka načela za pravilnu pobožnost i štovanje Djevice Marije. Sabor veli kako Crkva, poučena Duhom Svetim, štuje Mariju djetinjom ljubavljenu kao ljubljenu Majku. Marija je, naime, u Otkupiteljevu djelu na jedincat način sudjelovala u posluhu, vjeri, nadi i žarkoj ljubavi, da se u dušama obnovi život milosti. Njezino majčinstvo traje do vijeka. Ona u srcu nosi svu djecu koja su joj pod

Marija je prvi novi čovjek, čiste milosti, koja u ime svega stvorenja izgovara svoje 'da' da bi Bogočovjek mogao započeti svoj zemni put. Ona ga prati na tom putu. Ona je istinski realist. Ona je u srcu Crkve i teologije. Marija je jamac kršćanskoga realizma.

križem povjerena. Sin s križa, u agoniji, pred smrt, vidi Majku i učenika; u njemu nam daje Mariju za Majku. Stoga je Crkva zaziva kao zagovornicu, pomoćnicu, posrednicu, u posvemašnjem jedinstvu sa Sinom.

KORMILO CRKVE U PRAVOM SMJERU

Koji je povod apostolskom pismu, deset godina nakon Sabora? Sabor je imao cilj i nakanu *povratka na izvore*, ne stvarati lomove u hodu Crkve kroz povijest. Reforme su nakon Sabora krenule često u krivom smjeru. Bavile su se većinom površinskim, ne dubinskim zahvatima u biće i poslanje Crkve. To je Papu ponukalo da se oglasi na mnogim područjima crkvenoga života. Duboku je bol nanosio ikonoklazam u Crkvi. Uklanjanje slika, kipova Majke Božje, svetaca, stavljanje Presvetoga na sporedno mjesto u crkvama. Namjesto središnjega mjesta koje je zauzimao Isus Krist postavljani su oltari *prema puku* gdje je u središtu liturg-bogoslužnik. Sa žalom u duši konstatira Papa kako je Crkvu zahvatio duh svijeta, kako je u Crkvu prodro *zagušljivi smrad Sotone*, a pobožnost prema Mariji gotovo je iščeznula iz prakse, skupocjene pokaznice pohranjene u riznice, crkvene ili samostanske, kao izlošci prošlosti. Tek se u novije vrijeme obnavlja praksa klanjanja pred Presvetim. Zato se osjećao ponukanim ponuditi Crkvi naputak o ispravnoj pobožnosti prema Majci Božjoj, te njezino pravo mjesto u otajstvu Krista i Crkve, ne samo u pobožnim izljevima molitava, protiv kojih je govorila već i sv. Mala Terezija od Djeteta Isusa i Božjeg lica, jer su lišene biblijskoga temelja. Mnogi su teolozi i svećenici promicali ideje kako je Marija na rubu Objave, u središtu je Bog, Isus Krist, a nauk o Mariji ubačen je u završno osmo poglavlje Dogmatske konstitucije o Crkvi *Lumen Gentium*.

Jasno, nitko ne spori da postoji hijerarhija istina u Crkvi. Marija nije u središtu vjerovanja, ali to ne znači da nije bitna, da se bez nje može. Bog je izabrao upravo nju, ne neku drugu osobu, da bude Majkom njegovu Sinu. Po njoj je i iz nje Isus došao na svijet. Ona nije izvan ni iznad Crkve, nego upravo u njoj, kao njezin najizvrsniji stvoreni ud, tip i uzor Crkvi u svemu, u vjeri napose i ljubavi. Ona je znamen sigurne nade i utjehe putujućem Božjem narodu.

MARIJA U BOGOSLUŽJU CRKVE

U prvom dijelu apostolskog pisma *Marialis Cultus* Papa govori o odnosu Marijina štovanja i bogoslužja. Marija u bogoslužju Crkve, zatim slijedi govor o pravim smjernicama štovanja Blažene Djevice Marije, obnovi i promicanju njezina štovanja. U trećem dijelu riječ je o posebnim molitvenim oblicima, napose o *Angelusu* i molitvi krunice, čemu je sv. Ivan Pavao II. posvetio cijelu encikliku, dodajući Otajstva svjetla. U završnim mislima govor je o teološkom i pastoralnom značenju Marijina štovanja u obnovi kršćanskoga života.

Postkoncilski obnova sagledava Mariju u širem okviru Kristova misterija, prepoznaje jedinstveni položaj koji pripada Mariji kao Majci Božjoj te pomoćnici i najbližoj suradnici u djelu otkupljenja. Na Istoku i Zapadu imamo divna svjedočanstva marijanske pobožnosti u okviru bogoslužja. Marija može poslužiti vjernicima kao uzor i učiteljica molitve, od Marije se dade naučiti kako pretočiti život u bogoslužje, o čemu zbori Pavao Rimljanima. Naime, prinositi sebe poput Marije, kao žrtvu živu, svetu, bogougodnu, kao svoje bogoslužje u Duhu (Rim12,1). Marija – žrtva prinostnica pod križem, supatnica, tu može biti vjernicima uzorom.

Papa ističe kako pobožnost prema Mariji mora biti kristološka i trojstvena, trinitarna. U Mariji je sve usmjereno prema Kristu; sve od njeja zavisi. Bog je Mariju zbog Sina izabrao i sačuvao od grijeha, obdario darovima Duha, učinio zaručnicom Duha Svetoga. Marijinu svetost crkveni su oci pripisivali djelovanju Duha Svetoga. Papa preporučuje napose molitvu *Angelusa* (Anđeoski pozdrav) jer je molitva duboko biblijska, jednostavna, uprisutnjuje tajnu Božjeg utjelovljenja te Marijine su-

radnje u Božjem djelu. U ritmu dana molitva *Angelusa* slijedi Časoslov Božjeg naroda. Sabrana molitva krunice zrcali povijest spasenja. Ispred nas se nižu tajne spasenja i otkupljenja, najizrazitiji trenutci Isusova i Marijina života. Krunica je krajnje evanđeoska molitva, naskroz usmjerena prema utjelovljenju, tajnama Isusova života, s kristološkom orijentacijom. Nakon *molitve časova* (Brevijara) molitva krunice-ružarija najizvrsniji je i najučinkovitiji oblik zajedničke molitve u obiteljskom životu.

DOGMATSKO UTEMELJENJE MARIJINA ŠTOVANJA

Marijino štovanje u Crkvi spada na bit crkvenog bogoslužja (MC br.56). Pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji prisutna je u Crkvi od samih početaka. Već ju je rođakinja Elizabeta nazvala *blaženom među ženama* (Lk 1,42-45). Dokaz je to dojmjljiva svjedočanstva istinitosti načela „lex orandi“ koji prerasta u „lex credendi“. Što Crkva moli, štuje, to postaje pravilom vjere, vjerovanja. Istodobno *pravilo vjere* traži od Crkve ponovno oživljavanje pobožnosti i molitve upućene Djevici Mariji. Marijino štovanje duboko je ukorijenjeno u objavljenoj Božjoj Riječi, ima i svoje solidne dogmatske temelje. Ona je Majka Sina, ljubljena Očeva kći, hram Duha Svetoga, suradnica u djelu otkupljenja, od začeca sveta i posvećena (‘Keharitomene’). Svojom vjerom, nadom i ljubavlju Marija ima jedinstveni položaj u Božjem narodu, kao zagovornica i pomoćnica. Do te je mjere u njoj ljudska narav očišćena da se sami Stvoritelj udostojao biti njezinim stvorom (Dante); nama je ona zbiljski sestra, ponizna i siromašna majka, koja u svemu dijeli našu sudbinu. Gospodin ju je silno ljubio i iskazao joj velika djela. Ljubio ju je poradi sebe, a ljubio ju je i zbog nas, darovao ju je samomu sebi, ali i nama svima (MC 56). To je Marija: Božji dar nama, Božji dar samom Bogu!

PO MARIJI KRISTU – PO KRISTU MARIJI

Jasno, Krist je jedini put do Oca (Iv 14), on je vrhunski uzor prema kome učenici trebaju oblikovati svoj život te se njemu suobličiti (Fil 2,5). Pobožnost prema Djevici Mariji ima silne pastoralne učinke te naboj kadar obnoviti kršćanski život i moral (br.57). Svetost Djevice poticaj

je vjernicima upraviti svoj pogled u Mariju, uzor krjeposti. U Mariji nalazimo istinske evanđeoske krjeposti vjere, prihvata Božje riječi, poniznosti, požrtvovne ljubavi, razbora, mudrosti, počitanja pred Svesilnim, ispunjavanja obveza, prinošenja sebe u Hramu, molitve zajedno s apostolima, ustrajnosti u egipatskom progonstvu, supatnji pod križem, siromaštvu pred Bogom, dječičanstvu, čistoći.

Sve je to poticaj vjernicima za rast u Božjoj milosti i ljubavi. To jest cilj svih pastoralnih nastojanja. Nemoguće je častiti Mariju, *milosti punu*, a ne biti u stanju milosti, ne biti prijatelj Božji i Isusov, ne biti otvoren Duhu. Marija je stoljećima bila svecima snažna pomoć na putu svetosti, uz Krista–novog Adama, Marija-nova Eva. Današnjem čovjeku, rastrganu između straha i nade, raspetu između vlastitih granica i neograničenih nadanja i očekivanja, podvojen u duši i srcu, zbunjenu i s pomućenim osjećajima, nemoćnu pred zagonetkom i tajnom smrti i bolesti, mučenu samoćom i osamljenošću, u potrazi za zajedništvom, čovjeku koji se satima dosađuje u virtualnom, internetskom svijetu na mobitelu ili računalu, Marija kao istinska biblijska

Marija nije u središtu vjerovanja, ali to ne znači da nije bitna, da se bez nje može. Bog je izabrao upravo nju, ne neku drugu osobu, da bude Majkom njegovu Sinu. Po njoj je i iz nje Isus došao na svijet. Ona nije izvan ni iznad Crkve, nego upravo u njoj, kao njezin najizvrsniji stvoreni ud, tip i uzor Crkvi u svemu, u vjeri napose i ljubavi. Ona je znamen sigurne nade i utjehe putujućem Božjem narodu.

žena nudi život i nadu. Upravo kako stoljećima vapijući molimo u *Zdravo Kraljice*, „živote, slasti, ufanje naše – zdravo!“ Marija: pobjeda nade nad strahom, zajedništva nad samoćom, mira u pomutnjama, radosti, ljepote u dosadi i frustracijama, vječnosti nad vremenitima, života nad smrću.

Sa zrenika Ivanova evanđelja riječi koje upućuje Marija slugama u Kani za svadbe, kad je ponestalo vina, imaju daleko dublju perspektivu od one zgođe. Činiti što Gospodin govori, to je zadaća svih osvjeđenih vjernika. Kad Gospodin sklapa s Mojsijem i narodom Savez, narod se obvezuje „u jedan glas“ da će „vršiti sve što je Gospodin naredio“ (Izl 19,8; 24,3). Narod preuzima obveze Saveza s Gospodinom, a na Taboru imamo riječ iz Očevih usta: „Ovo je Sin moj! Slušajte njega“ (Mt 17,5).

Marija je prvi *novi čovjek*, čiste milosti, koja u ime svega stvorenja izgovara svoje 'da' da bi Bogočovjek mogao započeti svoj zemni put. Ona ga prati na tom putu. Ona je istinski realist. Ona je u srcu Crkve i teologije. Marija je jamac kršćanskoga realizma. Bog govori, Marija je naš ljudski odgovor. Spasenje nije samo darovano, nego i prihvaćeno. Krist je Božja Riječ, Marija je ljudski odgovor. U Kristu je Bog sišao među nas, u Mariji zemlja je ponovno plodna. U njoj je zorno vidljivo što Bog namjerava sa svakim od nas. Ona je u središtu teodramatike zbog svoje nepridržane suradnje s Božjim planom.

fra Slavko Barbarić

Slavite misu srcem

Slavite misu srcem

Molitveni priručnik *Slavite misu srcem*, osim prizivanja ljudskoga srca, vodi nas i uvodi u samo srce svekolikoga kršćanskoga bogoštovlja, u svetu misu kao Isusovu nekrvnu žrtvu. Vodi nas i dovodi do najveće vrijednosti i dragocjenosti koju je Bog mogao uopće ponuditi svomu stvorenju – čovjeku. Predočava nam i suočava nas s najdivnijim i najsilnijim čudom Božje ljubavi prema čovjeku kojega Bog od iskona beskrajno ljubi.

CENTAR MIR MEĐUGORJE

Knjigu možete naći u Suvenirnici Centra MIR Međugorje.

U vremenu brzoga života i još bržega protoka vijesti i informacija ljudi se brzo privikavaju i na najneobičnije stvari i događaje. Časovito iznenađenje i kratko čuđenje zbog nekih neobičnih pojava brzo ustupaju mjesto ravnodušnosti i mirenju s novim stanjem stvari. Suvremeni čovjek brzo zaboravlja staro i prilagođava se novom. Tako je i u Crkvi. Skandali u njezinim redovima, pogotovo u dijelu hijerarhije, načas privuku pozornost javnosti i izazovu zgražanje onih koji se iskreno trude čestito živjeti svoju vjeru, a onda sve brzo pada u zaborav i život ide dalje. Puno je opasnije što se kršćanski život sve više razvodnjava i pokazuje znakove polagane, ali sigurne atrofije, obamrlosti. Crkva, umjesto da bude „sol zemlji“ i „svjetlo svijetu“ (usp. Mt 5,13-14), počinje se bojati za svoje mjesto u tom svijetu.

FRA IVAN
DUGANDŽIĆ

UZNEMIRUJUĆI ZNAKOVI

U tom kontekstu mnogima se zaista postavlja pitanje iz naslova ovog priloga: Kakva je budućnost kršćanstva? To pitanje je dodatno zaoštreno sve agresivnijim nastupom radikalnog islama koji više i ne skriva svoje prijetnje prema kršćanstvu. U svemu tome oni trješniji su ipak skloni tvrdnji da se kršćani ne trebaju toliko bojati snage islama već puno više krize vjere u vlastitim redovima. Tako urednik jednog njemačkog katoličkog tjednika, podsjećajući na negativne pojave u Crkvi, s neskrivenim osjećajem žaljenja nastavlja: „Nasuprot tome mnogi su manje uznemireni zbog epohalnog gubljenja vjere. I same Crkve djeluju apatično. Svećenici i teolozi laici i dalje vrše svoju službu kao i obično. A pritom je ipak odavno riječ o pitanju preživljavanja kršćanstva u većem dijelu svijeta“ (J. Röser).

Polazeći od trenutačnog vrlo kaotičnog stanja suvremenog svijeta i od sve izraženije krize crkvenog života, kršćanin ima razloga biti zabrinut za svoju osobnu budućnost i budućnost Crkve. No ako imamo na umu da pojam „kriza“ u svome grčkom izvorniku (*krisis* – od glagola: *krino*) nosi i mogućnost dubljeg promišljanja, pa

KAKVA JE BUDUĆNOST KRŠĆANSTVA?

Polazeći od trenutačnog vrlo kaotičnog stanja suvremenog svijeta i od sve izraženije krize crkvenog života, kršćanin ima razloga biti zabrinut za svoju osobnu budućnost i budućnost Crkve. No ako imamo na umu da pojam „kriza“ u svome grčkom izvorniku (*krisis* – od glagola: *krino*) nosi i mogućnost dubljeg promišljanja, pa onda i mogućnost novoga početka, važno je znati se suočiti s dubokom krizom svijeta i Crkve.

Foto: Pami

onda i mogućnost novoga početka, važno je znati se suočiti s dubokom krizom svijeta i Crkve. Kršćanin ne smije biti zabrinut kako će Crkva sačuvati svoj stečeni položaj, ugled i utjecaj u društvu, već ići na bit problema. „A pritom je iz kršćanske perspektive uvijek riječ o istom središtu: Tko je Bog, tko je Krist, koliko je logično uskrsnuće? O tome ovisi čitava vjera“ (J. Röser).

Suvremeni njemački obraćenik, novinar Daniel Böcking u obraćeničkom žaru ovim riječima kritizira nedosljednost vjere mnogih suvremenika: „Mi vjerujemo još točno toliko, da vjera ničim ne ometa naš životni plan“.

nezadovoljstvu i svojoj nadi, o svojoj vjeri, svome pouzdanju u Boga, o svojoj molitvi... Neka vam kaže u čemu je uzrok njegovih suza i temelj njegova smiješka. Usredotočite se kod tog čovjeka na bitno.“

Znakovit odgovor na ključna pitanja našega vremena nudi i nedavno izišla knjiga iz pera uglednog njemačkog teologa Gerharda Lohfinka pod naslovom: „Na kraju ništa?“, i podnaslovom: „O uskrsnuću i vječnom životu“. Kao što kardinal Sarah svojom knjigom poručuje da izvan Boga nema ništa, tako G. Lohfink želi naglasiti važnost vjere u uskrsnuće mrtvih. U svim religijama postoji vjerovanje u nekakav oblik života

Uz Gospin poziv na mir nerazdvojivo ide poziv na obraćenje, promjenu ŽIVOTA, posvemašnje okretanje Bogu od kojega dolazi mir. I dok svaki pravi obraćenik zanosno svjedoči o miru i radosti srca, onima koji poziv na obraćenje ne prihvaćaju i danas ostaje prorokova riječ: Nema mira grješnicima! Govori Bog moj. Zato Gospa snažno naglašava da su Božje zapovijedi put do mira i sreće.

KLJUČNA TEOLOŠKA PITANJA

Dobro je što sve više teologa u novije vrijeme žele skrenuti pozornost baš na ta ključna pitanja i potaknuti potrebnu obnovu kršćanske vjere. Tako je prije dvije godine kardinal Robert Sarah svojoj knjizi, koja se bavi suvremenom vjerskom krizom, dao izazovan naslov: „Bog ili ništa“. Želio je već u naslovu svoje knjige reći kako je bez Boga sve apsurdno i ništavno. Ta knjiga je nastala u obliku dijaloga koji je s njim vodio poznati francuski novinar P. Diat. On u uvodu priznaje da je nadahnuće za svoja pitanja što ih je postavio kardinalu Sarahu našao u riječima jednoga monaha stroga reda Cistercita koji mladim redovnicima daje ovakav savjet: „Zamolite vašeg učitelja da vam ne govori kako ne bi ništa rekao... Pitajte ga ono što sa sigurnošću znate, što za nj nije više upitno... Neka vam govori o drami svoje vlastite osobe, a ne o nekoj umjetnoj komediji koju su mu možda nametnule nekakve životne okolnosti. Neka vam govori o svome

poslije smrti, ali samo Biblija govori o uskrsnuću mrtvih. Bez te biblijske vjere u uskrsnuće tijela na kraju vremena, svako vjerovanje u vječni život je nepotpuno i ništavno.

Naprotiv, vjera u uskrsnuće mrtvih daje puni smisao i čovjekovu životu i umiranju. Autor sam priznaje: „Promišljanje i dovršenje ove knjige ponovno mi je dozvalo u svijest kako kršćanska vjera u uskrsnuće mrtvih djeluje oslobađajuće. Tko je čvrsto ukorijenjen u toj vjeri, taj bez ikakve brige može živjeti u biblijskom 'sad', jer svaki čas njegova života ima svoju težinu i nadu. I on može uložiti snagu u izgradnju pravednijeg društva, budući da je svijet uskrsnuća od Boga darovan konačni oblik onoga svijeta, za koji se ovdje u ovoj povijesti borimo.“ (G. Lohfink)

Već je rimski poganski mislilac Seneca upozorio na kratkoću ljudskoga života: „Ljudski život je tren. I manje od trena“. Doista, bez obzira hoće li čovjek živjeti trideset ili stotinu godina, u moru vječnost to je samo

tren. Zato je bezumno živjeti za taj tren, a zanemariti vječnost. S druge strane, čovjek koji računa s vječnošću, odnositi će se na pravi način prema svom kratkom zemaljskom životu, prema tom kratkom trenu, jer znade da o njemu ovisi kakva će biti vječnost.

ODNOS VJERE I NEVJERE

Već nekoliko stoljeća u većem dijelu Europe vlada praktični ateizam. Puno je ljudi prestalo prakticirati vjeru, ali time nije odmah u njima posve iščezla čežnja, glad za Neizmjernim. Među tim praktičnim ateistima u prošla dva stoljeća bilo je puno tražitelja Boga koji su mu se na svoj način i molili. O tome svjedoče i sljedeće riječi velikog pisca Franza Kafke: „Svaki se čovjek nalazi u traženju hrane koja će ugasiti njegovu glad za Neizmjernim. Jednoga dana spozna kako je tu glad nemoguće zadovoljiti. Ima ih koji izdrže tu glad, ima ih koji je uspijevaju zaboraviti, a ima i onih koji umru od nje.“

Današnji ateizam je nažalost drukčiji i puno opasniji. On ne ostavlja mjesta nikakvoj gladi za Neizmjernim, jer nije samo praktični, već programski i još k tome isključivo hedonistički. Svjesno se živi i život planira kao da Bog ne postoji. S njim se ni na koji način ne računa, a još manje za njim traga. S druge strane, može biti jednako opasno ako mislimo da o Bogu sve znademo, gotovo da ga posjedujemo. Na tu opasnost ozbiljno je upozorio jedan od najsebnijih suvremenih kršćanskih mislilaca i pisaca, F. Hadjadj, tvrdeći kako u toj vrsti sigurnosti ima nešto sotonsko. Polazeći od Isusova susreta u sinagogi u Kafarnaumu s opsjednutim čovjekom, F. Hadjadj kaže: „Ondje gdje zao duh u Kafarnaumu spremno kaže: *Znam tko si*, učenici se u strahu pitaju: *Tko li je ovaj?* Svakako, njihova ljudska nesigurnost beskrajno je manje pokvarena od sotonске sigurnosti. Ipak, ostaje pak ta strašna rečenica proizašla iz usta same Istine: *Nemate vjere*. A što je još nevjerojatnije, Sveznajući, u svojoj prevelikoj ljubavi prema svojim učenicima, kao da je zaboravio da zna i razumije sve, s ogorčenjem se pita: *Kako je to moguće?*“ (F. Hadjadj).

POZIV NA OBRACENJE

Čitava Biblija se temelji na iskusnosti susreta s Bogom. Plod takvog

Snimio Mateo Ivanković

VEĆ NEKOLIKO STOLJEĆA U VEĆEM DIJELU EUROPE VLADA PRAKTIČNI ATEIZAM. PUNO JE LJUDI PRESTALO PRAKTIICIRATI VJERU, ALI TIME NIJE ODMAH U NJIMA POSVE IŠČEZLA ČEŽNJA, GLAD ZA NEIZMJERNIM. MEĐU TIM PRAKTIČNIM ATEISTIMA U PROŠLA DVA STOLJEĆA BILO JE PUNO TRAZITELJA BOGA KOJI SU MU SE NA SVOJ NAČIN I MOLILI... DANAŠNJI ATEIZAM JE NAŽALOST DRUKČIJI I PUNO OPASNJI. ON NE OSTAVLJA MJESTA NIKAKVOJ GLADI ZA NEIZMJERNIM, JER NIJE SAMO PRAKTIČNI, VEĆ PROGRAMSKI I JOŠ K TOME ISKLJUČIVO HEDONISTIČKI. SVJESNO SE ŽIVI I ŽIVOT PLANIRA KAO DA BOG NE POSTOJI.

susreta je Abrahamova poslušnost i polazak u nepoznato, Mojsijeva spremnost staviti se na čelo naroda koji treba izvesti na slobodu, odlučnost učenika da ostave sve i pođu za Isusom. Zato se s pravom može reći: „Najvažnije u kršćanstvu uvijek je susret, odnos. Oči vjere promatraju svijet i čovjeka drukčije, zato što su susrele Boga. Znajući da smo prihvaćeni i ljubljani, to nam pomaže da tragove Božje nazočnosti prepoznamo i u drugim ljudima, u stvorenju, u povijesti. Moglo bi se također reći: vjera nam pomaže da odložimo sve naočale koje smo imali i da stvarnost počnemo promatrati u njezinoj dubini. Ali takvo obraćenje nezamislivo je bez predanja i bez žrtve“ (S. Oster).

Uz Gospin poziv na mir nerazdvojivo ide poziv na obraćenje, promjenu života, posvemašnje okretanje Bogu od kojega dolazi mir. I dok svaki pravi obraćenik zanosno svjedoči o miru i radosti srca, onima koji poziv

na obraćenje ne prihvaćaju i danas ostaje prorokova riječ: *Nema mira grješnicima! Govori Bog moj*. Zato Gospa snažno naglašava da su Božje zapovijedi put do mira i sreće. No današnji čovjek ne želi slušati ni o kakvim zapovijedima, već želi biti posve autonoman. Božje zapovijedi shvaća kao ostatak prošlosti, kao nepotreban teret koji sputava čovjekovu slobodu. To govori o posvemašnjem nepoznavanju naravi i smisla Božjih zapovijedi. One ne žele ograničiti, već naprotiv čuvati slobodu naroda Božjega u koju ga je Bog izveo iz Egipta, zemlje ropstva.

Izraelovi proroci bili su savjest svoga naroda. Trajno su podsjećali na Božje zapovijedi, štitali pravdu i siromahe, a oštro korili grješnike, pozivali ih na obraćenje i prijetili Božjom kaznom. Rijetko je koji prorok bio tako izravan i oštar kao Jeremija. Obraćajući se svima, od običnog puka do proroka i svećenika, on im u Božje ime predbacuje kako *olako liječe ranu naroda moga, vičući: 'Mir! Mir!' Ali mira nema* (Jr 6,14), da bi odmah vrlo oštrim riječima najavio kaznu za to: *Nek se postide što gnusobe počiniše, no oni više ne znaju što je stid, ne umiju se više crvenjeti. I zato će popadati s onima što padaju, srušit će se kad stanem kažnjavati* (6,15). Kao da prorok govori nama danas, današnjem vremenu, kada se mnogi ljudi ne mogu ni stidjeti ni crvenjeti zbog svojih gadosti. Zato i prijetnja Božje kazne visi i nad nama. Ali prije te kazne zločinca već sad kažnjava njegovo nedjelo, jer grješnicima nema mira.

Osvrćući se na trenutačno stanje duha u (ne)kršćanskoj Europi i na sve veći strah od islamizacije Europe, bečki kardinal Schönborn je upozorio na bit problema kad je rekao: „Besmisleno je bojati se islamizacije Europe, ako sami ništa ne doprinosimo da Europa ostane kršćanska.“ U intervju za dnevne novine „Krone“ on je objasnio kako nimalo ne zamjera muslimanima što žele da Europa postane muslimanska, ali i on bi želio da Bliski istok i Sjeverna Afrika ponovno postanu kršćanske zemlje. Kršćani u Europi, umjesto da se boje islamizacije, morali bi se više pitati, zašto nisu učinili sve za očuvanje kršćanstva, zašto su dopustili da ih zahvati duh konzumerizma, umjesto da čuvaju kršćanske vrijednosti. O tome ovisi budućnost kršćanstva.

Pietro da Cortona: Vizija sv. Franje

FRA GORAN AZINVIĆ

SVETI JE FRANJO ASIŠKI NEIZRECIVOM LJUBAV-LJU LJUBIO DJEVICU MARIJU I NA OSOBIT JE NAČIN IZABRAO ZA ZAŠTITNICU I ODVJETNICU SVOGA REDA. Marija je čudesna suradnica Božjeg spasenjskog plana. Prije svega ona je ponizna službenica Gospodinova i zato je Franjo uzima za uzor svojoj braći. Ona im postade primjer skrovitosti i skromnosti kakav je i sveti Franjo želio nasljedovati.

O Marijinoj je skrovitosti sv. Ljudevit Marija Grignon Montforski zapisao: „Marija je živjela životom sasvim skromnim; zato je Duh Sveti i Crkva nazivaju *Alma Mater* – Majka skromna i tajna. Njezina je poniznost bila tako duboka da je ništa na zemlji nije jače i trajnije privlačilo doli skrivati se samoj sebi i svakom stvoru, da bude poznata jedino Bogu. Bog je slušao njezine molitve kojima ga je molila da je sakrije, osiromaši i ponizi te ju je rado sakrio pogledu skoro svakog ljudskog stvorenja u njezinu začecu, u njezinu životu, u njezinim tajnama, u njezinu uskrsnuću i uznesenju. Ni sami njezini roditelji nisu je poznavali. Anđeli su često pitali jedni druge: *Tko je ta?*

jer im ju je Svevišnji skrivao; ili ako im je i otkrio koju njezinu odliku, ipak im je neizmerno više toga skrivao.“

Sveti Franjo čeznuo je da on i njegov Red budu tako ponizni i jedino pred Bogom poznati. Stoga je poniznost izvor potpunog predanja i posvećenosti, jer samo tko je ponizan može imati cjelovito srce. On je želio da njegova braća imaju cjelovito i posvećeno srce slobodno samo za Gospodina. U himnu *Veliča* Marija nas uči kako trebamo ljubiti i hvaliti Boga slobodna srca ne tražeći u njemu svoju korist. Ona je bila potpuno raspoloživa čuti svaku Božju riječ i spremna odazvati se na svaki njegov poziv. Jednako tako Franjo je želio da i njegova braća budu spreman čuti Gospodinove riječi i odgovoriti na njegov poziv. Franji su bile drage Gospine riječi: „Što god vam rekne, učinite!“ Slušajući Mariju želio je čuti Gospodina.

ZAR NEMA PROVIDNOSTI U TOME ŠTO JE PAPA JORGE MARIO BERGOGLIO UZEO IME FRANJO? BAREM SE MENI TAKO ČINI. OVO SU VELIKA VREMENA JER I DANAS SE ČUJE GLAS: „FRANJO, IDI I POPRAVI MOJU CRKVU, KOJA SE KAKO VIDIŠ, RUŠI!“ FRANJO I PORCIJUNKULA. FRANJO I MEĐUGORJE.

U Franjinom životu Porcijunkula je imala posebno mjesto. Nakon obraćenja pun Božje ljubavi Franjo je došao u napuštenu benediktinsku kapelicu i obnovio je vlastitim rukama i uz pomoć svoje braće. U njoj je čuo evanđeosku poruku o slanju apostola i tu mu je Gospodin još dublje progovorio da i sam okupi svoju subraću i pošalje ih po svem svijetu. Porcijunkula je postala mjesto susreta i okupljanja braće, a nazvao ju je Sveta Marija Anđeoska, jer je ovo maleno mjesto Mariji vrlo omiljelo i tu je dijelila posebne milosti.

Pitam se nije li Međugorje postalo istinsko mjesto gdje Marija rasipa svoju milost? Zar i ovdje Gospa istinski ne daruje ljudima svakojake milosti? Nije li ovo mjesto na poseban način ispunjeno majčinskom ljubavlju? U tome se može otkriti čudesna simbolika i povezanost Marije i Franjevačkog reda. Naime, Franjo nikad nije želio da braća napuste Porcijunkulu. Možda upravo iz te želje i ljubavi Gospa ostaje prisutna u životu Reda Manje Braće. To je uzajamna ljubav slična onoj kojom majka ljubi djecu, a djeca svoju majku. Povezani su u ljubavi.

Međugorje je, po njegovoj braći koja pastoralno djeluju u župi, i Franjino mjesto. Ovdje se događa susret Gospe i franjevaca, jer ovdje se slušajući Mariju čuje Gospodin. Mogli bismo reći da je Međugorje – *nova Porcijunkula svijeta*. Kao što je Franjo vjerovao da je Mariji Porcijunkula vrlo omiljeno mjesto, tako isto vjerujemo da je Međugorje postalo privilegij Franjevačkog reda. Kao što je Red ponosan na Porcijunkulu, tako bi trebao biti ponosan na Međugorje, jer u svijetu kriza i rasula Gospa iznova podiže *novu Porcijunkulu* – Međugorje. Sveta Marija Anđeoska i danas progovara snažnom milosti kako Crkvi tako i svijetu. Ako je u Franjino vrijeme obnova Crkve počela u Porcijunkuli ta ista obnova danas se nastavlja u Međugorju.

Zar nema providnosti u tome što je papa Jorge Mario Bergoglio uzeo ime Franjo? Barem se meni tako čini. Ovo su velika vremena jer i danas se čuje glas: „Franjo, idi i popravi moju crkvu, koja se kako vidiš, ruši!“ Franjo i Porcijunkula. Franjo i Međugorje.

LISTOPAD U MEĐUGORJU

Pitam se gdje danas vjernici hrane svoju dušu? Gdje su njihovi izvori milosti? Tko su i što su današnji ideali? Kako se ponašaju kada stignu do ruba života, kada ih sustignu laži, prijevare, izdajstva, lopovluci, krađe, vlastiti grijesi i propusti? Znaju li iskoristiti darove koje im je Bog podario u sakramentima? Imaju li hrabrosti razbiti staklo i pritisnuti crveni gumb za alarm? Imaju li hrabrosti otvoriti vrata ispovjedaonice i susresti se sa samim sobom?

**FRA ZVONKO
BENKOVIĆ**

U ISPOVIJEDI SE NE TREBA OPRAVDAVATI

U razgovoru često pokušavamo čuti sugovornika, njegove riječi, ali i nazreti pozadinu što se krije iza neizgovorenih riječi i načina izražavanja. Ponekad se u svemu tome ne razumijemo jer to ne znamo objasniti. Pojedini sugovornici nemaju vremena čuti što govorimo zbog vlastitih problema, umora od svakodnevnice ili jer nisu navikli slušati. S druge strane dogodi se da ponekad ne kažemo ništa osim nekoliko običnih rečenica, a da nam ljudi zahvaljuju zbog toga što smo ih razumjeli, što smo im dali priliku da govore i slušali njihovu životnu priču.

To je ono čudno što se događa u sakramentu ispovijedi kad ljudi shvata da ih prostor i vrijeme ne ogra-

ničavaju, da ih pogledi ljudi ne prate, da ih nitko ne će požurivati ukoliko im treba više vremena da se susretu sami sa sobom, da mogu doživjeti susret u sakramentu bez bojazni što će im tko reći, kako će ih netko pogledati nakon što izađu iz ispovjedaonice. Zato je Međugorje posebno mjesto. Možda ne samo zato što su tamo svećenici strpljiviji, bolji nego na nekom drugom kraju svijeta; što ne prekidaju u govoru; što su navikli pomoći onima koji su zaboravili kako se ispovijeda; što ne žure nego sjede smireno i čekaju; što ne galame jer je netko došao u nevrijeme i pred samu misu; nego zato što su u svojoj pastoralnoj praksi naučili da ljudima treba dati dostojanstven prostor i vrijeme kako bi se mogli susresti sami sa sobom pred Bogom. Kako bi mogli neometano iskazati sve ono što im je na duši, ali da pritom nitko ne povrijedi njihovu intimu, da ljudi u redu ne prisluškuju što govore, da mogu pokazati svoje emocije, plakati i smijati se prepoznajući sve ono što ih tišti.

Svi su u redu isti iako je netko prvi, a netko posljednji. Čekanje otkupljuje. Pojedini imaju naviku prigovarati što moraju dugo stajati u redu, ali nakon što uđu u ispovjedaonicu kao da na vrijeme zaborave. Bitan je susret. Neki na početku budu zburnjeni kao da ih je vrijeme i njihov dolazak na red zaskočio, iznenadio, premda su cijelo vrijeme prebrajali koliko je još ljudi pred njima. Pojedini se na početku opravdavaju ili ispričavaju što nisu odavno bili na ispovijedi. Drugi govore o onome što im je smetalo dok su čekali na red, jer nije im bilo jasno što mladi tako dugo ostaju unutra na ispovijedi. Stariji su mogli i

imati vremena sagriješiti, ali što je s mladima? Treći spominju kako ih je uhvatilo u leđima i ne mogu kleknuti, nego bi radije sjeli. Četvrti znaju naglasiti kako im je dodijalo čekati, ali da su iz radoznalosti ostali u redu da vide što to rade ti ispovjednici pa svijet tako dugo ostane. Peti od silnog čekanja zaborave što su trebali reći pa počnu govoriti odakle su došli, kako im je bilo na putu, koja ih je životna muka ili milost potaknula da hodočaste, tko je u njihovoj pratnji, dok ne shvate da su u ispovjedaonici sami pred svećenikom. I onda nastupi onaj trenutak spoznaje da se u ispovijedi ne treba opravdavati, nego izreći ono što je na duši. U tom trenutku kao da vrijeme stane.

Ne susretu se svi na prvu. Ne dožive svi ispovijed kao nešto osobno niti kao susret. Nekima treba puno više vremena, ponovljenih dolazaka ili jednostavno ne dožive milosni susret jer misle da sve znaju. Pojedini se zavaravaju da su na viskom stupnju spoznaje i znaju otići u krivome smjeru premda se možda redovno ispovijedaju. Dobro

je kad čovjek shvati da nije važno sebe opravdavati, reći da je uspješniji, bolji, dostojanstveniji od drugih, nego koliko je sam spreman biti ponizan, ljubiti i prihvatiti milost oprosta. U spoznaji vlastite nedostojnosti i neizmjerne milosti, koja se prima u sakramentu ispovijedi, mnogi se oskole i nakon dužeg vremena priznaju da su sami zalutali i bježali od Boga, da su se skrivali iza svojih grijeha, laži i slabosti, nemara ili umišljenosti u vlastitu pravednost. Treba imati hrabrosti zgrabiti s izvora tamo gdje se doista živi od tijela i krvi Kristove, gdje se razmišlja u skladu s Kristom i naukom Crkve.

KADA NETKO ISKUSI MILOST OPROŠTENJA, POSTAJE BOLJI

Danas su vjernici, više nego ikada ranije, pozvani pokazati kako je vjera središte njihova života, da je ljubav trojedinoga Boga središte koje drži na okupu sav njihov život. Pozvani smo na slobodu svjedočenja vjere koja je životvorna i preobražava, otkupljuje, ljubi i prašta. Vrijeme je da oslobodimo svoju vjeru sitničavih pogleda, stilova koji nam ne odgovaraju, utjecaja suvremenih trendova i pomodnosti, prolaznih interesa, vlastite samodopadnosti i prividnoga ugleda. Vjera nas treba potaknuti da živimo darovanu milost sakramentalnog opraštenja koje dobivamo u ispovijedi.

Kada budemo imali snage živjeti tako svoju vjeru ne samo da će nam biti bolje, nego ćemo postati sretniji, čak i ako trpimo, jer će vjera osloboditi svu snagu uskrsloga života u nama. Tek tada ćemo vidjeti što znači živjeti u slobodi djece Božje. Svatko mora proživjeti vlastiti put preobrazbe, borbe, kušnji, padova i ponovnog povratka u Očev zagrljaj. Jednako tako potrebno je vratiti se u svakodnevnicu preobraženi ljubavljivo uskrsloga Krista, ljubavljivo koja sve nosi i otkupljuje, a ne zahtijeva od drugoga ništa. Lako je ljubiti one koji nas ne poznaju, jer nam oni često laskaju samo da bi zadovoljili našu taštinu. Zahtjevno je ljubiti one koji nas poznaju, koji su dio naše obitelji i prijatelja. Ljubav traži neprestanu žrtvu, darivanje do krajnjih granica i ustrajnost do kraja.

VOLIM GOSPINE MJESECE U MEĐUGORJU

Jednom prigodom penjući se na Križevac susreo sam jednog gospodina

s kojim sam se uspeo na vrh. Zajedno smo molili, a onda smo sjeli odmoriti se. U razgovoru mi je rekao:

„Volim Gospine mjesece, osobito listopad. U ovo vrijeme prestaju velikih sezonski poslovi, popusti vrućina i ubire se ljetina. To je vrijeme kad se ponovno mogu posvetiti Bogu i molitvi. Ovo je deveta godina kako hodočastim u Međugorje. Tu uvijek bude nekako lakše. Bez obzira na količinu tereta, i na to koliko dugo nisam bio, sve se nekako slegne. Duša se odmori i skupi snage i milosti za dalje.

Muka je bila cijeli život. Nevolja često nije popuštala, a sam nisam imao snage priznati sebi da mi je potrebna pomoć. U kući mi je dobro, ali Bog daje snagu za svaki novi dan. Dolazeći u Međugorje, ponovno sam naučio što znači moliti obiteljsku molitvu, što je Gospina krunica značila u našoj kući nekada kad sam bio dijete, a što znači danas kad sam suprug i otac. Ona nas nekako smiri, premda sam muku nosio dugo godina.

Pozvani smo na slobodu svjedočenja vjere koja je životvorna i preobražava, otkupljuje, ljubi i prašta. Vrijeme je da oslobodimo svoju vjeru sitničavih pogleda, stilova koji nam ne odgovaraju, utjecaja suvremenih trendova i pomodnosti, prolaznih interesa, vlastite samodopadnosti i prividnoga ugleda.

Imao sam problema sa starijim bratom. Od malih nogu nije nam išlo zajedno. Dok smo odrastali, kao da smo jedan drugom bili neprijatelji, a ne rođena braća. Roditelji su to primjećivali, smetalo im je. Nešto se uvuklo između nas od samog rođenja, poput sukoba Kajina i Abela. Ja sam se prvi oženio, premda je on bio stariji, njemu nije bilo još do ženidbe. Dobio sam sina, nadjenulo mu očevo ime i kao da je još jedna provalija došla između nas. Prestali smo se susretati, čak smo se izbjegavali. Uvukla se laž pred svaki susret kako se ne bismo morali sresti na istom mjestu, a bilo mi je stalo do njega. Znao sam što radi, kamo je išao sve dok nije poginuo u prometnoj nesreći. Bio je listopad. Krenuo je s posla kući, auto mu je zaplesao na cesti i sletio je u provalio. Dočekali smo ga u sanduku.

To me je satrlo. Molio sam Boga danima, ali molitva nije išla kroz srce. Na godišnjicu njegove smrti odlučio sam se zavjetovati Gospi i krenuo sam na hodočašće u Međugorje. Mislio sam u sebi – idem tamo da mi bude lakše. Želio sam se ispovjediti, ali nisam mogao. Osam dugih godina dolazio sam i vraćao se kući bez ispovijedi. Duša mi je bila prazna, ali nisam prestajao moliti, premda sam bio dotučen. Nisam više znao vjerujem li u Boga ili ne.“

UTJEHA RIJEČI

Nisam znao što bih mu rekao pa sam predložio da zajedno molimo još jednu krunicu. Po završetku molitve na um su mi pale riječi proroka Siraha: *Oprosti nepravdu svojemu bližnjemu, pa kad budeš molio, grijesi će ti se oprostiti. Ako čovjek goji mržnju na drugoga, kako može od Gospodina tražiti ozdravljenje?* (Sirah 28, 2-3) U hebrejskom načinu razmišljanja *mržnja* ili *ljubav* nisu samo teoretski stavovi u nečijem srcu i mislima, nego konkretne akcije kojima ljudi jedni drugima nanose

zlo ili pomažu. Prestati s mržnjom ili oprostiti značilo bi prestati činiti zlo bližnjemu, oprostiti mu kako bismo sami mogli moliti od Boga opraštenje. Starozavjetni prorok nas upozorava da tko želi oprost grijeha i ozdravljenje duše, ne smije mrziti druge. Ne smije zlo govoriti niti učiniti ništa protiv svojih bližnjih. To ponekad djeluje nemoguće, ali onda kao da postanemo molitveni kad svakodneвно molimo molitvu Očenaš, osobito njegov završni dio: *I otpusti nama duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim.*

Potom sam ga pitao: „Jesi li stvarno spreman otpustiti dužnicima svojim? Jesi li spreman oprostiti bratu?“

Zašutio je, a ja sam nastavio: „Možda ćeš nakon toga, kad sam sebi priznao da si ga mrzio, dopustiti Bogu da uđe u tvoje srce. Dugo vremena trebalo ti je da shvatiš kako je mržnja poticala ljubomoru, netrpeljivost, zavist, oholost i odbacivanje istine. Zaboravi si na ljubav. Najprije si žalio za bratom, a onda nad propuštenim vremenom. Devete godine ti je trebalo da spoznaš kako si cijelo vrijeme oplakivao samoga sebe. Cijeli si život bio zavidan i ljubomoran. Ne možeš vratiti ni njegov ni svoj život, ali možeš pokušati ljubiti, biti dobar suprug, otac, stric i prijatelj. Pokušati donijeti mir u svoju obitelj, na radno mjesto i u svakodnevnicu. Radovati se životu i živjeti svoju vjeru. Kad tvoje srce bude ispražnjeno od mržnje, bit će spremno primiti svu milost i blagoslov, tad ćeš se moći ispovjediti i dobiti odrješenje. Tek tada ćeš početi živjeti svoje čudo, svoj mir i povratak u stvarnost.

Zato mnogi, poput tebe, vole doći u Međugorje jer imaju vremena za osobnu molitvu, hodati uz malo i veliko brdo, samovati i u molitvi se susresti sa sobom. Mnogima dobro dođe jer izađu iz poznatog okruženja, manje ih ljudi pozna i ne moraju strahovati što će im drugi reći. U Međugorju nije sramota da zreo muškarac kleči na koljenima s krunicom u ruci i moli. Ovdje nije sramota čekati u redu za ispovijed ni ostati u ispovjedaonici onoliko koliko ti treba. Na ovom mjestu nekako duša lakše prepozna vlastite slabosti i gorčinu, uspone i padove. Ovdje se lakše vrati k sebi, jer čovjek osjeti milost vlastite i tuđe molitve, milost mnogih izmoljenih obraćenja i opraštenja.“

Međunarodnu teološku komisiju za Međugorje osnovala je 2010. godine Kongregacija za nauk vjere na preporuku pape Benedikta XVI. Istražnim povjerenstvom predsjedao je kardinal Camillo Ruini, umirovljeni Papin vikar za grad Rim, a među inima u njegovu radu sudjelovali su i hrvatski kardinali Vinko Puljić iz Sarajeva te Josip Bozanić iz Zagreba. Komisija je s radom završila u siječnju 2014., a njezini članovi bili su i naši domaći teološki stručnjaci, i to časna sestra Veronica Nela Gašpar iz Rijeke, pater Mihály Szentmárti ni iz Rima, velečasni Franjo Topić iz Sarajeva, te pater Mijo Nikić iz Zagreba. Od 1992. godine Nikić predaje psihologiju, psihologiju religije i povijest religija na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. Na isusovačkom teološkom institutu predaje eshatologiju. Donosimo razgovor s paterom Mijom Nikićem o Međugorju, i to je prvi intervju nekog od članova navedene Komisije u hrvatskom medijskom prostoru.

IVAN UGRIN

Očekuje se skori pravorijek pape Franje glede međugorskih ukazanja. Njegov posebni izaslanik, poljski nadbiskup Henryk Hoser, pozitivno se očitovao o pastoralnoj stvarnosti u toj župi iz koje potječe šestero vidjelaca koji svjedoče kako im se već 36 godina ukazuje Majka Božja. Što vam se čini, jesmo li blizu crkvenog priznanja Međugorja?

– Pitanje crkvenog priznanja Međugorja još uvijek je kompleksno pitanje. Činjenica da neki vidioci još uvijek tvrde da imaju ukazanja, sprječava crkveni autoritet da o tom fenomenu izrazi definitivni stav i donese konačnu odluku. Međutim, neke odluke su, čini se, ipak na vidiku. One se tiču pastoralne skrbi za mnogobrojne hodočasnike koji neprekidno dolaze u Međugorje tražeći tamo mir svojoj duši. Kao što ste spomenuli, poljski nadbiskup Henryk Hoser više je puta pohvalio pastoralno djelovanje svećenika franjevaca koji upravljaju župom svetog Jakova u Međugorju, kao i ponašanje hodočasnika koji tamo susreću i provode zdravu pobožnost kojoj je u središtu Isus Krist i njegov pashalni misterij. Također je zdrava i Crkvi prihvatljiva pobožnost prema našoj Nebeskoj Majci koja se tamo događa. Prema tome, moglo bi se očekivati priznanje Međugorja kao marijanskog svjetskog prošteništa u kojem se događaju veliki i dobri duhovni plodovi na temelju zdrave sakramentalne pobožnosti i velikog pouzdanja u moćni zagovor Blažene Djevice Marije. Crkveno priznanje ili nepriznavanje ukazanja u Međugorju bit će moguće donijeti tek onda kad sama ukazanja prestanu. To i zdrav razum i crkvena tradicija nalažu. Naravno, ako se u međuvremenu otkriju neke očite manipulacije ili neka druga za Crkvu neprimjerena događanja, crkveni autoritet se, u tom slučaju, može i prije izjasniti, ne čekajući prestanak navodnih ukazanja. Što se tiče međugorskih događanja, za sada nema tih za Crkvu neprihvatljivih događanja. Naprotiv, radi se o vrlo dobrim duhovnim plodovima, prema svjedočenju spomenutog Papina izaslanika, nadbiskupa Hosera. A

Pater Mijo Nikić, isusovac, psiholog i teolog, član Međunarodne teološke komisije

MOŽE SE OČEKIVATI PAPINO PRIZNANJE MEĐUGORJA KAO MARIJANSKOG SVJETSKOG PROSTENIŠTA

Što se tiče međugorskih događanja, za sada nema tih za Crkvu neprihvatljivih događanja. Naprotiv, radi se o vrlo dobrim duhovnim plodovima, prema svjedočenju spomenutog Papina izaslanika, nadbiskupa Hosera. A kada će doći do crkvenog priznanja Međugorja, odnosno konačnog stava Crkve, o tome odlučuje sam Papa. On će to učiniti kad procijeni da ima dovoljno argumenata za jednu tako važnu odluku.

kada će doći do crkvenog priznanja Međugorja, odnosno konačnog stava Crkve, o tome odlučuje sam Papa. On će to učiniti kad procijeni da ima dovoljno argumenata za jednu tako važnu odluku. Iz dosadašnjih reakcija i izjava pape Franje može se zaključiti kako je on dosta sumnjičav prema navodnim ukazanjima i sličnim događajima. Svojedobno je, u

razgovoru s argentinskim rabinom Abrahamom Skoraka, tadašnji kardinal u Buenos Airesu Jorge Maria Bergoglio izjavio: „Osjećam trenutno nepovjerenje prema slučajevima ozdravljenja, objava i vizija (ukazanja); sve su to stvari koje me stave u obrambeni stav.“

Poznata je također izjava pape Franje da više voli Mariju kao Majku, a ne kao šeficu nekog poštanskog ureda koja svakodnevno distribuira telegrafске poruke u određeno vrijeme. Ova slikovita izjava pape Franje neke je ljude zburnila pa su zaključili da je sam Papa protiv međugorskih ukazanja. Papa Franjo je tom izjavom želio potvrditi istinu o Mariji da je ona primarno Majka Isusova i Majka naša i da je svako doživljavanje Marije koje je obojeno senzacionalizmom, za njega, a i za Crkvu, neprihvatljivo.

Papa želi, a to mu je i dužnost, sačuvati čistoću marijanske pobožnosti. Prema tome, moramo biti strpljivi, jer papa Franjo želi imati čvrste dokaze prije nego donese tako važnu odluku.

Kako, pak, tumačite spremnost Svetoga Oca i Međunarodne teološke komisije – u kojoj ste i vi sudjelovali, a na čelu joj je bio rimski kardinal Camillo Ruini – da je vjerodostojno prvih sedam dana ukazanja na temelju kojih bi se nastavila daljnja istraživanja međugorskog fenomena? Tako nešto, koliko je meni poznato glede privatnih objava i ukazanja, do sada se nikad nije dogodilo u povijesti Katoličke Crkve...

– Papa Franjo je u razgovoru s novinarima objasnio da je Komisija koju je osnovao papa Benedikt XVI. da prouči 'fenomen' međugorskih ukazanja došla do zaključka da povjereni 'slučaj' treba promatrati u dva dijela: prvi dio se tiče

prvih sedam ukazanja koja se čine vjerodostojnim. Drugi dio, odnosno ostala ukazanja, koja još uvijek traju, ostavljaju određenu sumnju. To je vjerojatno imao na pameti Papa kad je govorio kako mu je neprihvatljiva uloga Marije kao 'poštarice' koja želi na se svrnuti pozornost vjernika. Papa želi naglasiti istinu kako Marija želi biti ono što je sama o sebi rekla, a to je da je ona Službenica Gospodnja koja hvali Boga koji je pogledao na nju, neznatnu službenicu njegovu. Prema tome ukazanja nisu na Marijinu slavu, nego na slavu Boga koji je učinio velike stvari u Mariji i preko Marije, kao što čitamo u Svetom pismu.

Za prvih sedam dana ukazanja Gospe u Međugorju papa Franjo je rekao da se još mogu istraživati. Papa je više puta ponovio kako je Ruinijeva komisija odradila svoj posao vrlo dobro. Papa je slobodan u svojoj odluci i njegova će riječ biti zadnja, ali budući da se tako pozitivno izrazio o radu Komisije, valja očekivati da će se u donošenju konačne odluke o međugorskom fenomenu osloniti na zaključke Komisije.

O njima ja ne mogu ovdje govoriti, nego samo razmišljam o tome kako bi Papa mogao reagirati na međugorska događanja. Očito je da papa Franjo želi još više informacija o pastoralnom i liturgijskom životu, odnosno o pobožnosti koja se provodi u Međugorju. Nadbiskup Hoser je dao vrlo pozitivno mišljenje o tome i naglasio kako se tamo prakticira zdrava pobožnost utemeljena na ozbiljnom sakramentalnom životu i klanjanju pred Presvetim oltarskim sakramentom. To znači da je u središtu pobožnosti Isus, naš Spasitelj i Otkupitelj, što i Sveti Otac želi.

A što je s ostalih nekoliko tisuća dana koliko je prošlo od prvoga ukazanja 24. lipnja 1981. do danas? Naime, troje od šestero vidjelaca tvrdi da još uvijek imaju svakodnevna ukazanja. Druga trojka vidi Gospu barem jednom godišnje. Oko Mirjane Dragičević Soldo svakog drugog u mjesecu na Podbrdu se okupljaju tisuće ljudi... Redovito tom zgodom prenosi Gospinu poruku, kao što i svakog 25. u mjesecu to čini Marija Pavlović Lunetti...

– Činjenica da ukazanja tako dugo traju mnoge zburnuje i dovodi u

sumnju. Papu Franju napose smeta što se ta ukazanja najavljuju u točno određeno vrijeme i praktički se događaju gdje god se vidioci nađu. Treba ovdje reći da je i u Fatimi Gospa najavljivala djeci datum, i mjesto, i vrijeme ponovnog susreta s njome. Međutim, ti su susreti ipak bili malobrojni i nekako uvjerljiviji.

Gospa je slobodna kada i kako često će se nekome ukazivati. Međutim, Crkva se u svojoj prosudbi mora ravnati po svojim kriterijima koji su teološko-pastoralne naravi, ali također se treba ravnati i po kriterijima zdravog razuma i ozbiljne psihologije koja se temelji na kršćanskoj antropologiji. U tom kontekstu može se tvrditi da jedan dio poruka dolazi od Gospe, a drugi može biti odraz vlastitih želja i potreba koje osoba nesvjesno usvoji kao da dolazi od nekog drugog, u ovom slučaju od Gospe, a zapravo dolazi od vlastite psihe, odnosno iz njezina nesvjesnog dijela.

Potvrdu spomenute tvrdnje imamo kod velikog učitelja duhovnog života, svetog Ignacija Lojolskog, utemeljitelja Družbe Isusove. On je u svojoj knjižici „Duhovne vježbe“ donio „Pravila za razlikovanje duhova“. U osmom pravilu Ignacije nam daje mudar savjet što treba činiti kada doživimo utjehu bez uzroka, utjehu koja potječe od samoga Boga. Ignacije kaže da i u tom slučaju treba s velikom budnošću i pomnjom paziti i razlikovati pravo vrijeme takve utjehe, dok je na djelu, od onoga vremena koje slijedi, u kojem duša ostaje još zagrijana te još uvijek osjeća blagodat i posljedice minule utjehe.

„U tom drugom vremenu, naime, uslijed vlastita umovanja, a na temelju navika i posljedica stečenih pojmova i sudova, pod utjecajem dobra ili zla duha, duša zna često stvoriti različite odluke i mišljenja, koja nisu neposredno proizišla od Boga, našega Gospodina. I zato ih treba dobro ispitati prije nego što im potpuno povjerujemo i prije nego što ih stanemo provoditi.“

U ovom osmom pravilu drugog tjedna duhovnih vježbi Ignacije je pokazao izvrsnu kvalitetu dubinskog psihologa i maestra duhovnosti. On je genijalno uočio kako i u onom slučaju kad se sam Bog objavljuje duši, ona mora biti oprezna prema odlukama koje stvori u takvom raspoloženju. A razlog toj opravdanoj opreznosti leži u činjenici da osoba ne može jasno ra-

zlikovati trenutak kad se duh Božji povuče i kad prestane duhovna utjeha. Iako je duša zagrijana Božjom utjehom, ona mora biti svjesna da sve što joj dođe na pamet u tom drugom vremenu ne dolazi nužno od Boga, nego može biti plod našeg umovanja, naše mašte, želja, strahova i očekivanja. Zato sva ta nadahnuća treba dobro ispitati prije nego ih počnemo provoditi u djelo.

Može li se spomenuto osmo pravilo svetog Ignacija primijeniti na drugi dio međugorskih ukazanja koja za sada nisu predmet istraživanja, odnosno koja nemaju onu težinu prvih sedam dana ukazanja?

– Duboko sam uvjeren da bi ovo osmo pravilo razpoznavanja duhova moglo unijeti puno svjetla i riješiti velike dileme u pitanju nejasnoća kod privatnih objava i ukazanja za koja smo uvjereni da imaju puno toga dobrog i prihvatljivoga, ali i nečega što nam smeta ili što nije posve u skladu s naukom Crkve. Potrebno je isključiti pristup metodom crno-bijele tehnike, a uvesti više osjetljivosti i nijansiranja u pristupu privatnim objavama i ukazanjima.

Moguće je, naime, da u jednoj autentičnoj privatnoj objavi ili ukazanju jedan dio poruke bude od Boga dan i kao takav prihvatljiv za pojedinca kao i za čitavu Crkvu, kao što je poziv na obraćenje i molitvu, a da se drugi dio poruke mora odbaciti kao nešto što nema veze s Bogom, odnosno što ga čak i vrijeđa i što je protivno nauku Crkve. Zato treba pomno ispitivati duhove, odnosno kritički prostudirati sadržaj privatnih objava. To ne mogu učiniti same osobe koje su imale objavu, nego to moraju činiti ljudi Crkve koji su kompetentni na svome području, koji su stručnjaci u svojoj struci i koji znaju suosjećati s Crkvom, koji imaju u sebi Duha Božjega.

Ovo osmo pravilo svetog Ignacija o razlikovanju duhova želi nam reći i to da je moguće da neka privatna objava bude zaista autentična, dakle od Boga dana, a da u njoj budu prisutne i neke neprihvatljive stvari koje je vidjelac ili vidjelica od sebe nadodala ili koje je davao uspio ubaciti u dušu osobe kad je prestala Božja poruka. Ignacije Lojolski nam svjedoči da je to moguće. On je sam to na sebi iskusio. Kad je studirao teologiju i filozofiju da postane svećenik, onda je počeo doživljavati velike poticaje da se samo moli i posti. Budući da je mislio da su tako plemenite želje došle od Duha Božjega, on im se sasvim predao. Međutim, ispitujući svoju savjest, praveći refleksiju na svoj život, uvidio je da puno zaostaje u svome studiju i da na takav način ne će stići završiti studij teologije, a to znači da ne će moći biti zaređen za svećenika, a bio je uvjeren da ga Bog na to zove i sprema.

Tada je zaključio da ti silni poticaji na molitvu koji su mu onemogućili ozbiljan studij ne dolaze od Boga i on ih je odbacio te počeo više studirati, ne napuštajući molitvu, ali dajući joj sada razumno vrijeme. Smatram da bi se primjenom ove Ignacijevе metode razlikovanja duhova mogle pomiriti za sada nepomirljive strane kod nas i svuda u svijetu gdje nije sve tako jasno što se tiče sadržaja poruka koje su dane u privatnim objavama.

Što je, po vašemu mišljenju, glavna poruka Međugorja u ovo naše doba?

– Glavna poruka Međugorja je poziv na obraćenje. To se obraćenje u Međugorju ponajviše ostvaruje preko

sakramenta svete ispovijedi, odnosno sakramenta pokore i pomirenja. Oko župne crkve svetog Jakova u Međugorju postavljene su mnogobrojne ispovjedaonice u kojima se na raznim jezicima ljudi ispovijedaju i tako primaju mir svojoj duši. Međugorje je danas najveća ispovjedaonica na otvorenom. Dok je u svijetu sakrament pomirenja u velikoj krizi, u Međugorju je teško pronaći toliko svećenika da saslušaju mnogobrojne vjernike koji se žele ispovjediti baš u Međugorju. Osim preko sakramenta pomirenja, obraćenje se ostvaruje također preko posta, molitve i dobrih djela, na što sve Gospa, prema vidiocima, poziva vjernike i čitav svijet.

U zadnjoj poruci od 2. listopada 2017., kao i u svakoj koju prima vidjelica Mirjana, Blažena Djeвица Marija poziva na molitvu za svećenike. „Djeco moja, nemojte nikada zaboraviti moliti za svoje pastire.“ Kako vidite to Gospino inzistiranje u kontekstu odavno začelih nespozazuma između mostarskih biskupa i hercegovačkih franjevaca radi podjela župa, što je dobrim dijelom utjecalo na dosadašnje uporno njezanje svega što se zbiva u Međugorju sa strane biskupa Ratka Perića?

– Spomenuti poziv na molitvu za svoje pastire u potpunom je skladu s Isusovim pozivom na molitvu za radnike u Gospodnjem vinogradu. Gospa želi isto ono što i sam Isus želi, a to je da njegovi učenici i svi vjernici budu jedno i da žive u miru i ljubavi. Hercegovački slučaj je bolna rana na hercegovačkoj Crkvi i shvatljivo je da Gospa želi ublažiti tu ranu i zato poziva vjernike na molitvu za pastire Crkve.

Nadbiskup Hoser pohvalio je pastoralnu praksu tijekom boravka u međugorskoj župi. Osobito je zapazio kako se u crkvi svetoga Jakova i oko nje ispovijedaju brojni vjernici, te je potaknuo i nas novinare koji smo pratili njegovu tiskovnu konferenciju na sudjelovanje na nekom od brojnih seminara koji se održavaju u župi. Ako se ne varam, 18. međunarodni seminar za bračne parove, koji će se u Međugorju odvijati od 8. do 11. studenoga, osobno ćete predvoditi zajedno s međugorskim župnikom fra Marinkom Šakotom. Kakav je vaš osobni stav, odnosno vjerujete li vi u Gospina ukazanja u Međugorju?

– Svoje osobno mišljenje i stav prema međugorskom fenomenu ne mogu javno izreći jer sam bio član Međunarodne teološke komisije koja je ispitivala ovaj fenomen. Prihvatit ću stav Crkve jer vjerujem da nju vodi Duh Sveti i da će njezinom vrhovnom autoritetu nadahnuti prave misli i odluke.

Zajedno s međugorskim župnikom fra Marinkom Šakotom vodit ću međunarodni seminar za bračne parove na temu „Neka vaša ljubav sve više raste“. Te riječi svetog Pavla izražaj su Božje volje i ujedno najbolji

Međugorje je danas najveća ispovjedaonica na otvorenom. Dok je u svijetu sakrament pomirenja u velikoj krizi, u Međugorju je teško pronaći toliko svećenika da saslušaju mnogobrojne vjernike koji se žele ispovjediti baš u Međugorju. Osim preko sakramenta pomirenja, obraćenje se ostvaruje također preko posta, molitve i dobrih djela, na što sve Gospa, prema vidiocima, poziva vjernike i čitav svijet.

recept za sreću. Osoba koja nesebično ljubi ne može biti depresivna. Ljubav je najbolji i najsigurniji znak dobrog duševnog zdravlja.

Na seminaru ću interdisciplinarnim (psihološko-duhovnim) pristupom pokušati što više prodrijeti u misterij čovjeka i pokazati kako će čovjek najbolje ostvariti sebe po autentičnoj nesebičnoj ljubavi. Čovjek je stvoren na sliku Božju, a Bog je ljubav, prema tome, što se više približimo Bogu po ljubavi, to ćemo više biti onakvi kakve nas je Bog zamislio i stvorio. Tako će naslov jednog mog predavanja biti „Tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje i Bog u njemu“.

Međugorska godišnjica obilježava se 25. lipnja, dan poslije prvoga ukazanja, kad se oformila grupa od šest vidjelaca. Kakva je, po vašemu mišljenju, njihova uloga u svim ovim zbivanjima i jesu li oni vjerodostojni svjedoci i promicatelji Kraljice Mira, kako im se Gospa predstavila upravo 25. lipnja 1981.?

– Na početku međugorskih ukazanja vidioci su djelovali kao kompaktna grupa. Sada oni više nastupaju pojedinačno. Poslije smrti fra Slavka Barbarića, oni više nisu imali adekvatno duhovno vodstvo pa su se snalazili kako su mogli i znali. Svima je potrebno duhovno vodstvo, pa tako i vidiocima. Bog poštuje ljudsku slobodu, a u toj slobodi, ako nema dobrog vodstva, čovjek može zalutati i krenuti krivim putem. Ako vidioci budu poslušni Crkvi, ono što je od Boga donijet će dobre plodove.

Isus je Sin Božji, jedini Spasitelj svijeta. Onaj koji dolazi od Boga i koji nas jedini može dovesti do pravog Boga. Sam za sebe je rekao da je Put, Istina i Život. Tko ide Isusovim putem, taj ide u raj. Ide tamo kamo je Isus otišao da nam pripravi mjesto, da i mi koji vjerujemo u njega budemo s njime. Međutim, osim spomenute javne objave koja obvezuje sve koji vjeruju, postoje i privatne objave. Takve objave ne obvezuju sve vjernike, no one, ako su autentične, sadrže jako dobre konkretne pozive na prihvaćanje i življenje onoga sa-

držaja vjere koji nam je već objavljen u javnoj objavi. Prema tome, dobro je ozbiljno uzeti u obzir i privatne objave koje je Crkva prihvatila kao autentične, iako nije obvezala svoje vjernike da ih bezuvjetno prihvate i prema njima se ravnaju.

Treba priznati da i među vjernicima ima pretjerano znatiželjnih osoba, sklonih senzacionalizmu i traženju nekih izvanrednih čudesnih događanja. Takve se osobe ponekad previše navežu na privatne objave pa ih onda prihvaćaju i šire više negoli sadržaje javne objave. Takve vjernike treba odgajati i ponekad urazumljivati da ne zablude i previše se udalje

od prave vjere. Da ne odemo u krivo, jako puno nam pomaže zdrav razum i vjernost Crkvi koju vodi Duh Sveti.

Ove godine obilježavamo stotu obljetnicu Gospinih ukazanja u Fatimi, kojih je za troje vidjelaca – dvoje ih je već svetih, Franjo i Jacinta, a i za Luciju se vodi postupak beatifikacije – bilo ukupno sedam, od 13. svibnja do 13. listopada 1917., kad su deseci tisuća ljudi u Irijskoj dolini vidjeli i javno svjedočili čudo sa Suncem. Pape su redom od Pavla VI., preko Ivana Pavla II. i Benedikta XVI., do aktualnog Frane, pohodili fatimsko svetište i slavili tamo mise. Može li se očekivati da bi u skoro vrijeme u Međugorje mogao hodočastiti Kristov namjesnik na zemlji i kakva su vaša očekivanja glede daljnjeg statusa Međugorja u okviru vatikanskog hijerarhijskog ustroja?

– Fatimska ukazanja Crkva je priznala i zato su spomenuti pape odlazili u Fatimu, i čak su proglasili svetim dvoje vidjelaca, a za Luciju, koja je nedavno umrla, vodi se proces beatifikacije. Međutim, treba reći da su i fatimska ukazanja na početku nailazila na veliku rezervu pa i protivljenje službene Crkve. Vjernici to brzo prihvate i povjeruju, ali Crkva mora biti oprezna kako se u njezinu pobožnost i duhovnost ne bi uvukle stvari koje mogu ugroziti pravu vjera njezinih vjernika.

Zanimljivo je primijetiti kako je od troje fatimskih vidjelaca samo Lucija vidjela, čula i razgovarala s Gospom, dok je Hijacinta vidjela i čula, a Franjo je samo vidio, ali ne i čuo što je Gospa govorila. Pa ipak, ta činjenica nije smetala Crkvi da prizna fatimska ukazanja kao vjerodostojna. Prema tome, moguće je da i u međugorskom fenomenu bude stvari koje ne razumijemo, ali koje ne ugrožavaju pravu vjeru. A hoće li neki papa posjetiti Međugorje, to je teško reći.

Papa Franjo je već bio u Bosni i Hercegovini, tako da je malo vjerojatno da bi on mogao posjetiti Međugorje, a tko će doći nakon njega, Bog zna, a mi ćemo, ako nas Bog dotada poživi, vidjeti. Moguće je očekivati da Međugorje postane međunarodno marijansko svetište ako se tamo i nadalje bude odvijala zdrava pobožnost kao i do sada. A za eventualno priznanje međugorskih ukazanja

trebat će još puno strpljenja. Crkva se u takvim stvarima ne žuri.

Jesu li se ostvarile sve fatimske tajne? Naime, još kao predstojnik Kongregacije za nauk vjere, kardinal Joseph Ratzinger, govoreći o zastrašujućim sadržajima tajni, istaknuo je kako se molitvom Crkve i vjernika eventualno prijeteeće zlo može ublažiti ili potpuno ukloniti. Čemu da se nadamo, u tom surječju, glede budućnosti ove naše suvremene civilizacije?

– U fatimskim tajnama bilo je zastrašujućih tjeskobnih situacija koje su prijetile prije svega Crkvi, a onda i čitavom svijetu. Ako se svijet ne obrati, doći će novi rat, još gori od prvog, najavljivala je Gospa djeci u Fatimi. Svjedoci smo da se to i dogodilo. U Drugom svjetskom ratu bilo je puno više žrtava nego u Prvom.

...POLJSKI NADBISKUP HENRYK HOSER VIŠE JE PUTA POHVALIO PASTORALNO DJELOVANJE SVEĆENIKA FRANJEVACA KOJI UPRAVLJAJU ŽUPOM SVETOG JAKOVA U MEĐUGORJU, KAO I PONAŠANJE HODOČASNIKA KOJI TAMO SUSREĆU I PROVODE ZDRAVU POBOŽNOST KOJOJ JE U SREDIŠTU ISUS KRIST I NJEGOV PASHALNI MISTERIJ. TAKOĐER JE ZDRAVA I CRKVI PRIHVATLJIVA POBOŽNOST PREMA NAŠOJ NEBESKOJ MAJCI KOJA SE TAMO DOGAĐA. PREMA TOME, MOGLO BI SE OČEKIVATI PRIZNANJE MEĐUGORJA KAO MARIJANSKOG SVJETSKOG PROŠTENIŠTA U KOJEM SE DOGAĐAJU VELIKI I DOBRI DUHOVNI PLODOVI NA TEMELJU ZDRAVE SAKRAMENTALNE POBOŽNOSTI I VELIKOG POUZDANJA U MOĆNI ZAGOVOR BLAŽENE DJEVICE MARIJE.

U jednoj viziji fatimski vidioci su shvatili da velika opasnost prijeti Svetom Ocu i da će on biti ubijen. Nakon onoga što se dogodilo papi Ivanu Pavlu II. 13. svibnja 1981., upravo na godišnjicu fatimskih ukazanja, shvaćamo da se ta vizija najvjerojatnije odnosila na spomenutog Papu kad je bio ranjen na Trgu svetog Petra u Rimu. Međutim, on nije poginuo, nego je preživio i još dugo vodio Crkvu. Prema tome, prijeteeće opasnosti koje vidioci najavljuju ne treba uzeti doslovno da će se to neizbježno tako i dogoditi. To treba shvatiti kao opasnosti koje bi se mogle dogoditi ako se svijet ne obrati.

Molitva i istinsko obraćenje srca imaju moć promijeniti moć slijepe sudbine. Božja Providnost je iznad neumoljive sudbine. Bog ravna ljudskom poviješću i On ima zadnju riječ o tome kako i kada će ova povijest završiti. U isto vrijeme on poštuje ljudsku slobodu koja se, nažalost, može odlučiti protiv Boga, a to znači i protiv dobra samog čovjeka.

Gledajući što se sve događa u ovome svijetu, čini se da ova naša civilizacije ide u propast. Na znanstveno-tehničkoj razini došli smo do vrhunskih rezultata, ali na moralno-etičkoj razini nismo puno napredovali. Zakazali smo u kulturi srca. Nema istinske solidarnosti sa siromašnima i patnicima. Glavni problem koji generira sve druge probleme jest neobraćeno ljudsko srce. A iz njega, kaže Isus, izlazi svako zlo. Novi i bolji svijet izgradit će samo obraćena srca. Vidiocima koji nas na to pozivaju možemo i smijemo vjerovati.

Čudo sa Suncem u Irijskoj dolini dogodilo se prije točno sto godina, točnije 13. listopada 1917. Je li taj znak ono što je bitno obilježilo fatimska ukazanja, odnosno koja je glavna poruka Gospe u Fatimi?

– Prema mome shvaćanju, glavna poruka Gospe u Fatimi jest poziv na obraćenje kako čovjek ne bi završio u paklu, nego da dođe u raj, za koji je i stvoren. Kad se Gospa ukazala djeci u Fatimi, prvo pitanje koje je Lucija postavili toj prelijepoj ženi bilo je: „Odakle ti dolaziš?“ Gospa je odgovorila: „Iz neba.“ Moderni čovjek je, čini se, zaboravio da, osim ovoga neba po kojem lete sateliti i zrakoplovi, postoji još jedno nevidljivo nebo, jedno mjesto, bolje rečeno, stanje u kojem kraljuje Bog, u kojem uživaju spašene duše. Još više smo zaboravili da postoji i pakao kao stanje krajnje tjeskobe i neizrecive vječne patnje zbog promašenog života na zemlji. Ni svećenici više ne propovijedaju toliko o toj zastrašujućoj stvarnosti koja čeka one koji preziru ljubav Božju i koji nemaju srca za brata u nevolji.

A o paklu je Isus u više navrata govorio. Čak je jednom rekao da je bolje izgubiti svoje oko ako te navodi na grijeh, nego s oba oka doći u pakao. Onima koji ne budu imali ljubavi prema siromasima, bolesnicima, zatvorenima, Isus ih ne će na Sudnjem danu prepoznati kao svoje te će im reći: „Idite od mene, prokleti, u oganj vječni što je pripravljen đavlu i anđelima njegovim... Zaista ni meni niste učinili koliko niste učinili jednome od ovih najmanjih. Ovi će otići u muku vječnu, a pravednici u život vječni!“

Gospa je u Fatimi pokazala djeci pakao. Djeca su poslije činila velike žrtve s nakanom da se ljudi obrate i da ne dođu u pakao. Isus je govorio o paklu, a i Gospa ga je pokazala djeci s nakanom da svijet postane svjestan opasnosti koja im prijeti pa da se obrate i ne dođu u to mjesto vječnih muka. Bog je stvorio raj, a pakao stvara svatko sam sebi ako prezre Božju ljubav i umre u svom egoizmu nemajući ljubavi ni za Boga ni za čovjeka. Marija kao dobra Majka upozorava svoju djecu da se na vrijeme obrate Bogu i tako izbjegnju pakao, a dođu u raj u kojem ima mjesta za svu Božju djecu. Međutim, u taj raj se ne dolazi automatski, nego vjerom koja je ljubavlju djelotvorna!

Molitva

Gospodine,
ne uspijevamo govoriti o ljubavi,
ali daruj nam snagu živjeti ljubavi.
Ne možemo proniknuti ljudsko srce,
ali daruj nam snagu živjeti srcem.
U slabosti ne uspijevamo činiti dobro koje želimo,
ali daruj nam snagu Tebi povjerovati.
Daruj nam želju Tebe obradovati
i volju u najmanjemu biti vjerni.

fra S. Ćosić

ŽIVITE MOJE PORUKE!

Gospa nas zove: „Živite moje poruke!“ Seminar posta, molitve i tišine – znači upravo to. To je konkretan odgovor ljubavi fra Slavka Barbarića na Gospin zov. Temelji ovog seminara, koje je položio svojim iskustvom, životom prepunim djelotvorne ljubavi, postali su poput rijeke milosti koja godinama teče i Božjom ljubavlju osvaja srca sudionika. O tom iskustvu svjedoči i dvadesetak hodočasnika iz Poljske koji su od 9. do 15. rujna 2017. sudjelovali na tom seminaru.

TEREZIA
GAŽIOVA

TERESA STRABEL:

Prvi sam put hodočastila u Međugorje prije dvadeset godina na blagdan Uzvišenja sv. Križa. Tada sam osjetila poziv organizirati hodočašća iz Poljske u Međugorje upravo na ovaj veliki blagdan. Godine 1998. sudjelovala sam na seminaru posta, molitve i tišine koji je tada bio prvi put za Poljake, a vodio ga je pokojni fra Slavko. Tu se rodila moja želja pomagati Gospi u ostvarivanju njezinih planova.

Fra Slavko nas je sve oduševio. Svojim primjerom nam je pokazivao kako živjeti Gospine poruke u mudrosti i ljubavi. Drugi sam put na seminaru posta bila 1999. i treći 2000., te je to bio posljednji seminar posta s fra Slavkom. Njegov odlazak u nebo me jako rastužio, kao i sve koji su ga voljeli, ali istodobno sam odlučila da želim živjeti srcem ono što nas je učio. Nakon smrti fra Slavka, fra Ljubo je vodio seminare posta, potom fra Miljenko, fra Danko i sada fra Marinko. Pokušavam svake godine dolaziti u terminu kad se svetkuje

blagdan Uzvišenja sv. Križa. Želim time konkretno odgovoriti na Gospin poziv „neka vaša molitva i post budu zahvala za to što mi Bog daje milost biti tako dugo s vama“. Riječima ne mogu izraziti sve ono što moje srce osjeća. Za mene je post raj za dušu, jer kao što tijelo treba odmor

i duša se treba odmoriti i nahraniti. Seminar posta je za mene ta duhovna hrana koja nas ispunjava Božjom ljubavlju. Pomaže mi da uvidim svoje navezanosti, ono čega se trebam osloboditi i učim se bezgranično vjerovati Gospi, jer njezine riječi su riječi neba i istinite su. Boli me da

tako malo slušamo Gospu, dolazimo često, ali površno, nesposobni smo živjeti svim srcem njezine riječi.

Fra Slavko nas je učio – kad nas Gospa zove da molimo i postimo, ona zna da to možemo i ona zna da je to dobro za nas. Ona je naša majka i rodila nas je pod križem. Shvatila sam i ovaj put da bih nju mogla primiti kao majku i živjeti njezine riječi, trebam stvoriti za to i uvjete, a to je seminar posta, molitve i tišine.

Zahvalna sam Gospi za sve milosti kojih sam svjedokom. Zahvalna sam franjevcima za to što neumorno vode seminare posta. Posebno fra Marinku koji ulaže svoje srce kako bi nas probudio, da počnemo gledati drugačije.

ZUZANA DZIEMIDZIK:

U Međugorju sam drugi put. Prvi sam put za vrijeme Gospina ukazanja snažno doživjela Božju ljubav. Moja je duša pjevala Gospi pjesmu zahvale, zaljubila sam se u Gospu. Počela sam više moliti, odlučila sam živjeti njezine poruke. Zato sam i došla na ovaj seminar posta, molitve, tišine da bolje razumijem kako i zašto post. Na seminaru se događa duboka promjena srca. Drugačije sam počela gledati ljude, svijet, moje srce osjeća više ljubavi i strpljivosti prema sebi i drugima. Bojala sam se da ću biti gladna. Međutim, to nije tako, grupa te nosi, zajedno se drugačije posti, uopće nisam osjećala glad. Na seminaru se događa duboko pročišćenje duše, otkrivala sam nove stvari. Molim Gospu i Isusa za milost da mogu vidjeti ono što trebam mijenjati kako bih postala bolja. Puno stvari mi se otkrivalo za vrijeme predavanja, u molitvi, šutnji, klanjanju. Seminar posta – to je čudo.

Grzegorz Makowski

GREGOR MAKOWSKI:

Ja sam posvećeni brat iz Reda Duha Svetoga Bezgrješne, misionar u Torontu. Božja providnost me dovela u Međugorje na seminar posta, molitve, tišine da obavim svoje godišnje duhovne vježbe. Ovaj tjedan je bio najljepši odmor u mom životu! Post mi je pomogao susresti Gospu i kroz nju Isusa. Nisam ih vidio, ali osjetio sam milosnu Gospinu nazočnost u zajedništvu onih s kojima sam dijelio vrijeme seminara. Osjetio sam njezinu nježnu ljubav, milost, iskrenost, majčinsku brigu. Nakana s kojom sam odlučio sudjelovati na seminaru bila je: „Želim biti tu svim srcem kao učenik, želim učiti ljubiti“. Braća i sestre u grupi pomogli su mi pronalaziti Isusa i njegovu ljubav u bližnjima. S ovim iskustvom vraćam se u Toronto. Okruženje u kojem živim u Kanadi prepuno je materijalnog bogatstva, ali pati od nedostatka topline, ljubavi. Na seminaru sam doživio da se svijet može promijeniti kad počnemo iznova graditi kontakt s Bogom koji smo izgubili te kada nastojimo primjećivati potrebe bližnjih i djelima ljubavi ispunjavati našu svakodnevicu. Seminar posta mi je poklonila Gospa i ja želim uzvratiti ljubavlju vraćajući se u misiju s obnovljenom zadaćom širiti ljubav. Moja subraća nisu bili u Međugorju, želim njima svjedočiti Gospinu ljubav.

MALGORZATA GONTARZ:

Osjećam da me na seminar pozvala Gospa i to što sam tu je volja neba. Po zanimanju sam umjetnica, slikarica i inače sam jako osjetljiva osoba. Slike koje naslikam s religioznim temama ostavljaju u meni uvijek nešto jako lijepo. Novac koji zaradim za te slike Isusa, Gospe i svetaca je za mene svet.

Taj novac potrošim na nešto što je na slavu Božju, ono što ostaje zauvijek, a to je milost Božja, ono što samo Gospodin može dati, neuništivo i vječno, biser za dušu. Tako sam odlučila ove godine za taj novac putovati na seminar posta, molitve i tišine u Međugorje.

Nisam htjela stvoriti vlastiti scenarij boravka, željela sam da bude glavni režiser Gospa. U poslušnosti sam činila sve što su mi govorili da trebam činiti.

Prvih dana seminara nisam zapravo ništa posebno proživjela. Sve do trenutka kad smo otišli na Podbrdo. Krenuli smo u pet sati ujutro, još je bio mrak. Primijetila sam da sam ponijela loše cipele jer za tako brdo s puno oštrog kamena trebaju dobre cipele s gumenim potplati-

Malgorzata Gontarz i Robert Tchorzewski

ma. A moje su bile baš neprikladne, mogla sam slomiti nogu. Odlučila sam ići onda bez njih, jednostavno bosa.

Bilo je hladno, mrak, padala je kiša, klizalo se. Bila sam ljuta. Morala sam paziti gdje stupam, osjećala sam bol od oštrog kamenja. U takvom stanju pomislila sam kako iz mene izlazi oholost i sav ponos. Kad smo došli do Gospina kipa, klekla sam i počela plakati. Bio je to plač koji otvara srce, čisti, oslobađa.

Moje srce je počelo pucati, počela sam osjećati više radosti, ljubavi, mira.

Doživjela sam duboku poruku za sebe da je tlo na koje svaki dan dolazi samo nebo i u njemu nesbeska Majka sveto. Na ovom mjestu potrebno je skinuti obuću ne samo doslovce nego i u duhovnom smislu – nešto žrtvovati, nešto pretrpjeti kako bismo mogli doživjeti istinsku radost i mir.

ROBERT TCHORZEWSKI:

Za mene je na seminaru bila zanimljiva tišina jer je bila na neki način prirodna i nenametljiva. Tišina u kojoj govori Bog. Bila je to šutnja s Marinkom u kojoj sam postavljao pitanja i dobivao odgovore. Poput njezinog: „Kako će to biti?“ Već sam jedanput sudjelovao na sličnim duhovnim vježbama posta u Poljskoj, na njima je bila stroga tišina. Tu u Međugorju sam osjetio da je tišina ponuđena nama u slobodi. U takvom ambijentu se intenzivnije slušaju Riječ Božja i predavanja te je molitva puno dublja. Hvala fra Marinku, Gospodin je odgovarao preko njegovih predavanja. Pita sam i dobio odgovore na svoja pitanja.

In Memoriam
René Laurentin (1917.-2017.)

U VJERI ŽIVIMO - NE U GLEDANJU BOŽJEGA LICA

Postoji lik u Novom zavjetu, naizgled sporedan, epizodan, ali ipak bez njega nema Novoga zavjeta ni njegove povijesti. Lik je to, naime, Poncija Pilata. Kad se danas kaže da je netko negdje slučajno zalutao, dospio, veli se: „Došao ondje kao Poncije Pilat u Vjerovanje.“ Stvari, međutim, ne stoje tako. Taj Pilat bijaše legalni i legitimni predstavnik rimske vlasti, jedine onodobne svjetske sile, koja je u ono vrijeme pokorila gotovo cijeli poznati svijet, uvodila svoje pravo i zakone (pa i danas se govori o „Rimskom pravu“ od čega strahuju svi studenti prava!), nametala svoje običaje, uvodila civilizaciju, latinski i grčki jezik (tzv. 'koiné' – što će reći, opći, zajednički, pučki), te je svojim prostranstvom omogućilo to Rimsko carstvo brzo i nesmetano širenje Radosne vijesti, Isusove poruke. Spomen Poncija Pilata u Vjerovanju dokaz je za povijesnost Isusa Krista i njegova djela. Nije on nikakav mit niti izmišljotina, kakvim su ga tijekom povijesti mnogi htjeli prikazati. Dakle, Pilat ima svoje legitimno mjesto i u Vjerovanju Crkve. Jamac je njegova povijesnoga utemeljenja. Kad su Židovi izručili Isusa Pilatu da ga on u ime rimske vlasti na smrt osudi, presuda nad Isusom bijaše već gotova stvar. On je morao umrijeti, jer je prethodno prorokovao Kaifa da je bolje „da umre jedan čovjek, nego da strada cijeli puk“ (Iv 11,50). Do te su mjere ucijenili Pilata, stavili mu klopku, da se nije mogao izvući; morao je Isusa osuditi. To je morao učiniti jer je *mobbing* bio prejak, ucjena velika; pusti li Isusa, nije prijatelj cezara u Rimu, pada u carsku nemilost. Isusova smrtna presuda bijaše dakle svršen čin, *fait accompli*.

FRA TOMISLAV PERVAN

NAJIZYRSNIJI I NAJPOZNATIJI MARIOLOG U CRKVI

Taj je pak Pilat u razgovoru s Isusom izrekao nekoliko bitnih rečenica. „Što je istina“, „Odakle si ti?“, „Što si skrivio?“ „Imam vlast osuditi te, imam vlast pustiti te“, ili pak: „Što pišah, pišah“. A napisao je da je Isus Kralj židovski! Nije se prevario. Isus jest

Kralj i Gospodar! Napose je dramatika Isusa pred Pilatom prisutna u Ivanovu evanđelju. Isus pred Pilatom, Židovi vani, da se ne bi slučajno 'opoganili', onečistili, ulazeći u poganske prostore. Bijaše to, naime, uoči velikog blagdana. Sedam puta ondje Pilat ulazi i izlazi, obraća se narodu i Isusu. Dakle, nimalo bezazlen proces i stvar s tim Isusom iz Nazareta. Dramatika i napetost.

Bitno pitanje glasi: „Odakle si ti, Isuse?“ Da, i danas se svijet pita: *Odakle je ovaj Isus?* Isto tako smijemo reći za Marijina ukazanja: *Odakle ovo neviđeno čudo?* U Fatimi su vidioci pitali nebesku, sjajnu pojavu: *Odakle si došla? Što*

hoćeš od nas? Isto se zbilo i na Crnici, prvih dana 1981. *Odakle si ti? Što hoćeš od nas?* Legitimiraj se. Daj nam iskaznicu da možemo reći drugima, što se ovdje zbiva. To bijaše ono inicijalno paljenje, upoznavanje, prepoznavanje, zbližavanje, ona intimnost susreta, tako da su nakon nebeske zahvaćenosti i oni u Fatimi, a i ovi u Bijakovićima-Međugorju bili spremni poći u zatvor i u smrt.

Jasno, to nije moglo proći nezapaženo. Vjerni puk je grnuo u desetcima tisuća od prvih dana na Crnicu-Brdo ukazanja, u svojoj potrebi, nevolji, patnji i komunističkom zlosilju, a mnogi iz čiste radoznalosti. Nije to moglo proći nezapaženo kod crkvenih dostojanstvenika, ali ni ozbiljnih teologa. Među njima istaknuto mjesto zauzima zacijelo otac René Laurentin najmjerodavniji, najminentniji mariolog, službeni teolog u pripremi Drugoga vatikanskog sabora (saborski „peritus“ – stručnjak), egzeget, teolog-stručnjak koji je napisao temeljna i mjerodavna djela o sv. Bernardici Soubirous, o Lurdu, o mnogim drugim mjestima Marijinih ukazanja. Putovao je diljem svijeta, u gotovo sva mjesta gdje bi saznao ili naučio da se Marija ukazuje. Htio je znati: Odakle Marija? Odakle dolazi? Je li istina, jesu li ukazanja vjerodostojna?

O. Laurentin je preminuo 10. rujna ove godine, 6 tjedana prije navršene 100. godine života. Biblijska dob! Rodio se u Toursu, za svećenika zaređen 1946., nakon što je pet godina proveo kao pješadijski časnik u njemačkom zatočeništvu te pušten na slobodu. Stoga je dobio orden Legije časti te nositelj odlikovanja Ratnoga križa 1939.-1945. Za studija filozofije profesorom mu je bio čuveni filozof Jacques Maritain, koji je zajedno s papom Pavlom VI. sastavio *Vjerovanje Božjega naroda* (1968.), a poznavao je i filozofa Henrija Bergsona. Nakon što je zaređen, posvetio se temeljitu studiju mariologije – proučavanju života Blažene Djevice Marije te je 1953. objavio prvo djelo *Kratki traktat o Djevici Mariji*. Kao profesor teologije na Katoličkom sveučilištu u Angersu 1960. imenovan je savjetnikom pripreme teološke komisije Drugoga vatikanskog sabora, a potom je bio i stručni savjetnik („peritus“) na Saboru. Autor je više od 160 knjiga, bio je dugogodišnji suradnik, vjerski izvjestitelj časopisa „Figaro“.

Njegova djela o ukazanjima u Lurdu, kao i o brojnim drugim uspořidivim fenomenima u Francuskoj i svijetu, ostat će zacijelo svjetska referenca u korpusu suvremene duhovnosti i mariologije. Njegova povijest ukazanja u Lurdu posebice, u šest svezaka, ostaje polazna točka izučavanja predmeta. Njegovu je preciznost u to doba vrlo pohvalio i pozdravio lurdski biskup, msgr. Théas,

slavnom rečenicom, zato što je taj crkveni dostojanstvenik želio vrlo čvrsto utemeljenu povijest Lurda: „Lurdu je potrebna samo istina!“ Mi možemo također nadodati: I Međugorju je potrebna samo istina, i ništa više.

Službene stranice svetišta u Lurdu zabilježile su u povodu njegove smrti: „Ne ćemo vas vidjeti u Lourdesu 11. veljače. Nedostajat ćete nam: Idućeg 19. listopada željeli smo ovdje proslaviti vaš 100. rođendan. Još prošle godine iskazali ste nam čast i radost kada ste komentirali zgodu o ukazanjima. No, evo otišli ste kako biste konačno ugledali i sagledali Mariju čije ste tragove pratili na brojnim mjestima ovoga planeta. Mi, naravno, prije svega čuvamo spomen na velebno djelo koje vam dugujemo: Povijest ukazanja u šest svezaka, sa sedam svezaka dokumenata koje ste priredili zajedno s dragim don Bernardom Billetom, svećenikom iz Tournaya“.

MEĐUGORJE ĆE MU TAKOĐER BITI SILNO ZAHVALNO ZA SVE ŠTO JE TIJEKOM SVOGA AKTIVNOGA DJELOVANJA, SVOJIH DOLAZAKA I PISANIH DJELA, UČINIO NA PROMICANJU ISTINE O MARIJINOJ PRISUTNOSTI OVDJE. U MEĐUGORJU JE PODIGNUO SEBI TRAJNI SPOMENIK, ALI I TRAJNU USPOMENU U SRCIMA I SJEĆANJU SVIH KOJI SU IMALI PRIGODU SUSRESTI GA I U UPOZNATI. POČIVAO U MIRU BOŽJEM I SVIJETLILA MU NEBESKA SVJETLOST!

STRUČNJAK ZA UKAZANJA

Svoj marijanski opus o Lurdu Laurentin je započeo predivnim sveskom *Smisao Lurda* koji je o. biskup srdačno pozdravio riječima: „Dragi gospodine profesore, sjećam se da sam vam rekao ili napisao da ćete postati teolog Lurda. Nakon čitanja vašeg eseja, mogu samo ustanoviti da ste ostvarili moje predviđanje iznad svih očekivanja... Želim vam posebno zahvaliti za ono što ste rekli o redosljedu ukazanja i njihovu progresivnu razvoju. To je nešto novo i veoma sugestivno... Ništa nije napisano tako lijepo ni tako sjajno. Doista, nakon čitanja onoga što ste napisali, bolje naslućujemo snagu i ozbiljnost hodočašćenja. Ot-krivite otajstvo Lurda i njegovo mjesto u životu Crkve...“ Otac Laurentin imao je na raspolaganju bilježnice istražitelja u kojima su bila zapisana Bernardičina saslušanja, i tako su ugledale svjetlo dana Gospine riječi u njihovu redosljedu, ocrtavajući put molitvene kateheze. Nakon *Povijesti ukazanja* slijedila je studija Bernardičinih „riječi“, uz pomoć sestara Neversa, te njezin životopis napisan o stotoj obljetnici njezine smrti 1979.

Otac Laurentin je bio stručni savjetnik na Drugom vatikanskom saboru te je doprinio izradi pisanih stranica o Blaženoj Djevici Mariji u otajstvu Krista i Crkve. Budući da je bio egzeget, napisao je veoma lijepe osvrtne i na Sveto pismo, posebice Evanđelje Isusova djetinjstva prema svetom Luki (Lk 1-2). Obrana njegove dvostruke teze, iz književnosti i teologije, odnosila se na Mariju,

VIDIOCE JE ISPITIVAO SUSTAVNO, PROMATRAO ZA VRIJEME UKAZANJA. BIO JE NEUMORAN U DOLASCIMA, NEKADA JE - U ONIM SKUĆENIM PROSTORIMA BIVŠEGA, STAROGA ŽUPNOG UREDA - ĆAK BIO I DOSADAN U SVOJOJ UPORNOSTI, ALI TO JE ODLIKA STRUČNJAKA I ZNANSTVENIKA, KOJI POSLU PRISTUPA MINUCIOZNO, OZBILJNO, SUSTAVNO, IZ PRAKSE I ISKUSTVA BAVLJENJA FENOMENOM UKAZANJA NA DRUGIM MJESTIMA.

Crkvu i svećenstvo: I tu bijaše riječ o snažnim i prosvjetljujućim riječima koje su se nadovezivale u brojnim djelima. Od toga je trenutka, naravno, otac Laurentin postao vrlo tražen na brojnim mjestima u cijelom svijetu kao stručnjak za Djevicu Mariju, fenomen ukazanja i razna očitovanja nadnaravnoga.

U samim počecima Međugorja prepoznao je značenje i vrijednost pojave ovdje. Došao je prvi put u Međugorje krajem 1982., malo vremena nakon što sam postao ovdje župnikom. Bio je pomni pratitelj svega ovdje. Uvijek je uza se nosio bilježnicu, uz francuski, govorio je talijanski, služio se pomalo engleskim jezikom. Vidioce je ispitivao sustavno, promatrao ih za vrijeme ukazanja. Bio je neumoran u dolascima, nekada je – u onim skućenim prostorima bivšega, staroga župnog ureda – čak bio i dosadan u svojoj upornosti, ali to je odlika stručnjaka i znanstvenika, koji poslu pristupa minuciozno, ozbiljno, sustavno, iz prakse i iskustva bavljenja fenomenom ukazanja na drugim mjestima.

SVJEDOK MEĐUGORSKE RADOSTI I MIRA

Prava je šteta što onodobno razna domaća povjerenstva i komisije nisu uzimale u razmatranje mišljenje R. Laurentina, stručnjaka-mariologa, kao ni objavljene nalaze liječničke komisije. Ali je zato jedan član komisije, krajnje neprofesionalno, pa čak i neetički postupio, kad je u prostoru gdje su bila ukazanja uboo vidjelicu Vicku nesteriliziranom (!) iglom u lijevu lopaticu te se doskora pojavila krv na njezinoj bluzi. Vicka za vrijeme ukazanja uopće nije reagirala na taj ubod. Kad čovjeka ubode komarac, spontano reagira. To je tom prigodom izostalo jer sam bio kao župnik prisutan s ostalim članovima onoga povjerenstva koje se tih dana zateklo u Međugorju. Kao da su se vodili mišlju, što ne smije biti, ne može biti.

Prof. Laurentin napisao je mnogo knjiga o vidiocima i ukazanjima u Međugorju. Skoro svake godine, kao marni i pravi ljetopisac, objavljivao je svoja zapažanja koja su redovito publicirana i na njemačkom jeziku u Beču. Bio je uvjeren u autentičnost ukazanja. Početkom ovoga stoljeća zabranjeno mu je iz rimskih ureda pisati o Međugorju, ali nije prestajao dolaziti, hodočastiti, bilježiti dok je mogao. Posljednjih godina dolazio

Prava je šteta što onodobno razna domaća povjerenstva i komisije nisu uzimale u razmatranje mišljenje R. Laurentina, stručnjaka-mariologa, kao ni objavljene nalaze liječničke komisije.

je gotovo slijep u Međugorje. Nije odustajao hodočastiti kao vjernik i svećenik sve dok su ga tjelesne sile služile. To je još više dokaz da mu je Međugorje sraslo srcu, da je ovdje vidio očiti, zorni Božji prst i zahvat u povijest preko Blažene Djevice Marije.

Pisao je o Marijinim ukazanjima u Libanonu, Kibehu (Ruanda), Argentini, Japanu. Posvuda je putovao kad bi čuo da se ukazuje Blažena Djevica Marija. U mnogim dokumentarcima o ukazanjima nastupa kao autoritet. Isto tako pratio je i duhovna gibanja u Crkvi nakon Sabora, napose karizmatiku obnovu. Na hrvatski je prevedena sedamdesetih godina njegova knjiga o Karizmatičkoj obnovi u Katoličkoj Crkvi. Putovao je u Ameriku, napisao knjigu o čudesima u El Pasu, na granici između Meksika i Teksasa, gdje je bio svjedokom biblijskih čudesa umnažanja kruha. Napisao je više od 160 djela. Po opsegu objavljenih djela možda najplodniji teološki pisac francuskoga govornog područja, pa možda i cijele Crkve. Isto tako i u rasponu teološke tematike. Napisao je temeljno djelo o Sotoni, demonima, objavio je veliko djelo o Presvetom Trojstvu, opsežno djelo o Bogu Ocu. Bio je kroničar vjerskih zbivanja u Crkvi i svijetu u časopisu Figaro.

U svojim je istraživanjima o Laurentin osmislio metodu razlučivanja od koje je stvorena škola: „S racionalnom strogošću, podastro je činjenicu da Gospa intervenira u konkretnoj povijesti ljudi i Crkve“, pojašnjava otac Bernard Peyrous, stručnjak za povijest duhovnosti. „Njegova analitička metoda omogućila je Crkvi da se liši i oslobodi isključivo pobožna pristupa Gospinu mjestu u katoličkoj duhovnosti. Potaknuo je Crkvu da

poduzme istinski zaokret u tim pitanjima“. Naglašavao je ulogu Marije u Tajni Crkve. Iza sebe ostavio je golemo djelo u kome je Međugorje tek jedna stranica njegova golemo istraživanja. Bio je teško napadan zbog Međugorja, ali ga njegov zanos za Međugorjem do kraja nije napuštao

Ono što pamtimo i čemu se divimo u liku i djelu o. Laurentina jest snaga teologa i teološkog mišljenja, ozbiljnost i studioznost povjesničara te živost, agilnost novinara, zbog koje je bio sposoban prenositi ono na čemu je tako ustrajno radio.

niti je mogao duhom klonuti. Zamjerali su mu popustljivost prema međugorskom fenomenu koji sama Crkva, vrlo podijeljena, još uvijek pokušava jasno sagledati. Čeka se rimski pravorijek. Ovaj principijelni i vrlo hrabri čovjek bio je također u mnogočemu zaslužan za rehabilitaciju bretonske mističarke Yvonne-Aimée de Malestroit.

Ono što pamtimo i čemu se divimo u liku i djelu o. Laurentina jest snaga teologa i teološkog mišljenja, ozbiljnost i studioznost povjesničara te živost, agilnost

BIO JE UVJEREN U AUTENTIČNOST UKAZANJA. POČETKOM OVOGA STOLJEĆA ZABRANJENO MU JE IZ RIMSKIH UREDA PISATI O MEĐUGORJU, ALI NIJE PRESTAJAO DOLAZITI, HODOČASTITI, BILJEŽITI DOK JE MOGAO. POSLJEDNIH GODINA DOLAZIO JE GOTOVO SLIJEP U MEĐUGORJE. NIJE ODUSTAJAO HODOČASTITI KAO VJERNIK I SVEĆENIK SVE DOK SU GA TJELESNE SILE SLUŽILE. TO JE JOŠ VIŠE DOKAZ DA MU JE MEĐUGORJE SRASLO SRCU, DA JE OVDJE VIDIO OČITI, ZORNI BOŽJI PRST I ZAHVAT U POVJEST PREKO BLAŽENE DJEVICE MARIJE.

novinara, zbog koje je bio sposoban prenositi ono na čemu je tako ustrajno radio. Željeli bismo istaknuti i njegov žar svećenika-vjernika, svjedoka radosti i zbilje drugog svijeta koji je Gospa navijestila Bernardici, ali i na drugim mjestima njezinih ukazanja. Cijeli se život bavio drugim svijetom koji djeluje u ovom svijetu preko Marije, snagom Duha Svetoga, pa stoga vjerujemo da ga je u trenutku prijelaza s ovoga svijeta preplavila svjetlost Ljubavi Srca našeg Boga, kakva nam je otkrila Marija, Majka Isusova. Naša je molitva njemu, o. Laurentinu, koji je danas u nebesima, da budemo ovdje isključivo na službi Dara Božjega.

Bit će zabilježen i upamćen kao neumorni svjedok i tražitelj Nadnaravnoga u svijetu, kao vjernik koji je cijelim bićem vjerovao u zagrobni život. Međugorje će mu također biti silno zahvalno za sve što je tijekom svoga aktivnoga djelovanja, svojih dolazaka i pisanih djela, učinio na promicanju istine o Marijinoj prisutnosti ovdje. U Međugorju je podignuo sebi trajni spomenik, ali i trajnu uspomenu u srcima i sjećanju svih koji su imali prigodu susresti ga i u upoznati. Počivao u miru Božjem i svijetlila mu nebeska Svjetlost!

Upravo je njegovim zauzimanjem i marom došla ovdje skupina znanstvenika-liječnika koji su onodobno najsuvremenijim metodama ispitivali videoce, njihove reakcije za vrijeme ukazanja. Sjećam se da su se u početku vidioci opirali takvu ispitivanju, ali su pristali nakon što su pitali Gospu, da li da se podvrgnu istraživanjima. Naime, dr. Henri Joyex iz Montpelliera sa skupinom liječnika već je htio napustiti Međugorje neobavljena posla te proglasiti sve prijevarom. Vidioci su pristali te je prof. Laurentin zajedno s dr. Joyexom objavio knjigu o znanstvenim istraživanjima nad vidiocima u Međugorju. Knjiga je prevedena na hrvatski i na njemački jezik. Isti tim liječnika ponovio je testove u povodu 25. obljetnice ukazanja 2006. s još točnijim, preciznijim i suvremenijim aparatima. Testovi su pokazali iste reakcije i rezultate kao i onodobno, 1985.

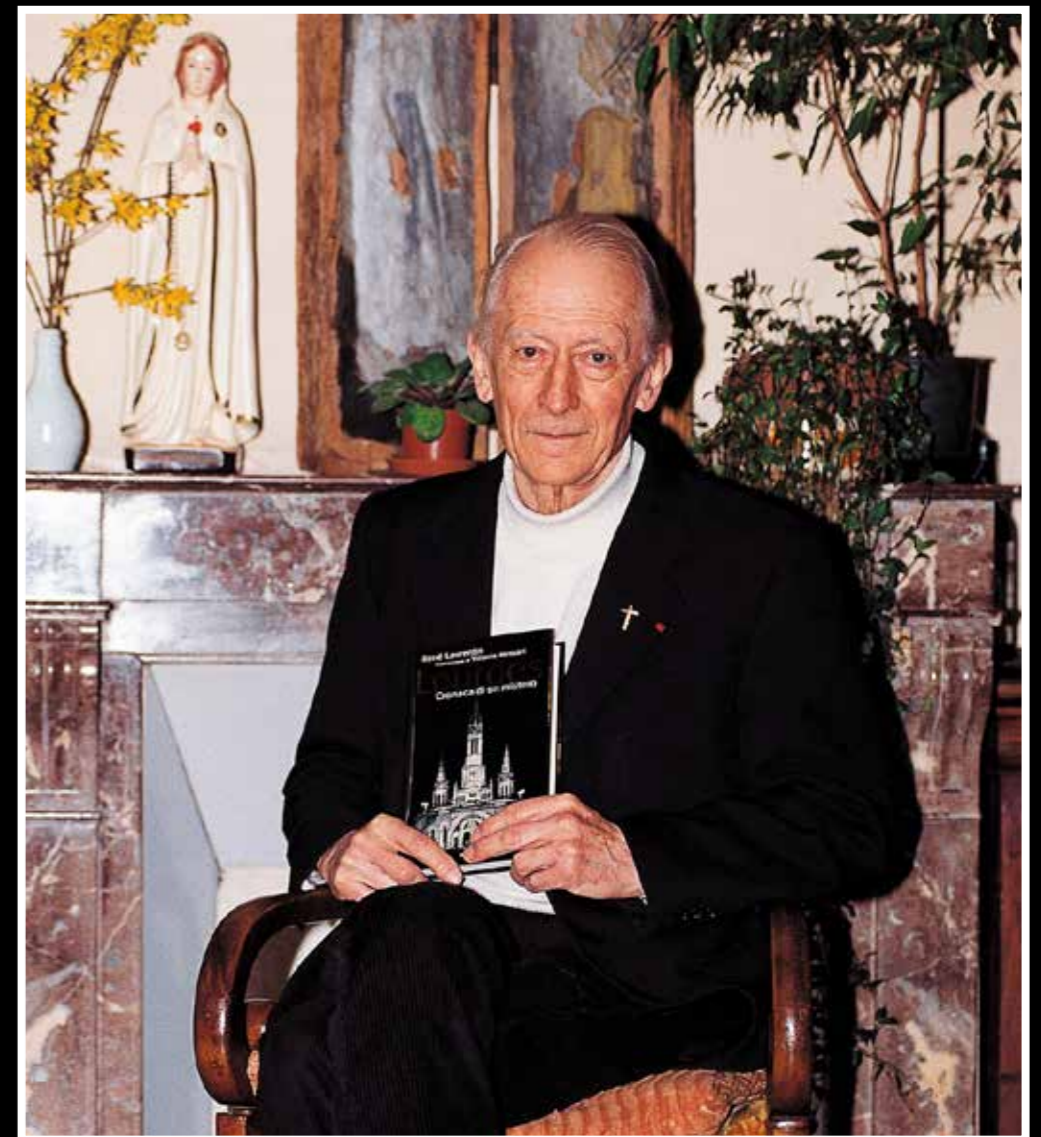
TKO JE OTAC RENÉ LAURENTIN?

Otac René Laurentin, teolog, egzeget, povjesničar, stručni savjetnik na II. vatikanskom saboru i jedan od najuglednijih svjetskih mariologa, preminuo je 10. rujna 2017. godine u svojoj 99 godini života, uoči svog 100. rođendana koji je trebao proslaviti 19. listopada u Lourdesu u svojoj rodnoj Francuskoj.

Rođen je 19. listopada 1917. u Toursu u Francuskoj. Pohađao je srednju školu u Sainte-Marie de Cholet. Godine 1934. ušao je u karmelićansko sjemenište na Katoličkom sveučilištu u Parizu. Četiri godine kasnije, 1938. stekao je diplomu iz filozofije s naglaskom na djelu sv. Tome Akvinskog i diplomu iz književnosti i filozofije na Sorboni. Za vrijeme Drugog svjetskog rata pozvan je služiti u francusku vojsku. U svibnju 1940. godine odveden je kao ratni zarobljenik u Belgiju, a pet godina proveo je u zatvoru u Oflagu u Njemačkoj. Za svećenika je zaređen 8. prosinca 1946. godine. Godine 1952. stječe doktorat iz književnosti na Sorboni i doktorat iz teologije na Institutu Catholique 1953. godine.

Godine 1955. nominiran je za službu na Papinskoj međunarodnoj marijanskoj akademiji (L'Académie pontificale mariale internationale). Godine 1955. izabran je kao profesor teologije na Katoličkom sveučilištu u Angersu. Početkom šezdesetih godina služio je kao savjetnik Pripremne teološke komisije II. vatikanskog sabora i autor je dijelova marijanske doktrine u Dogmatskoj konstituciji o crkvi II. vatikanskog sabora. Također je služio kao dopisnik za francuske novine *Le Figaro*, gdje je svojim člancima pridonio u izvješćima o Saboru i izboru pape Pavla VI.

Godine 1981. Vatikan je ovlastio Laurentina za proučavanje spisa Yvonne Aimee de Malestroita (Yvonne Beauvais), čiji je slučaj razmatrala Kongregacija za kauze svetaca. Predavao je na teološkom fakultetu Sveučilišta u Firenci i Sveučilišta u Milanu te kao gostujući profesor na nekoliko sveučilišta u Europi i Sjevernoj Americi. Od 1970-ih do ranih dvadesetih godina predavao je seminare za Marian

Summer Institutes i International Marian Research Institute (osnovan 1975.) na Sveučilištu Dayton. Bio je potpredsjednik francuskog mariološkog društva (Société française d'études mariales) od 1962. do 1997.

Autor je više od 150 knjiga i 1 000 znanstvenih članaka o raznim temama, uključujući i marijanska ukazanja u Lourdesu i Međugorju; o vidiocima i misticima, uključujući Bernadette Soubirous, Thérèse de Lisieux, Catherine Labouré i Yvonne Aimée de Malestroit. Napisao je više od 2 000 članaka, prvenstveno objavljenih u *Le Figaro* i časopisu *Chrétiens*. U njegovoj vrlo bogatoj bibliografiji, najistaknutije je djelo niz od sedam knjiga o ukazivanjima Gospe maloj Bernardici u Lourdesu.

Opsežno je pisao o Međugorju, a mnoga njegova djela je Juan Gonzalez preveo na engleski. Neka od njih uključuju „Najnovije vijesti o Međugorju“ (1987), „Znanstveni i me-

dicinski studiji o ukazanjima“ (1988) i „Sedam godina ukazanja: vrijeme za žetvu?“ (1988). Laurentinova zadnja knjiga pod nazivom „Rječnik znakova iz evanđelja po Mariji Valtorti“, objavljena je 30. listopada 2012.

Za svoj rad o. Laurentin je primio brojne nagrade i priznanja, uključujući Marijinu nagradu 1963. godine sa Sveučilišta Dayton (1964.), Włodzimierz Pietrzak književnu nagradu (1974.), talijansku nagradu za nacionalnu katoličku kulturu (1996.), Časnik legije časti (2002.) i mnoge druge nagrade.

Priredila Paula Tomić

DVIJE RIJEČI

Prije nekoliko dana umro je René Laurentin, priznati francuski teolog, egzeget, povjesničar. No, osobit trag ostavio je na području mariologije. Mnogo truda uložio je u istraživanja Gospinih ukazanja u Lurdu koja su bila u 19. stoljeću. Kad je čuo da se Gospa ukazuje u župi Međugorje, svom dušom se već od njezinih početaka predao istraživanjima. S kakvim se samo žarom i s kakvim se zanimanjem ovaj poznavatelj Gospinih ukazanja u prošlosti posvetio ovima u sadašnjem trenutku. Za razliku od proučavanja Gospinih ukazanja vidjelici Bernardici, sad je mogao i sam biti prisutan i sam izbliza promatrati i donositi zaključke. Obilno je iskoristio tu mogućnost i kao nitko u tolikoj mjeri prisustvovao doživljajima vidjelaca, opisao sve to u nekoliko knjiga i u njima donio teološku refleksiju.

FRA MARINKO
ŠAKOTA

PRIJE NEKOLIKO GODINA U MEĐUGORJU JE BIO POSLJEDNJI PUT. IMAO JE TADA 96 GODINA. TOM PRILIKOM SAM GA SUSREO I S NJIM RAZGOVARAO. U njegovoj je pratnji bilo nekoliko osoba koje su mu pomagale jer je bio oslijepio.

U jednom sam trenutku u primačoj sobi ostao sam s njim. Zbog nekog posla njegovi pratitelji morali su otići iz kuće rekavši da će se uskoro vratiti. Kad su oni izišli, najprije sam se osjećao malo nelagodno. Bilo mi je kao nestvarno da sam se našao u društvu tako uvaženog crkvenog teologa koji je osobito mnogo radio na temi Međugorja. Tu moju nelagodu otac René ubrzo je prekinuo upitavši tko je ostao u prostoriji. Odgovorio sam da smo samo nas dvojica. Ponovio je pitanje s početka našeg susreta: Koju službu obnašam u Međugorju? Nakon što sam mu dao odgovor, otac Laurentin se raspitivao o svemu što se događa u Međugorju. Razgovarali smo na talijanskom koji sam razumio, ali na kojem se, posebno u to vrijeme, nisam mogao dostatno izražavati pa sam to činio u kratkim rečenicama. Fasciniralo me da je starac u toj dobi pokazivao takvo zanimanje za Međugorje. Posebno mu je bilo stalo čuti kako su vidioci, gdje su i što rade.

Nakon nekoliko njegovih pitanja i mojih kratkih odgovora nastala je stanka. Po glavi mi se vrtjela misao koje pitanje postaviti tako važnom crkvenom teologu koji je dobar dio svoga života posvetio Međugorju i svoj autoritet založio za nj. Znao

Njegov stav je bio da treba ozbiljno prionuti promatranju vidjelaca i njihovih doživljaja, kao i svega što je vezano uz ovaj fenomen, a da konačni sud treba prepustiti crkvenom naučiteljstvu.

sam da nemam mnogo vremena, da će njegovi pratitelji uskoro doći i da onda neću moći iskoristiti darovanu i jedinstvenu priliku.

Dode mi tada ideja da ga upitam kakvo je njegovo osobno mišljenje o Međugorju. Pročitao sam neke razgovore s njim, ali nigdje nije iznio svoje osobno mišljenje o Gospinim ukazanjima u Međugorju. Njegov stav je bio da treba ozbiljno prionuti promatranju vidjelaca i njihovih doživljaja, kao i svega što je vezano uz ovaj fenomen, a da konačni sud

treba prepustiti crkvenom naučiteljstvu.

„Oče, imate mnogo iskustva s Međugorjem. Istraživali ste Gospina ukazanja u ovoj župi kroz dugo vremensko razdoblje. Bili ste mnogo puta nazočni u trenutcima kad su vidioci tvrdili da im se Gospa ukazuje. Nakon svega toga, nakon vremenske distance, što Vi osobno mislite o Gospinim ukazanjima u Međugorju?“ Teolog je najprije zastao na nekoliko trenutaka, a onda s puno topline, odgovorio: „Istina je! Istina je!“

Te dvije jednostavne riječi, koje je još jednom ponovio, unijele su posebnu tišinu u prostor u kojem smo se nalazili. Nisam više osjećao potrebu postavljati pitanja ni tražiti pojašnjenja zašto otac René tako misli i na kojim argumentima temelji takav svoj stav. Bilo je to tako snažno da sam zašutio.

Ni otac Laurentin ništa više nije dodao. Osjetio sam da su riječi starca, koji je unatoč svojoj dobi u licu zadržao svježinu i ljepotu, dolazile iz dubine njegovog srca, iz dubokog uvjerenja. Nije ih izrekao glasno, već sasvim tiho, ali s puno žara i pijeteta. I očito nije imao potrebe ništa više reći.

Dvije riječi ispunjale su sobu za prijam. Obojica smo šutjeli i činilo mi se da smo obojica osluškivali snagu tih riječi. Nakon nekog vremena stavio sam ruku na rame krhka čovjeka, ali čovjeka blaga, vedra i svježeg duha, i rekao dvije riječi: „Hvala Vam!“ Otac Laurentin licem se okrenuo prema meni i dva-tri puta lagano kimnuo glavom.

To je moje iskustvo sa susreta s ocem Laurentinom. Ostalo mi je žal što nisam više vremena proveo s njim i što nisam više saznao o detaljima njegovih istraživanja Gospinih ukazanja u župi Međugorje i o njegovim iskustvima. No sada uviđam da su one dvije riječi bile

S kakvim se samo žarom i s kakvim se zanimanjem ovaj poznavatelj Gospinih ukazanja u prošlosti posvetio ovima u sadašnjem trenutku. Za razliku od proučavanja Gospinih ukazanja vidjelici Bernardici, sad je mogao i sam biti prisutan i sam izbliza promatrati i donositi zaključke. Obilno je iskoristio tu mogućnost i kao nitko u tolikoj mjeri prisustvovao doživljajima vidjelaca, opisao sve to u nekoliko knjiga i u njima donio teološku refleksiju.

sasvim dovoljne. Sve što je radio i pisao o Međugorju ovisi o tim dvjema riječima. Na njima Međugorje stoji ili pada.

Iz sadašnje perspektive, kada razmišljam o ocu Laurentinu, postaje mi jasno da se radi o primjeru pravog odnosa prema fenomenu kao što je Međugorje. Postupao je baš onako kako je savjetovao sv. Pavao u poslanici Solunjanima: „Duha ne trnite, proroštava ne prezirite! Sve provjeravajte...“ (1 Sol 5, 19-21)

Dvije riječi oca Laurentina sažimale su i izricale dušu jednog teologa koji je prošao dugi put i proces provjeravanja kako bi na koncu došao do uvjerenja da se Gospa ukazuje. Na tom putu nailazio je na mnoge prepreke, ali je uvijek išao dalje. Zanimanje za međugorski fenomen bilo je jače od svih protivština. Sve što je činio bilo je s puno žara i ljubavi, ali i s puno spremnosti na žrtvu. Kad su ga tadašnje komunističke vlasti protjerale iz zemlje i zabranile mu ponovni dolazak u Međugorje, nije posustao nego je tražio načina kako da se ponovno vrati. I uspio je. Ništa ga dakle nije moglo zaustaviti u traženju istine.

To je tako kad je čovjek otvoren za istinu, kad je srcem traži i kad mu ništa nije važnije od nje. Onda mu i uviđanje istine bude darovano. A kad takav čovjek progovori, ne treba mu puno riječi da bi objasnio što nosi u srcu. Dovoljne su dvije.

Jacques Philippe

**VRIJEME
ZA BOGA**

Jacques Philippe

VRIJEME ZA BOGA

„U unutarnjoj molitvi nije važno mnogo misliti, nego mnogo ljubiti.“ (sv. Terezija Avilska)

Dok joga, zen, tehnike opuštanja i druge istočnjačke metode velikim koracima osvajaju Zapad, nudeći najrazličitije i najsloženije oblike mentalne koncentracije, unutarnja molitva – čisti besplatni dar Božje ljubavi – nastavlja poticati i davati životnu snagu svecima, istinskim Božjim prijateljima. Nismo li svi mi na tome putu? Poniznost, ljubav i vjernost jedine su „kvalitete“ koje se traže od čovjeka koji žudi za neiscrpnim vrelom žive vode koja izvire iz Božjeg Srca.

Tko može krenuti putem unutarnje molitve? Gdje, kada i kako moliti? Na ta pitanja odgovor daje ova izvrsna knjižica, puna primjera i konkretnih savjeta.

CENTAR MIR MEĐUGORJE

Knjigu možete naći u Suvenirnici Centra MIR Međugorje.

GOSPINE PORUKE SU ODJEK EVANĐELJA

Progoni komunističkih vlasti, zabrane pisanja o međugorskim ukazanjima, bolest i duboka starost nisu mogli odvojiti o. Laurentina od Međugorja. Svaki slobodan trenutak je koristio kako bi došao u Međugorje. Tiho je i nenametljivo promatrao, bilježio i istraživao sve što se u Međugorju događalo. Donosimo dio razgovora koji je 2003. godine za Radiopostaju Mir Međugorje u emisiji „Naši tragovi“ s o. Laurentinom vodio fra Dario Dodig.

FRA DARIO DODIG

Oče Laurentin, dolazili ste u Međugorje i u komunističko vrijeme kada ste bili protjerani, progonjeni? Sjećam se toga bez ikakvog zlopamćenja. Komunisti su bili komunisti, savjesno su radili svoje komunističke zadatke s mnogo žara i iskrenosti. Ja sam za njih bio opasan čovjek, kao što poneki i u Crkvi drže da sam opasan čovjek, ali kad je riječ o Crkvi ja sam poslušan. Zašto sam bio opasan za komuniste? Zato što sam napisao vrlo veliki članak u časopisu koji se zove „Katolička Francuska“ da bih objasnio što to, čini se, Bog ovdje radi. To je bilo početkom 1984. godine. Zajedničkim djelovanjem Crkve i države uspjelo se postići da se o Međugorju više ne govori. Kustić, jedan od osnivača „Glasa Koncila“, koji dobro zna francuski, našao je moj članak i objavio ga u „Glasi Koncila“ koji je odmah bio razgrabljen. Trebalo je čak ponoviti tiražu. Odgovorni u Zagrebu su mu predbacivali što je tako nešto objavio, čak su mi stavili policiju na leđa.

Moje je ime dakle bilo traženo. Naletio sam na kontrolu na samom ulazu u Međugorje. Kada su vidjeli moje ime na putovnici, jako su se obradovali i odveli me na miliciju. Tamo su me ispitivali, početkom poslijepodneva su čak doveli jednog visokog službenika iz Sarajeva da me obrađuje. Morao sam se čak potpuno svući. Tada sam im počeo govoriti o velikom prijateljstvu između Francuske, Jugoslavije – i Hrvatske, i pitao ih je li to prijateljstvo... Ali to prevoditelj nije prenio službeniku. Dobio sam novčanu kaznu i godinu dana zabrane dolaska. U Međugorje sam se kasnije vratio automobilom preko nekih malih graničnih prijelaza, diskretno. I nakon što mi je istekla zabrana dolazio sam diskretno jer nisam imao previše povjerenja... Nakon toga, 1987., komunistički vođe su primijetili da je hodočašće vrlo zanimljiva stvar iz turističkih i ekonomskih razloga pa su mi se počeli približavati, tako da sam na kraju bio u jako dobrim odnosima s komunističkim režimom.

O Međugorju ste napisali više knjiga. Što možete reći o ukazanjima i međugorskim događajima?

Ako me netko pita vjerujem li u Međugorje, ja kažem: Ne moram vam na to odgovoriti. Ja sam stručnjak, ispitujem razloge za i razloge protiv. Posvuda postoje razlozi za i razlozi protiv. Npr. u Lurdu: poslije Bernadićinih ukazanja pedesetero ljudi je govorilo da ima ukazanja pred

špiljom. Da se tako nešto desilo u Međugorju na Brdu ukazanja, već bi se davno zabranilo Međugorje. Ono pozitivno u Lurdu bilo je mnogo snažnije od tih slučajnih događanja koja nemaju nikakve veze s Bernadicom. Ja govorim o onome što je u prilog Međugorju i o problemima Međugorja i dodajem: neka svatko od vas sudi za sebe, i neka Crkva sudi za sve nas. Ne znam što bih mogao reći više od toga, osim da postoje pozitivni znakovi koje svatko prepoznaje, koje i Papa priznaje. On mi je o tome nekoliko puta govorio. On je rekao mnogim biskupima da postoje dobri plodovi, duboka i trajna obraćenja, itd.

Kad mi ljudi postave ovo pitanje, kažem da nemam odgovora. Možete postaviti pitanje Gospi, jer ukazanja su besplatna, to je Božja besplatnost koja je mnogo besplatnija od besplatnosti moje slobode. Dakle, na tom području sve je moguće. Ako gledam povijest, u 17. st. nalazim vidjelicu iz Lausa koja je imala ukazanja cijeloga života, i drugi su ih imali, ali to su bila privatna ukazanja. Toj vidjelici iz Lausa nitko nije predbacivao što ima ukazanja cijeloga života. U tim stvarima mi ne možemo suditi nebu, čak ni teolozi to ne mogu. Jednog dana u Lurdu, 1986. godine, jedan mi je biskup rekao: „Evo već pet godina što traju ukazanja u Međugorju. To je dokaz da je to lažno.“ Ja sam pitao želi li moj odgovor. On mi je rekao da nema vremena, pa mu nisam odgovorio. To je možda bilo i bolje.

Kako Vi gledate međugorski događaj u svjetlu današnjeg vremena, u svjetlu Crkve?

Ono što me se doima u Gospinim porukama, to je da su one odjek Evanđelja. Međugorske poruke ne kažu ništa novo, one ovim našim gluhim ušima ponavljaju ono što smo zaboravili, ono što više ne želimo i ne znamo čuti: moliti, imati potpunu vjeru u Boga, postiti, čitati Evanđelje. S tim se slaže cijela Crkva. To je bitna poruka ukazanja. Još jednom ponavljam: o tome nema rasprave, to je sigurno.

U vezi s tajnama, vidioci nam daju shvatiti da postoji ne samo ova bitna poruka nego i proročka poruka za naše vrijeme: da se svijet prepustio grijehu i da – prepuštajući se grijehu – gradi svoje samouništenje. Ljudi koji idu protiv Boga i protiv njegova zakona ljubavi, sami sebe uništavaju, individualno i kolektivno. Danas postoje doista nemoralni zakoni koji uništavaju čovjeka, koji u nekim slučajevima čak propisuju da se ubije još nerođeno dijete. Postoje tisuće razloga zbog kojih možemo reći da se čovjek danas uništava. Ne bih rekao da je to Božja kazna, to je samouništenje čovjeka na kojem sam čovjek radi. Kad alkoholičar previše pije, kad dobije cirozu jetre i od nje umre, ne radi se o tome da je Bog kaznio njegovu jetru, nego ju je uništio alkohol koji je on pio s tolikom strašću. Dakle, svijet uhvaćen u mrežu ludila svojih želja sam sebe uništava i ne znamo točno kuda to vodi. Nemam pojma koji je sadržaj tajni, ne znam jesu li tajne iste za sve vidoce, jer oni o njima nikada međusobno ne razgovaraju. To su vjerojatno iste tajne. Jesu li istinite ili će biti razočaravajuće? Ne znam. Za mene je to sekundarno. Ono što me se doima je ta bitna poruka, jer ona doista daje odgovor kojim se može spasiti današnji svijet, ako ga pokušavamo gledati kroz Božje oči.

Pri koncu ovog našeg razgovora, možete li uputiti poruku Gospinim, odnosno međugorskim štovateljima?

Nemam nikakvu drugu poruku osim one koju daje Evanđelje. Imam 85 godina. Možda sam u godinama sv. Ivana Evanđelista. Kažu da je pretkraj života svašta govorio, pa su mu to i predbacivali. Možda sam i ja već pomalo prestar, ali rekao bih kao i sv. Ivan: ljubite jedni druge. Kao i Krist kažem: ljubite jedni druge kao što sam vas ja ljubio. To znači do smrti.

fra Slavka Barbarić

Daj mi svoje ranjeno srce

ISPOVIJED: ZAŠTO I KAKO?

Daj mi svoje ranjeno srce Ispovijed: zašto i kako?

Nakon priručnika Molite srcem evo još jednoga priručnika dr. fra Slavka Barbarića koji se obraća srcu i koji je pisan srcem. Budući da je srce srž čitava čovjekova bića i postojanja, nije teško zaključiti da se i ovaj put radi o priručniku koji ponire u još jednu sržnu stvarnost kršćanskoga života. U prvome je ta stvarnost bila molitva, a u ovome je to sakrament pomirenja ili sveta ispovijed. Za osvjedočena kršćanina ispovijed doista spada u sržnu i središnju stvarnost njegova kršćanskog življenja jer je kršćanski život nezamisliv bez milosna pomirenja s Bogom i s ljudima, a to se pomirenje ne može postići nikakvim nagodbama ni uzajamnim ustupcima kako to čine državni, već posvemašnjom preobrazbom srca koja se potpuno oživotvoruje samo u skrušenoj sakramentalnoj ispovijedi.

CENTAR MIR MEĐUGORJE

Knjigu možete naći u Suvenirnici Centra MIR Međugorje.

Zbog sve većeg zanimanja za temu o „posebnim“, „privatnim“ ili „specijalnim objavama“ govor o njima nije lišen ambivalencije. S jedne strane, teološki ih se nerijetko diskreditira, a s druge, mnogi im pristupaju nekritički. U svemu se tome iz vida lako izgubi teološki sadržaj koji one nose i koji zaslužuje biti teološki razmotren, bilo u smislu utvrđivanja teološke istinitosti, bilo u smislu traženja mogućih doprinosa za teologiju. Polazeći od ukazanja u Fatimi i viđenja Marije Faustine Kowalske, bit će riječ o eshatološkim temama prisutnima u tim dvjema konkretnim „posebnim objavama“. Donoseći na poseban način eshatološke teme navedenih „posebnih objava“, u radu će se pokušati pokazati teološka relevantnost „posebnih objava“. Upravo one mogu pomoći kako bi govor o raj, paklu i čistilištu mogao biti prikladno komuniciran suvremenom čovjeku.

U naredna tri broja *Glasnika mira* predstaviti ćemo što su o tome pisali dr. sc. Grgo Grbešić i dr. sc. Edvard Punda u članku *Eshatološke teme u 'posebnim objavama'. Ukazanja u Fatimi i viđenja M. F. Kowalske*. Rad je izvorno objavljen u časopisu *Obnovljeni život*.

GRGO GRBEŠIĆ
EDVARD PUNDA

UPOTREBA POJMA „POSEBNIH OBJAVA“ I NJIHOVO MJESTO U CRKVI

„Posebne“, „privatne“ ili „specijalne objave“ nazivamo one objave koje su dane nekom pojedincu, a ne učiteljstvu Crkve, na čuvanje i navješćivanje te zbog toga one direktno ne obvezuju sve vjernike. Karl Rahner ističe da se „posebne objave“ ne tiču samo pojedinaca i njihovog duhovnog života nego i velikog dijela Crkve. „Moramo, dakle, govoriti o 'posebnim objavama' koje se ne tiču samo pojedinca i njegovog duhovnog života. Iako su, 'posebne objave' usmjerene preko onih koji ih neposredno primaju prema Crkvi ili barem njezinom većem dijelu.“ Na stav teologa koji zanemaruju posebne objave promatrajući ih nebitnima u odnosu na javnu objavu, K. Rahner se pita: „Kako može biti 'bez važnosti' ono što Bog objavljuje?“

Posebne objave u Crkvi – njihovo teološko mjesto i svrha u životu Crkve (I.)

ESHATOLOŠKE TEME U „POSEBNIM OBJAVAMA“. UKAZANJA U FATIMI I VIĐENJA M. F. KOWALSKE

Razlog za obezvrjeđivanje i indiferecnizam teologa prema „posebnim objavama“ Hans Urs von Balthasar vidi u njihovu stavu koji se temelji na tri najprisutnije tvrdnje. Teolozi ih odbacuju jer smatraju da su one: 1. često nesigurne i jednostavno krive; 2. ne obvezuju nikoga na prihvaćanje; 3. sve bitne istine su prisutne u nauku i vjeri Crkve. Balthasar se

stoga pita: „Zašto Bog neprestano pristaje na takvo djelovanje koje ne treba biti saslušano od Crkve?“ Ivan Dugandžić, pozivajući se upravo na Balthasara, smatra da se u teologiji dogodio pomak. Teologija se više bavi čovjekom nego Bogom, ovozemnom, a ne onozemnom stvarnošću. U takvoj duhovnoj atmosferi ukazanja viđenja i neobične pojave a

priori dobivaju negativnu kvalifikaciju. „Neobične pojave se poistovjećuju s patološkim stanjem i njihovo se tumačenje prepušta psihologiji i parapsihologiji.“

Posebne objave, kao ni mnoge druge teološke teme nisu lišene pluralizma teoloških pristupa, vrjednovanja i tumačenja. Tako, primjerice, s obzirom na stupanj obvezatnosti tih

Temelj teološkog razumijevanja posebnih objava uvijek će biti njihov ispravni smještaj u odnosu na jedinstvenu Objavu sadržanu u Pismu i Predaji. Sa strane Crkvenog učiteljstva, teološki status posebnih objava uvijek je promatran u tom kontekstu.

posebnih objava (viđenja, ukazanja, proroštva) raspon stavova i učenja ide od obvezatnosti *de fide divina* (Suarez, fra Karlo Balić, K. Rahner), pa do samog prihvaćanja *de fide humana* (Yves Congar i drugi) te do jednostavne tolerancije tih događaja ili čak do smoga odbijanja tih posebnih objava i poruka.

Temelj teološkog razumijevanja posebnih objava uvijek će biti njihov ispravni smještaj u odnosu na jedinstvenu Objavu sadržanu u Pismu i Predaji. Sa strane Crkvenog učiteljstva, teološki status posebnih objava uvijek je

promatran u tom kontekstu. Ovo je, smatra kardinal Ratzinger u *Teološkom komentaru* koji je napisao uz *Fatimsku poruku*, kategorija kojoj moramo dodijeliti poruku Fatime. Mi bismo opravdano dodali toj kategoriji i poruke upućene sestri Faustini.

O tome eksplicitno govori i Katekizam Katoličke Crkve: „Ti-jekom stoljeća bilo je takozvanih 'privatnih' objava. Neke od njih je priznao crkveni autoritet. One ipak ne pripadaju u polog vjere. Uloga im nije da 'poboljšaju' ili 'upotpune' konačnu Kristovu objavu, nego da pomogne da se od nje u određenom povijesnom razdoblju potpunije živi. Pod vodstvom crkvenog učiteljstva osjećaj vjernika znade razlučiti i prihvatiti ono što je u takvim objavama Crkvi istiniti poziv Krista ili njegovih svetaca. Kršćanska vjera ne može prihvatiti objave koje bi htjele nadići ili ispraviti objavu koja je u Kristu dovršena. Toga ima u nekršćanskih religija, a i u nekih sekta koje se na takvim 'objavama' zasnivaju.“ Iako se Katekizam tek u jednom broju izjasnio u vezi odnosa posebnih i javne Objave, svojim je pristupom pružio dovoljno jasne kriterije teološkog vrjednovanja. Posebna objava ne može ispravljati konačnu objavu u Isusu Kristu niti je nadopunjavati. Ona je u službi javne objave te se mora slagati s njom i biti istinita. Posebne objave daju impulse za novo djelovanje Crkve u određenoj situaciji te služe kao poticaj autentičnog kršćanskog življenja osobito u teškim vremenima.

Kardinal Ratzinger navodi dvije temeljne stvari koje ovakav pristup posebnim objavama osvjetljava. Prvo, autoritet posebnih objava bitno se razlikuje od autoriteta konačne javne Objave. U ovoj potonjoj nam u stvari sam Bog govori kroz ljudske riječi i posredovanje u živoj zajednici Crkve te ona stoga zahtijeva vjeru u Boga i njegovu riječ koja je drugačija od bilo koje druge ljudske vjere, povjerenja ili mišljenja. Drugo, posebna objava je na pomoć ovoj vjeri i pokazuje svoju vjerodostojnost upravo u tome da me vodi i usmjerava natrag prema konačnoj javnoj Objavi. Takva poruka može biti istinska pomoć u razumijevanju Evanđelja i njegovom potpunijem provođenju u život u određenom povijesnom trenutku, pa se ne bi trebala zanemarivati.

KRITERIJI AUTENTIČNOSTI I SVRHovitost POSEBNIH OBJAVA

Temeljni kriterij istinitosti i prihvatljivosti posebnih objava već smo mogli iščitati na temelju njihova odnosa prema javnoj Objavi. Sadržaj posebne objave mora dakle biti u skladu s Božjom riječi i pologom vjere.

Kongregacija za nauk vjere izdala je 1978. godine naputak koji sadrži norme za vrjednovanje prijavljenih ukazanja. S obzirom na kriterije možemo govoriti o onima koji se odnose na sadržaj. To su kristološki i ekleziološki. Zatim antropološki kriteriji. Oni se odnose na vjeru, psihološku i psihičku ravnotežu vidioca te poslušnost crkvenim vlastima. Treći kriterij se odnosi na plodove i nadnaravne znakove. Ovi učinci, iako pozitivni i plodni, ne moraju uvijek biti mjerilo i kriterij.

Spomenuti naputak iz 1978. godine dijeli kriterije na pozitivne i negativne. S obzirom na sadržaj same objave kao kriterij ističe se njihova sukladnost s teološkim doktrinama, njihova duhovna istinitost i njihovo izuzeće od svih pogrešaka. Zatim, zdrava pobožnost koju potiču i duhovni plodovi koje donose (posebno, duh molitve, obraćenja, znakovi ljubavi, itd.). Naglašava se također, kako je važno uzeti u obzir ove kriterije, bilo da su pozitivni ili negativni, kao indikativne standarde, a ne kao konačne argumente te da ih se prouči u njihovoj pluralnosti i u povezanosti s drugim kriterijima.

U *teološkom komentaru* kardinal Ratzinger kao kriterij za istinu i vrijednost posebne objave ističe prvenstveno njezinu „usmjerenost na samoga Krista. Kada nas vodi daleko od njega, kad postane neovisna o njemu ili se čak predstavlja kao drugi i bolji plan spasenja, važnija od Evanđelja, onda sigurno ne dolazi od Duha Svetoga, koji nas vodi sve dublje u Evanđelje, a ne sve dalje od njega“. To ipak ne znači da privatna objava ne će ponuditi nova težišta ili dovesti do novih oblika pobožnosti ili produbiti i proširiti starije oblike. Možemo dodati da posebne objave često proizlaze iz pučke pobožnosti i ostavljaju svoj pečat na nju, dajući joj novi impuls i otvarajući put za njezine nove oblike. Ovaj kriterij također ne isključuje da će posebne objave imati utjecaj i na liturgiju, kao što vidimo primjerice u blagdanima Tijelova i Presvetog Srca Isusova. S jedne točke gledišta, odnos između Objave i posebne objave

odražava se u odnosu liturgije i pučke pobožnosti: liturgija je kriterij, to je živi oblik Crkve kao cjeline, koja se hrani izravno iz Evanđelja.

Nužno je stoga promatrati ulogu posebnih objava u odnosu na našu vjeru polazeći od teologije znakova. Naša vjera nije savršena nego je često lomljiva, slaba i ugrožena i zato mora biti hranjena i podupirana znakovima Božje prisutnosti. Kao što su se u biblijskoj povijesti događali izvanredni znakovi, tako se događaju i u povijesti Crkve. Danas je najveći dio vjernika izgubio osjećaj za redoviti put (pohađanje mise, ispovijed je u pojedinim europskim zemljama gotovo nestala), ali zato znaju doživjeti radikalnu promjenu upravo preko posebnih objava. Ukazanja i ozdravljenja u Lourdu, poziv na pokoru iz Fatime, širenje Božjeg milosrđa mnoge su doveli do vjere. Gledano apologetski ukazanja su u suprotnosti s racionalizmom koji niječe nadnaravno u povijesti spasenja. Za papu Pija X. su ukazanja u Lourdu znak aktualnoj ljudskoj nevjeri.

Kongregacija za nauk vjere izdala je 1978. godine naputak koji sadrži norme za vrjednovanje prijavljenih ukazanja. S obzirom na kriterije možemo govoriti o onima koji se odnose na sadržaj. To su kristološki i ekleziološki. Zatim antropološki kriteriji. Oni se odnose na vjeru, psihološku i psihičku ravnotežu vidioca te poslušnost crkvenim vlastima. Treći kriterij se odnosi na plodove i nadnaravne znakove. Ovi učinci, iako pozitivni i plodni, ne moraju uvijek biti mjerilo i kriterij.

Brojna ukazanja u posljednjim stoljećima su dio Božjeg plana na temelju kojeg on Crkvi daje vjerodostojnost i pomoć pred brojnim poteškoćama u njezinoj spasenjskoj zadaći. Nijedno ukazanje nije neophodno za vjeru, ističe kardinal Ratzinger, ali „ne možemo zabraniti Bogu da govori u ovom našem vremenu, preko jednostavnih osoba i preko nesvakidašnjih znakova, koji govore o nedostatku kulture koja dominira, obilježene racionalizmom i pozitivizmom. Pojave koje je Crkva službeno odobrila – prije svega Lourdes i Fatima – imaju svoje određeno mjesto u razvoju Crkve u 19. i 20. stoljeću. Između ostalog pokazuju da Objava – iako jedinstvena, zaključena i nenadmašiva – nije mrtva stvar, već je živa i vitalna. Ostalo... znak je našeg vremena jer se marijanske 'objave' umnožavaju po cijelom svijetu.“

PASTORALNA SVRHA I ESHATOLOŠKI NAGLASC I POSEBNIH OBJAVA Budući da „posebne objave“ pomažu vjernicima otkriti ljubav Božju, vrijednost molitve, probuditi duh kajanja i učestalo primanje sakramenata postaje jasno da je njihova uloga i pastoralna. Čin vjere se sastoji u poznavanju sadržaja Božanske objave, ali isto tako i u poslušnosti, tj. podvrgavanju volji Božjoj. Bog slobodno preko pojedinih osoba šalje svoje nadnaravno svjetlo ne da bi donio novi nauk nego da bi prakticirali postojeći. Viđenje Margarete

Marije Alacoque „Srca Isusova“ ili Marije Faustine Kowalske „Božjeg milosrđa“ nastoje probuditi one istine koje se već nalaze u Evanđelju.

Isusove su riječi „obratite se približilo se Kraljevstvo Božje“ među glavnim temama posebnih objava. U prvom ukazanju u Fatimi 13. svibnja 1917. godine Marija je pitala djecu: „Hoćete li prikazati Bogu sva trpljenja koja vam želi poslati kao zadovoljštinu za grijeha kojima je uvrijeđen i kao molitvu za obraćenje grješnika?“

Tako učestali pozivi na pokoru nekako prirodno vode razum da razloge za njih pronađe u aktualnoj čovjekovoj situaciji koju karakterizira gubljenje svijesti o grijehu te posljedično i zaborav eshatoloških tema. Prvi dan devetnice *Božjem milosrđu* Isus je sestri Faustini poručio da se moli: „Privedi Mi danas cijelo čovječanstvo, ali posebno sve grješnike i uroni ih u more Mojeg milosrđa. Time Me tješiš u Mojoj gorkoj žalosti, u koju Me utapa gubitak duša.“ „Neprestano moli kronicu (Božjeg milosrđa) koju sam te naučio. Ma tko je god bude molio, doživjet će u svom smrtnom času Moje veliko milosrđe“.

Pastoralna uloga objava nije, međutim, neovisna o doktrinarnim aspektima objava, nego ih na neki način pretpostavlja. Tako u posebnim objavama eshatološki naglasci objava – viđenja raja, pakla, čistilišta, stoje u dijalektici s pastoralnim naglascima – poziv na pokoru, obraćenje, sakramente. Ovakva je dijalektika teološki razumljiva budući da je život vjere (ortopraksa) neodvojiv od sadržaja vjere (ortodoksija). Nerijetko ova dijalektika iznjedri i sasvim određenju pobožnost koja na neki način sve zajedno sintetizira, kao što je primjerice poseban molitveni zaziv koji je Marija objavila u Fatimi tražeći da se moli na kraju svake desetice krunice krunica Božjeg milosrđa i liturgijski spomen Božjeg milosrđa.

Ukazanja u Fatimi i Krakovu, ali i druga, posebno ističu kršćanski nauk koji je zanemaren s obzirom na eshatologiju, tj. na posljednje stvari. Ona govore o čistilištu, o raju i paklu. Teologija je dvadesetog stoljeća, ali i vjernička svijest, pomalo zanemarila upravo ove bitne elemente nauka Crkve. Pojedina pak pitanja iz eshatologije ne samo da su zanemarena od strane teologije nego se ponekad i niječe crkveni nauk o tim istinama vjere.

U sljedećem broju: Eshatološke teme „posebnih objava“ i društveno – crkveni kontekst ukazanja: Fatima i sestra M. Faustina Kowalska

Susret inicijative „40 dana za život“ za područje Dalmacije održan u Međugorju

U Međugorju je 9. i 10. rujna održan treći po redu Regionalni susret inicijative „40 dana za život“ za područje Dalmacije. Dalmatinskim timovima pridružili su se i članovi mostarskog organizacijskog tima inicijative. Nova kampanja ove jeseni održat će se od 27. rujna do 5. studenog. „Osnaženi zajedničkom molitvom, iskustvima i svjedočanstvima pripremamo se za nadolazeću jesensku molitvenu kampanju za najmanje među nama! Posebno zahvaljujemo fra Goranu Azinoviću koji je bio naš gost i svojim izlaganjem obogatio i potakao na ustrajnost sve sudionike susreta, rekli su iz molitvene inicijative „40 dana za život“.

U Međugorju održan seminar za animatore

Prvi seminar ove framaške godine bio je seminar za animatore koji se održao od 15. do 17. rujna 2017. godine u Kući mira u Međugorju, pod geslom „Tko hoće da među vama bude najveći, neka vam bude služitelj.“ Cilj i svrha seminara prije svega je kroz predavanja, radionice i druženja osposobiti framaše za vođenje tjednih susreta Frame u mjesnim bratstvima te ih uvesti u osnovna znanja animiranja. Na seminaru je sudjelovalo 46 framaša iz bratstava, a voditelji su bili članovi područnoga vijeća zajedno s duhovnim asistentom fra Antoniom Šakotom.

Ženski nogometni klub Široki Brijeg na hodočašću u Međugorje

Dana 16. rujna igrači Ženskog nogometnog kluba Široki Brijeg pješice su hodočatile u Međugorje. Treću godinu zaredom igrači trenera Ivana Kvesića hodočaste u ovo marijansko svetište kako bi se zahvalili Majci Božjoj za dosadašnje uspjehe i izmollili njezinu zaštitu u naporima i utakmicama koje slijede u novoj sezoni.

„Hodočašće u Međugorje je jedna naša mala zahvala nebeskoj zaštitnici, pod čiju se zaštitu utječemo u našem radu. Ovo je hodočašće postalo tradicionalno i prvi je korak

na početku svake nove sezone. Osim molitve i duhovne okrepje, hodočašće nam koristi da se svi još više zbližimo“, izjavio je trener Ivan Kvesić.

Na hodočašće je krenulo 18 igračica svih uzrasta. Jedna od najmlađih među njima je 11-godišnja Ana Lončar, kojoj je ovo prvo hodočašće u Međugorje. „Nekoliko puta sam išla s roditeljima u Međugorje, ali ovo mi je prvi put da idem pješice. Sretna sam i uzbuđena zbog toga. Starije igračice paze na nas mlađe i na tome smo im zahvalne“, istaknula je Ana.

Svečano proslavljen blagdan Male Gospe u Međugorju

Blagdan je rođenja Blažene Djevice Marije – Mala Gospa u Međugorju bio obilježen nazočnošću domaćih i stranih hodočasnika. Toga je dana slavljeno ukupno 14 svetih misa, a od toga četiri na hrvatskom. U Međugorju su, prema podatcima Ureda informacija, boravili hodočasnici iz Hrvatske, Italije, Austrije, Njemačke, Poljske, Irske, Engleske, SAD-a, Afrike, Koreje, Češke, Slovačke, Ukrajine, Francuske i Nizozemske.

trebao bi biti znak raspoznavanja. On nas podsjeća na ono što jesmo, na ono što bismo trebali biti, a najviše na Onoga koji nas je otkupio cijenom svoje krvi. Istina, kroz povijest bilo je i drugih znakova koji su simbolizirali Krista, od filozofa do pastira, ali od onoga trenutka kad se carica Jelena zaputila u Jeruzalem tražiti Kristov križ na Kalvariji, malo pomalo križ je postao i do danas je ostao najznačajniji kršćanski simbol“, rekao je fra Antonio u propovijedi.

Okupljenima na Križevcu na kraju se obratio i međugorski župnik fra Marinko Šakota: „Bogu hvala za ovaj dan, za ovaj blagdan, za graditelje ovoga križa, za Kraljicu Mira koja nas poziva da molimo pred križem, da upoznajemo mudrost s križa i da se osnaženi s ovoga brda vraćamo svojim domovima. Nadam se, vjerujem da će tako biti i danas.“

Kao i svake godine, rijeke hodočasnika slijevale su se u Međugorje već tijekom noći. Mnogi od njih su došli pješice, neki i bosonogi. Toga dana u Međugorju su boravile skupine hodočasnika iz: Hrvatske, Njemačke, Engleske, Irske, SAD-a, Italije, Francuske, Austrije, Nizozemske, Koreje, Slovačke, Ukrajine, Češke, Portugala, Poljske, Južnoafričke Republike, Libanona, Kanade i Španjolske.

u Mostaru, u suslavlju međugorskog župnika fra Marinka Šakote i još 20 koncelebranata, slavljena je uz mnoštvo župljana i hodočasnika na Križevcu u 11 sati.

„Draga braćo i sestre, okupljeni smo danas na našem Sinaju, našoj Golgoti i na našem Taboru. Okupljeni smo danas oko ogromna križa. Taj križ

Statistike za rujan 2017.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 170 500

Broj svećenika koncelebranata: 4 549 (151 dnevno)

Slavljena sveta misa na Križevcu

U Međugorju je 10. rujna 2017. proslavljen blagdan Uzvišenja sv. Križa Kristova koji se u međugorskoj župi tradicionalno slavi prve nedjelje nakon blagdana Male Gospe. Svete su mise slavljene u župnoj crkvi u 7, 8, 12 i 18 sati. Svečana sv. misa, koju je predvodio fra Antonio Šakota, župni vikar u župi sv. Petra i Pavla

U Međugorje stigle pješice iz Karlovca

U četvrtak 28. rujna 63-godišnja Vera Lakatoš iz Osijeka i 64-godišnja Gordana Smitka iz Zagreba nakon 11 dana pješčenja stigle su u Međugorje.

„Na facebooku sam pročitala objavu gđe. Smitka da traži dobrovoljce koji bi s njom pješice hodočastili u Međugorje. Bila sam oduševljena ovom idejom te sam joj se odlučila pridružiti. Kako se vrijeme polaska približavalo, počela me sve više hvatati panika. Međutim, donijela sam čvrstu odluku da idem i, Bogu hvala, ni u jednom se trenutku zbog te odluke nisam pokajala. Kroz ovih 11 dana nam se dogodilo mnogo prekrasnih stvari, srele smo puno prekrasnih ljudi. Bilo je i žuljeva, boli i teških trenutaka kada od umora nismo mogle više ni koraka napraviti. No, nismo odustajale. Razlog zbog kojeg sam ja osobno krenula na ovo hodočašće jest zahvaliti Bogu za sve što mi je dao, a dao mi je zaista i previše“, rekla je gđa Lakatoš.

Novo vijeće Frame Međugorje

Početak listopada međugorska je Frama održala redovitu godišnju skupštinu na kojoj je izabrano novo vijeće kojeg čine: Mario Berišić, predsjednik, Iva Šego, potpredsjednica, Katarina Miloš, tajnica te Luka Vasilj, blagajnik. Za novu voditeljicu formacije izabrana je Mihaela Vasilj.

Franjevačka mladež u Međugorju djeluje od 1995. Izrasla je iz molitvene skupine mladih koju je vodio fra Slavko Barbarić. Pjesmom, molitvom i brojnim drugim aktivnostima daju svoj doprinos plodnom duhovnom ozračju međugorske župe. Od 2016. duhovni asistent Frame Međugorje je fra Perica Ostojić.

Čestitamo novoizabranom vijeću međugorske frame i želimo im obilje Božjeg blagoslova te da njihov rad i trud urode plodom.

Veliki tamburaški orkestar sa župnim zborom u Međugorju svirao večernju misu

U srijedu 6. rujna veliki je tamburaški orkestar u suradnji s međugorskim župnim zborom Kraljice Mira svirao na večernjoj svetoj misi na vanjskom oltaru župne crkve sv. Jakova u Međugorju. Misno je slavlje predvodio fra Stipe Biško u koncelebraciji 46 svećenika. Ovaj je događaj dio obilježavanja 100. obljetnice spašavanja hercegovačke djece od gladi.

U Međugorju održan doživotni i dosmrtni seminar za djevojke

Od 22. do 24. rujna u Kući mira u Međugorju održan je seminar za djevojke osmih i devetih razreda. Na seminaru su sudjelovale 44 djevojke iz Mostara, Tomislavgrada, Ljubuškog i Posušja... Seminar su animirale s. Anđela Pervan, s. Marijana Selak i s. Katarina Raič.

Tema vodilja je bila: „Mir vam svoj dajem.“ Djevojke su imale prigodu promišljati i razgovarati o prisutnosti mira u obitelji, školi, na ulici, te svoja iskustva pretočiti u molitvu.

Promjena satnice molitvenog programa u Međugorju - zimski raspored

U petak 1. rujna u Međugorju se mijenja satnica molitveno-liturgijskog programa. Novi će raspored molitvenog programa trajati do 31. svibnja sljedeće godine. Molitva krunice u župnoj crkvi od 1. rujna počinje u 17, a sv. misa u 18 sati. Nakon mise slijedi uobičajeni molitveni raspored, ovisno o danu u tjednu. Euharistijsko klanjanje je utorkom i subotom od 21 do 22 sata, te četvrtkom nakon večernje svete mise. Pobožnost Križnog puta na Križevcu petkom je u 14, a molitva krunice na Podbrdu nedjeljom također u 14 sati. Sveta misa na hrvatskom jeziku u 13 sati slavi se samo subotom.

FRA MARINKO ŠAKOTA

RAZLOG ZBOG KOJEG IZRAELCI JADIKUJU JEST TAJ ŠTO NEMA NIČEGA. „SAD NAM ŽIVOT VENE; NEMA NIČEGA, OSIM MÀNE, PRED NAŠIM OČIMA.“ (BR 11,6) To osim màne preslabo je da promijeni njihovu tešku situaciju i sliku da ipak *nema ničega*. Kako bi dokazali da nisu u mogućnosti pomoći narodu koji je slušajući Isusa ostao bez hrane u pustom kraju, učenici iznose argument: „Nemamo ovdje ništa osim pet kruhova i dvije ribe.“ (Mt 14,17)

To osim pet kruhova i dvije ribe samo je potvrda njihovoj tezi da nema ništa. Nasuprot Izraelcima i učenicima Pavao piše Filipljanima da je *naučen u svakoj prigodi biti zadovoljan* (Fil 4,11). Zadovoljan je i onda kad oskudijeva. Je li istina što tvrde Izraelci i učenici da *nema ničega* i da *nemaju ništa*? Gdje se kriju uzroci njihovu nezadovoljstvu, a Pavlovu zadovoljstvu?

„Na blagdan sv. Jakova s jednim sam mladomisnikom slavio misu u zajednici Cenacolo“, pripovijeda

fra Slavko Barbarić. „Mladomisnik je momcima u zajednici podijelio spomen-sličice i nakon mise počastio svježim napitkom i dobrom lubenicom. Dok smo se osvježavali i razgovarali, pristupi jedan od momaka koji je nedavno došao u zajednicu i veli: „O, kako je strašno vruće, nepodnošljivo je!“ Jedan stariji momak se na to okrene i veli: „Zašto si morao upravo to najprije reći? Mogao si reći: Imali smo lijepo misno slavlje, dobro sam se osvježio lubenicom i svježim napitkom. Zaboravio si već ove tri lijepe stvari, a rekao si samo jednu koja ti stvara probleme!“

Izraelci i učenici su nezadovoljni i blokirani da učine dobro djelo drugima jer u razmišljanju polaze od toga da *nema ništa*, a Pavao je zadovoljan jer vidi najprije darove koje je primio.

Nezadovoljstvo se rađa u čovjeku koji ne vidi ono što ima i čije su oči usmjerene samo na ono čega nema. Takav najprije vidi nedostatak, a kroz nedostatak promatra i ono što ima. Tako neki kažu da je čaša polupra-

zna, a neka djeca videći koju odjeću nose njihovi vršnjaci vrše pritisak na roditelje da takvo što i njima nabave s tvrdnjom da „nemaju ništa obući“.

Na seminaru posta i molitve jedna djevojka je shvatila kako su joj ormari pretrpani haljinama. Neke je samo jednom-dvaput obukla, a u želji da ih stekne zbog njih je roditeljima često „oči vadila“. Blagujući kruh i vodu otvarale su joj se vlastite oči da otkrije višak koji prije nije vidjela.

Osim u postu zadovoljstvo se rađa u zahvaljivanju. Zahvaljivanje otvara oči za ono što postoji, za darovano, za lijepo i pozitivno. Kad netko već izjutra kaže „Bože, hvala ti za...“ i usmjeri pogled na stvarnost ispred sebe, primjećivat će bezbroj besplatnih darova: od sunca, kiše, zraka pa do ptica, cvijeća, riba, kruha, odjeće...

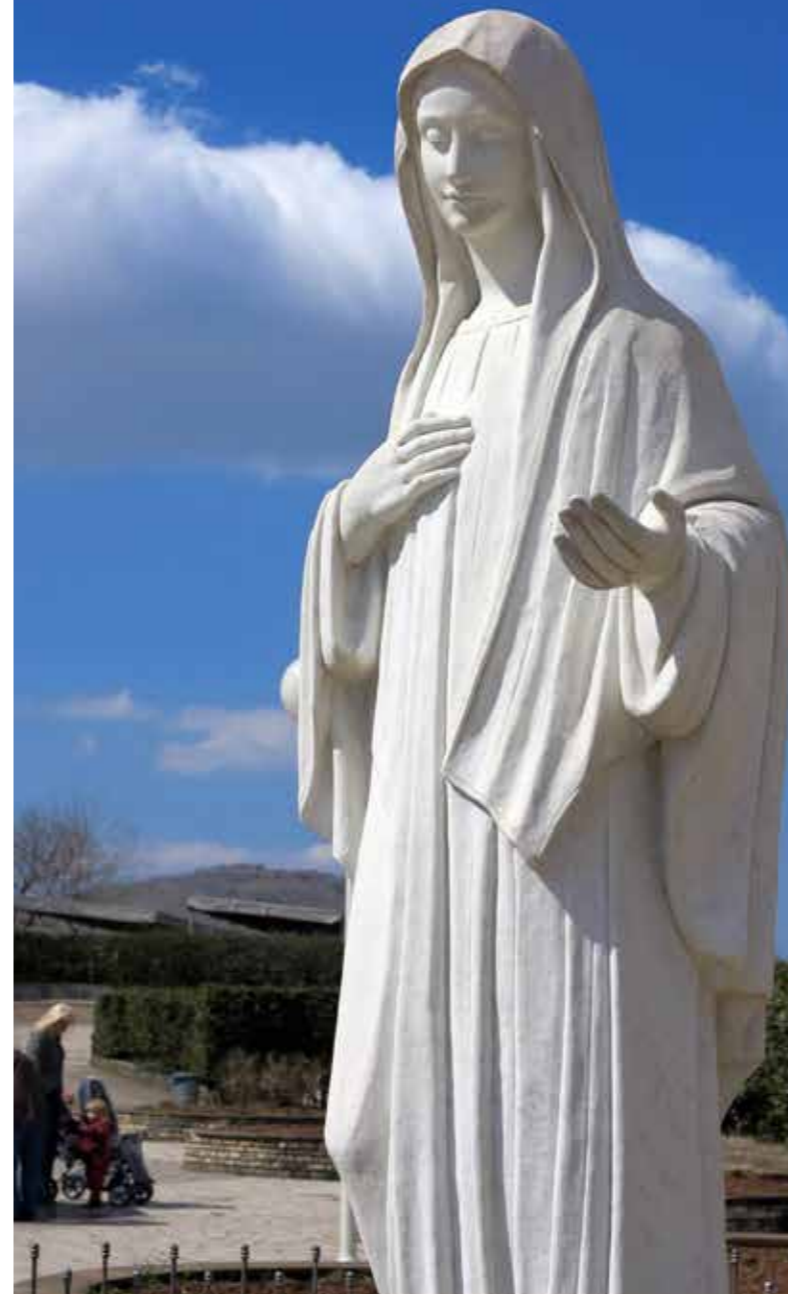
Jedna majka znala je reći svome sinu: „Kruha i luka, ali budi zadovoljan.“ Svjestan važnosti usmjerenja očiju Leopold Bogdan Mandić podsjećao je ljude: „Za život je potrebno malo, vrlo malo.“

Za našu Majku, Kraljicu mira

Pogledaj majko ispruženu ruku,
I djecu, što putem tvojim kreću,
I nedaj da tama vremena ugasi,
U srcima ovim upaljenu svijeću.

Gorjet će svijeće u srcima ovim,
Dok sunce grije i miriše kamen
Za našu Majku, Kraljicu mira,
i Njezinog sina u sve vijek, amen.

A. Grgić

MARIE-HÉLÈNE MATHIEU
s JEANOM VANIEROM

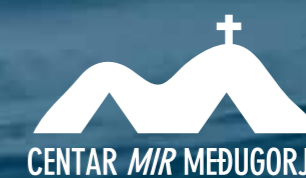
Nikad više sami!

PUSTOLOVINA VJERE I SVJETLA
od 1971. do današnjih dana

Nikad više sami!

Godine 1971., osobe s intelektualnim teškoćama i njihove obitelji bile su veoma marginalizirane, kako u društvu tako i u Crkvi. Te su godine Jean Vanier i Marie-Helene Mathieu potaknuli veliko hodočašće u Lourdes pod imenom „Vjera i svjetlo“. Taj je fantastičan događaj doveo do neočekivana rađanja jednog međunarodnog pokreta koji danas okuplja tisuću i petsto zajednica susreta s pedeset tisuća članova u osamdeset zemalja. Ovo je dojmpljiva i ganutljiva priča o nastanku i rastu Vjere i svjetla, koja je već prevedena na talijanski, portugalski, engleski, španjolski i poljski jezik.

Knjigu možete naći u Suvenirnici Centra MIR Međugorje.

MATE KRAJINA

Š PRAVOM OZBILJNI ANALITIČARI, NOVINE I MNOGOBROJNI PORTALI POSTAVLJAJU PITANJA STRUKTURAMA VLASTI, O IZVRŠAVANJU OBEĆANJA PREKO KOJIH SU DOBILI POVJERENJE NARODA. Bune se stariji i nemoćni, ranjeni i hendikepirani, bune se i oni koji nemaju drugoga posla, profesionalci u različitim udru-gama koji kroz sijanje magle žanju nekakav materijalni učinak. Svoj glas dižu heroji koji su zasluženno dobili svoja prava i majke koje su trudne ili kane začeti novi život. Samo o svemu šuti mladost ovog naroda koja je preko noći razbaštinjena, upetljana u ropske lance različitih fondova i kompanija. Mozak im je obuzela virtuala i fatamorgana i zavlada je nova ideja: Da, bježimo od sebe i svojih, što više na sjever ili zapad, na jug i ne pomisli... Ipak, mira nema gore ni dolje, tamo ni ovamo, nego samo u Gospodinu! Imaju „sjajnu“ perspektivu biti slugama i kmetovima na svojoj očevini, po jadranskim hotelima i tvornicama kojima će gospodariti drugi koji će viškom novca i kapitala plaćati njihovu moralnu, domoljubnu i vjerničku smrt nudeći im sumnjive medije, još sumnjiviju kulturu i zabavne sadržaje. Istodobno će vladajuća klika pričati o velikim uspjesima i gospodarskom procvatu ove zemlje. Već su pomogli mladima da zamijene dan za noć, jer mrak je sve što im se nudi. Odgovorne persone pilatovski šute i peru ruke od sudbine mladih. Narodni novac daju različitim devijantnim grupacijama i agenturama različite vrste. Gasnu i zdrave jezgre koje su nešto nudile, planirale i htjele. Oni savjesti nemaju i ne boje se Božjeg suda, pa vjerojatno ih i nije briga što će narodu nanijeti štetu koju će baštiniti generacije. Glavno je dijeliti ordenje različitim mutikašama i bjelosvjetskim tipovima koji su silno „zadužili“ ovdašnju raj.

MRKVA I BATINA

Mamini sinčići i kćerke šute. Glavno im je da imaju okupljališta i

ZAŠTO NAM I PLASTIČNO CVIJEĆE VENE?

Nije baš ugodno gledati taj manifest besmisla koji život pretvara u uspavanku, u nesretno bivstvovanje ispunjeno sumnjama i mržnjom. I odakle očekivati da udari propuh u generaciju mladih: od studenata karijerista različitih provenijencija, od studenata katoličkih učilišta koji ne vjeruju u opstojnost Božju? Naša mladež čita, citira i stvara plitke zaključke. Sve je „štos“ i „fora“, a ne podli otrov upakiran u bombonijeru. Sve je to njima, kao i aktualnoj vlasti, malo „smiješno“. Kad počnu glavama razbijati zidove, smijati će se još više...

torove za noćne boravke, slađe ili gorče napitke. Nije ih briga za probleme i ostali svijet. Njihovim glavama je Hrvatska daleko, a Bog još dalji. Političari mogu obećavati brda i doline. Prozirna priča za naivce opet će upaliti. Čista demagogija: malo mrkve, malo batine, pa opet mrkve i tako do daljnjega... Patetika je prevršila svaku mjeru. Svuda goli pupci, rinčice, mirisi, gelovi... Prava tezga za trgovce svih specijalnosti. Osvrnimo se u dane vikenda na što slični Hercegovina. Kao da svi nemiri kao vulkani buknu i rigaju destrukciju. Jedi, napijaj se... a škrto s duhovnim ponudama, ozbiljnim kulturnim i sportskim sadržajima. Zapravo, budimo jasni: strategije nitko nema, a ona nam je nužna – napisana i nacrtana, s mjestom i datumom, voditeljem i konzumentom. To je nova evangelizacija! Žalosno je što u takvoj situaciji svi imaju silna prava, ali nikakve obveze.

Čak i vlast ih vara. U ružičasto boji njihovu budućnost. Priča o nekakvom novom europskom običaju i radu, a tolerira da život mladih počinje poput mačjega, tek iza ponoći. Naravno, sve to

Ovo je vrijeme hrabrih, vrijeme onih koji su spremni na žrtvu, onih koji znaju što je istinska Kristova ljubav koja traži radikalne odluke i ne poznaje uzmak i strah. Takva ljubav počinje od žrtve za Boga i bližnjega. Ne da se izopaciti! Postoji usprkos tome što je mnogi ne poznaju i ne priznaju. Iz nje izvire hrabrost i iskrena pravičnost.

je sloboda i demokracija. Smiju nam se pametni ljudi iz velikih demokracija, a oni dobronamjerni uporno opominju. Ali mi smo kao nacija robovi, učenici neozbiljne balkanske škole i starih kumrovečkih stipendista. Nama su opomene crvena krpa koju mnogi žele obojiti u crno i prikazati reliktom starih konzervativaca. U toj koridi jurišaju crvene, žute i svakakve novine i portali. Savršeno obavljaju povjerene zadatke.

PLASTIČNO CVIJEĆE

Da, ponešto mladima još nudi Crkva. Uglavnom je zajedništvo mladih danas vezano za pojedine redovničke zajednice. Suzilo se sve da uže ne može biti. Čini se da se premalo radi na širini odgoja i kulturnog obrazovanja. Jedni posesivno drže postignute kote, a drugi kojima mladi sami dolaze izbjegavaju tu tešku odgovornost. I tu, nažalost, ima pojedinaca kod kojih i plastično cvijeće vene, a kamoli ne će živa i zahtjevna mladenačka duša. I pred njima mladež muška i ženska eunuški nastupa. Nema uzrujavanja ni konstruktivnih pitanja. Na sceni je zavladao servilno podaništvo ili ekstremno odbijanje. Zdrave sredine sve je manje. Hoće li netko od mladih ikada nabrojati svakodnevne propuste, dati prijedloge za ostvarivanje svojih ideala? Vjerojatno još dugo ne će. Stoga ih netko razborit i pametan treba na to potaknuti i poučiti živoj i konstruktivnoj komunikaciji. Koja korist od du-

hovne nirvane koju prva ozbiljna životna kušnja pretvori u prašinu? Nužan nam je cjelovit odgoj i priprema za djelovanje u svim područjima života, a ne samo statiranje u sakristiji. Naravno, ne može se odmah odabrati „deset genijalaca“, nove apostole i narodne vođe valja pronaći kao igle u plastu sijena. Golem je to i zahtjevan posao, koji traži: plan i organizaciju!

Čini se, da u dobroj mjeri i za Crkvu vrijedi ono što predbacujemo vlastima. Nije dovoljno izdeklamirati odioznost prema nekakvom komunizmu, komunistima i njihovim nasljednicima. Komunistam jest kriv, ali nitko nam ne brani pojačano raditi s mladima, uočiti njihove talente, pa ih u tom smislu stručno jačati. Na krizu valja odgovoriti planom i organizacijom, a ne patetikom koja se ponavlja već stoljećima.

Ovo je vrijeme hrabrih, vrijeme onih koji su spremni na žrtvu, onih koji znaju što je istinska Kristova ljubav koja traži radikalne odluke i ne poznaje uzmak i strah. Takva ljubav počinje od žrtve za Boga i bližnjega. Ne da se izopaciti!

Postoji usprkos tome što je mnogi ne poznaju i ne priznaju. Iz nje izvire hrabrost i iskrena pravičnost. Hrabri će ustati i dići svoj glas protiv nepravde, izići iz svojih skrovišta i dati svoj doprinos vjeri, politici i kulturi. Takvi se ne će uplašiti novog ili starog pravila o podobnosti i ponoviti pogriješke svojih otaca koje danas pravdaju „teškim vremenima“ i zakonitostima onog doba. Vjerujem da među našom mladeži ima onih koji su spremni izdići se iznad mase, postaviti pitanje, tražiti pravicu od ove i svake druge vlasti. Sigurno je da postoji mnoštvo onih koji ne peru čizme u „otrovanim lokvama“ ovosvjetskih zabluda i koji unatoč poganskom zovu različitih „močvara“ gledaju prema zvijezdama i Nebu.

Vrijeme je, čas milosni, da takvi izidu iz anonimnosti, da se organiziraju i pomognu cijeloj svojoj generaciji u borbi za vlastito dostojanstvo, zemlju i imanjanje, za bolju i sigurniju hrvatsku budućnost. Novi trend je na vidiku. Traže se odvažni da autentično kažu i pokažu što je politički pravedno, duhovno i intelektualno zdravo, kulturno estetsko i plemenito. Onda će ova i bilo koja druga vlast odgovornije raditi i bolje skrbiti o zajedničkom interesu. Sada je pat pozicija. Vlast jednostrano čini po svome, a mladi šute. Vrijeme je da napokon vlast ozbiljno shvati svoju odgovornost i skrb za mlade, a da hrabra i pametna mladost progovori i krikne tražeći dostojanstvo, slobodu i pravično blagostanje.

KREŠIMIR MILETIĆ

ISTANBULSKA KONVENCIJA — TROJANSKI KONJ IDEOLOŠKE KOLONIZACIJE

„AKO SE KONVENCIJA RATIFICIRA I ŽELI PROVODITI, PROVODIT ĆE SE I RODNA TEORIJA KAO SASTAVNI DIO OVE KONVENCIJE, KAKO POKAZUJU PRIMJERI DRUGIH DRŽAVA. S DRUGE STRANE, „RODNA TEORIJA“ NI NA KOJI NAČIN NE DOPRINOSI BORBI I SPRJEČAVANJU NASILJA NAD ŽENAMA, TE SE ONA UOPĆE NIJE TREBALA NAČI U OVOJ KONVENCIJI.

Na svjetskoj pozornici, zaogrnuti navodnom borbom za 'ljudska prava', odvija se kulturna revolucija koja polako prelazi u otvoreni totalitarizam. Naime, svim zemljama u svijetu pokušava se nametnuti nova ideologija, rodna ('gender') ideologija, koja u svojim temeljima niječe i želi redefinirati i izbrisati temeljne antropološke istine o čovjeku, muškarcu i ženi, braku i obitelji. Radi se, kako ističe papa Franjo, o ideološkoj kolonizaciji koja prijeti obitelji. Vrijeme je to u kojem mi kao vjernici, osobno i kao obitelji, trebamo s odvažnošću reći 'ne' takvim inicijativama. Jer svaka prijetnja obitelji jest prijetnja samome društvu, zato što budućnost čovječanstva prolazi kroz obitelj. I zato je budućnost čovječanstva neodvojiva od budućnosti same obitelji kao takve. Nije teško zaključiti, promatrano očima vjere, da se radi o najperfidnijem i otvorenom nasrtaju Zloga na Božji naum o stvaranju čovjeka, o braku i obitelji.

Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, poznatija kao Istanbulska konvencija, i najava njezine mogu-

će ratifikacije od strane Hrvatskog sabora, s pravom je izazvala burne reakcije onog dijela civilnog društva u Hrvatskoj koji godinama ukazuje na štetnost rodne ideologije. Nasu-

prot ideologiji koja duboko dehumanizira čovjeka, rušeći same temelje njegova bitka, taj dio civilnog društva se zalaže za poštovanje dostojanstva ljudske osobe, promicanje obiteljskih

i općeljudskih vrijednosti. Reakcija je više nego opravdana, jer se radi o trojanskom konju koji pod krinkom zaštite žena od nasilja unosi rodnu ideologiju u hrvatsko društvo i obrazovni sustav. Ukoliko bude ratificirana, u smislu članka 141. Ustava Republike Hrvatske, Konvencija postaje dio unutarnjega pravnog poretka Republike Hrvatske. Ako se Konvencija ratificira, „rod“ će ući u hrvatski obrazovni sustav, vrtiće, škole, fakultete i ugroziti pravo roditelja na odgoj djece sukladno njihovim vrijednostima.

Istanbulska konvencija je međunarodni ugovor donesen u okviru Vijeća Europe kao „sveobuhvatni pravni okvir“ za sprječavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja, s ciljem da se žrtvama nasilja omogući ista razina zaštite u svim europskim državama. Konvencija sadrži mnoge poželjne odredbe o pružanju pomoći žrtvama nasilja, kao što su odredbe o skloništim, pružanju pravne pomoći i potpore žrtvama nasilja te o nalogu za udaljenje ili zabranu pristupa žrtvi. Međutim, imajući na umu da je **većina odredbi već unesena u nacionalna zakonodavstva velikog broja europskih država, uključujući i Republiku Hrvatsku**, te da se dodatne poželjne odredbe mogu ugraditi u nacionalna zakonodavstva bez ratifikacije, argument da se Konvenciju nužno treba ratificirati 'ne drži vodu'.

Koncept „roda“ i samu „rodnu teoriju“ je 1950-ih godina osmislio američki psiholog John Money. „Rodna teorija“ je tek jedna u nizu društvenih teorija koja na određeni način interpretira kako društvo promatra muškarce i žene – o njoj se do danas raspravlja, ona nije znanstveno potvrđena i o njoj ne postoji konsenzus u znanstvenoj zajednici. Stoga je neprimjereno jednu takvu pojedinačnu teoriju unositi u normativni akt i postaviti kao obvezujuću za sve i implementirati u nacionalno zakonodavstvo putem međunarodne konvencije.

U članku 3. c. Konvencije je definirani koncept roda i kao takav po prvi put unesen u obvezujuću međunarodni dokument. Dakle, ako se Konvencija ratificira i želi provoditi, provodit će se i rodna teorija kao sastavni dio ove konvencije, kako pokazuju primjeri drugih država. S druge strane, „rodna teorija“ ni na koji način ne

doprinosi borbi i sprječavanju nasilja nad ženama, te se ona uopće nije trebala naći u ovoj konvenciji.

Kada se koncept „roda“ počinje primjenjivati u društvu, na zakone i javne politike, putem Konvencije i na druge načine, to donosi slijedeće posljedice:

a) Ratifikacijom Konvencije se u svim društvenim sektorima – u obrazovanju, zdravstvu, zapošljavanju, socijalnoj politici, zakonodavstvu..., počinje upotrebljavati „rodna teorija“.

b) Na temelju rodne teorije se donose zakoni o tzv. „rodnom samoodređenju“, putem kojih bilo tko može promijeniti svoj spol u osobnim dokumentima (rodnom listu, domovnici, osobnoj iskaznici...) jednostavnom izjavom „o životu u drugom rodnom identitetu“ kod nadležnog tijela. Takvi su zakoni u posljednje 4 godine doneseni u pet europskih država – u Danskoj, Irskoj, Malti, Norveškoj te Belgiji.

Nije teško primijetiti da su 'ideološkim kolonizatorima' posebna 'target skupina' naša djeca, a ultimativni cilj preuzimanje i indoktrinacija obrazovnog sustava. Iz procesa odlučivanja po njima treba izbaciti roditelje, koji djecu uče da vole svoju domovinu, koji u njih usađuju pozitivne vrijednosti, vjeru i hrvatski identitet, a umjesto njih pred djecu, po njima, treba dovesti ljude koji niti danas zapravo ne znaju kojoj državi pripadaju, jesu li muško ili žensko, jesu li začeta djeca – djeca i kako smo uopće preživjeli od stoljeća sedmog bez naputaka iz Brisela, Beograda, Pešte, Washingtona ili Moskve.

c) Kroz Istanbulsku konvenciju se „rodna teorija“ najaktivnije provodi u sustavu odgoja i obrazovanja jer članak 12. Konvencije kao obvezu države **traži promjenu ponašanja građana i uklanjanje različitih stereotipa**. To je jasno vidljivo iz izvješća Republike Austrije skupini zaduženoj za nadzor implementacije Istanbulske konvencije, u kojem se kao mjera implementacije Konvencije navodi **uvođenje „rodno osjetljive pedagogije“ u dječje vrtiće** grada Beča. Cilj je takve pedagogije od djece ukloniti sve ono što „rodna teorija“ smatra „stereotipom“, primjerice da se dječaci igraju s autićima, a djevojčice s lutkama, da je plava boja za dječake, a ružičasta za djevojčice, ili da se dječacima govori da su „snažni“, a djevojčicama da su „nježne“ – pogrešno smatrajući da to dovodi do diskriminatornog i agresivnog ponašanja.

Zbog ovakvih ideoloških odredbi koje ne doprinose sprječavanju nasilja nad ženama te zbog istovremenog propusta da se u Konvenciji adekvatno adresiraju ključni čimbenici nasilja, poput alkoholizma i drugih vrsta ovisnosti, prisutnosti nasilja i objektivizacije žena u medijima te slabljenja društvenih normi i vrijednosti, čudi inzistiranje i nastojanje da se pojmovi i pretpostavke „rodne teorije“ čim prije uvrste u hrvatsko zakonodavstvo. Osobito stoga što je jasno da neadekvatna borba i

sprječavanje nasilja u društvu **nije uzrokovano nedostatkom „rodne terminologije“ već nedosljednim provođenjem postojećih zakona i propisa**. Iz svega ovoga slijedi da je moguće tražiti i zakonski osigurati najveću moguću zaštitu žena i članova obitelji od svakog oblika nasilja, kao i implementaciju najboljih standarda i mehanizama zaštite i sprječavanja nasilja nad ženama i u obitelji, ali nije nužno ratificirati samu Konvenciju.

Obrazovni sustav i područje kulture je zaista kralješnica jednog naroda. Ukoliko mu želiš iščupati dušu i identitet, dovoljno je da mu pokreneš proces intoksikacije i usađivanja protu-naravnih i protu-narodnih ideologija upravo kroz ova dva sustava: obrazovanja i kulture. Nije teško primijetiti da su 'ideološkim kolonizatorima' posebna 'target skupina' naša djeca, a ultimativni cilj preuzimanje i indoktrinacija obrazovnog sustava. Iz procesa odlučivanja po njima treba izbaciti roditelje, koji djecu uče da vole svoju domovinu, koji u njih usađuju pozitivne vrijednosti, vjeru i hrvatski identitet, a umjesto njih pred djecu, po njima, treba dovesti ljude koji niti danas zapravo ne znaju kojoj državi pripadaju, jesu li muško ili žensko, jesu li začeta djeca – djeca i kako smo uopće preživjeli od stoljeća sedmog bez naputaka iz Brisela, Beograda, Pešte, Washingtona ili Moskve.

Zanimljivo je da se ova 'ideološka kolonizacija' provodi u kontinuitetu, praktički bez snažnijeg otpora unutar političkih opcija koje se, tek naizgled različite, izmjenjuju na vlasti. Najveće i potpuno opravdano razočaranje izaziva činjenica da se sve ovo ima dogoditi tijekom vladavine navodno demokršćanske opcije u Hrvatskoj. Većim dijelom je to posljedica ovakvog izbornog sustava u kojem nakon izbora političari, kako je i sam nedavno izjavio premijer, 'mogu raditi što hoće', bez obzira na jasno iskazanu volju birača.

Ostaje nam boriti se za našu djecu. Jer bitka se vodi za generacije koje dolaze. Strpljivo ih odgajati u vrijednostima koje su očuvale hrvatski narod kroz stoljeća, unatoč tadašnjim i sadašnjim predatorima. Dok ta generacija konačno ne iznjedri istinsku hrvatsku momčad, uistinu VJERODOSTOJNU, koja će voljeti Hrvatsku i raditi za dobrobit hrvatskog naroda.

MIRTA MILETIĆ

„Ni mene ni vas za 100 godina ili 200 godina više ne će biti. I tada će nestati sve stvari najvažnije i ostat će samo jedna: hoćemo li i gdje ćemo tada biti? – I hoćemo li biti sretni? Svaki se sat za puni sat (ne za manje) bližimo tome trenutku. Čovjek, što duže živi, ima više prilika za pad, stoga mnogi sveci nisu priželjkivali dug život. Uostalom čitav naš život, dug ili kratak, vlasništvo je Bezgrješne. Dopustimo joj da nas slobodno vodi jer nas Ona u kratkom vremenu može posvetiti.“ (sv. Maksimilijan Kolbe)

Ovako je promišljao sveti Maksimilijan Kolbe u svojim pismima. Blaženu Djevicu Mariju nazivao je Bezgrješna i svoj život joj posve povjerio. Prema Njoj je usmjerio sve svoje djelovanje. Razvio je divan odnos ljubavi s Njom. Često je osjećao kako joj svojom nesposobnošću ponekad i smeta, ali je čvrsto vjerovao da je Ona od njega učinila čudo. Ona može sve. Njegova ljubav prema Gospi može nam pomoći u vlastitom nastojanju da svoje živote „uštimo“ prema onome na što nas Ona potiče.

Predati život Bezgrješnoj znači najprije priznati vlastite slabosti, bijede i lutanja, a onda sve svoje pouzdanje staviti u jakost i dobrotu Bezgrješne. Staviti se na raspolaganje Gospi, trpjeti poniženja i životne križeve iz ljubavi prema Njoj. Iscrpiti se za Bezgrješnu! To znači svaki dan početi s Njom i biti otvoren i pozoran za Božje planove preko Nje. Kada ljubiš neku osobu onda joj želiš ugoditi, kreativan si i pozoran na njene želje. Ljubav nas pokreće! Takav bi odnos ljubavi valjalo imati i prema Kraljici neba i zemlje. Njoj ugađati, za Njene se potrebe brinuti i biti kreativan u toj ljubavi prema Njoj. Često razmišljati o Njoj. Razgovarati s Njom i povjeravati joj se.

Može nam se dogoditi da obavljamo različite marijanske pobožnosti držeći pritom često krunicu u ruci, a da zapravo nemamo prisan odnos s Blaženom Djevicom Marijom. Ako

Snimio Mateo Ivanković

taj odnos nije prisan i intiman, vanjska nam pobožnost zapravo samo odmaže. Potrebno joj je povjerovati da nas ljubi. Kaže sveti Maksimilijan kako „Presveta Djevica nije bajka ni legenda nego živo biće koje ljubi svakog od nas, makar nije previše poznata i ljubav joj nije uzvraćena.“

Mislim da je nama vjernicima najteže povjerovati u tu Njenu ljubav. Pa zar baš mene? Teško mi je nekada nositi i ljubiti samoga sebe! Zar sam joj toliko važna? Zar ima neki određeni plan sa mnom? Kako joj ja, ovako slaba, mogu pomoći? A radosna vijest je upravo ta da nas Gospodin neizmjerljivo ljubi i da je iz te neizmjerne ljubavi stvorio i ovaj svijet i svakoga od nas. Koliko je samo ljubavi za nas skrio u Srcu Bezgrješne! One, koja cijelim svojim Srcem izgara za Gospodina! Važno je dati se ljubiti, a ostalo je onda stvar odnosa dvaju bića koje se vole.

Važna je i još jedna dimenzija te ljubavi prema Gospi. Sveti je Maksimilijan često spominje i naglašava. To je žrtva i patnja za Bezgrješnu! Nepopularna riječ za naš današnji mentalitet. Sveti Maksimilijan će to ovako zapisati: „Ljubav prema Bezgrješnoj ne sastoji se samo od čina posvećenja i velikog žara, već i od velike patnje u nedaćama i rada za nju bez prestanka. Sve, međutim, ako, kada i kako Ona to želi.“

To bi konkretno značilo dati se Mariji kao sredstvo. Dati joj sve što sam ionako dobio kao poklon. Razum, talente, tijelo, zdravlje, osjećaje, materijalno bogatstvo, prijatelje i obitelj. Predati joj to sve da Ona time upravlja na veću slavu Božju. Postati Njena produžena ruka i kada to donosi podsmjeh i nerazumijevanje drugih. Pričati o Njoj kada su ostali zabrinuti ispraznim temama i brigama. Prikazivati joj bolest i križeve kao dragocjeno biserje. Bez mrmljanja! Na njene nakane! Biti nježan prema drugima kao i Ona. To zapravo znači, posve preuzeti vrline svoje Majke. Majke na nebesima!

Listopad je, mjesec ponovnog zblizavanja s Gospom. Kako je ritam Crkve predivan! Uvijek nas iznova podsjeća na bitno. Taman kada odlutamo i kada dopustimo da nas brige vremenite umrtve iznutra. Potrebno je ponovno preispitati koliko duboko živimo odnos s Njom i koliko je ljubimo. Koliko je ozbiljno shvaćamo! Koliko ozbiljno shvaćamo Nebo i Njene poruke i poticaje. S kolikom odlučnošću i žarom živimo u svakodnevnici ono što nam govori? Želim vam veliko i hrabro srce za Mariju!

Književni natječaj u spomen na 66 ubijenih hercegovačkih franjevac

Želeći njegovati spomen na 66 hercegovačkih franjevaca, koje su kao nevine tijekom i u poraću Drugog svjetskog rata pobili jugokomunisti, Vicepostulatura postupka mučeništva „Fra Leo Petrović i 65 subrača“ u suradnji s Društvom hrvatskih književnika Herceg Bosne raspisuje nagradni natječaj na temu: Pobijeni hercegovački franjevci tijekom i u poraću Drugog svjetskog rata, za uratke iz književnosti, glazbe, likovne kulture, povijesti, računalstva, umjetničke fotografije, videa. Natječaj je otvoren za: djecu (pučka škola), mladež (srednja škola), odrasle (studenti i punoljetni).

Radovi (ako su tekstualni, trebaju biti napisani na računalo) neka se pošalju najkasnije do 15. prosinca 2017. na adresu: Vicepostulatura, Kard. Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg. Mogu to biti i objavljeni radovi u vremenu od zadnjih Dana pobijenih hercegovačkih franjevaca. Obavezno čitko naznačiti ime i prezime, adresu, broj telefona, nadnevak rođenja te ako dotični ide u školu ili na fakultet, koju školu i koji razred, odnosno godinu na fakultetu, pohađa. Dodjeljuju se tri nagrade za najbolje radove u kategoriji uzrasta iz nabrojanih područja koje će biti uručene na „VIII. danima pobijenih hercegovačkih franjevaca“ od 4. do 7. veljače 2018. Nagrađenima se uručuju prigodna nagrada i plaketa te im se rad postavlja na portal Vicepostulature pobijeni.info (Odjek u puku – Glas o mučeništvu – Natječaj) i objavljuje u glasilu Stopama pobijenih.

Dolaskom jeseni, kad završavaju radovi na njivama i kad nas priroda časti svojim obilnim plodovima te kad punimo ostave, žitnice i podrume za sve hladnije dane, u nama se budi osjećaj zahvalnosti. Zahvalnosti za plodove zemlje i sve ono što nam je darovano, da bismo bezbrižno mogli dočekati zimu. Stoga ne čudi što su mnogi narodi od pamtivijeka tražili i nalazili načine kako baš u ovo doba godine izraziti zahvalnost Bogu i bližnjima na još jednom zaokruženom ciklusu u prirodi i obilju kojim su nas darivali.

BOŽO SKOKO

U SVIJETU JE SIGURNO NAJPOZNATIJI AMERIČKI DAN ZAHVALNOSTI, KOJI SE SLAVI ČETVRTI ČETVRTAK U MJESECU STUDENOME. To je, za Amerikance, najvažniji obiteljski blagdan, nakon Božića. Dok nije poprimio komercijalnu notu (danas najpoznatiju paradu za Dan zahvalnosti organizira jedan lanac trgovina), taj dan se u Sjedinjenim Američkim Državama izražavala zahvalnost Bogu molitvom i međusobnim čašćenjem zbog dobre žetve i drugih plodova zemlje. Amerikanci putuju stotinama kilometara kako bi se našli zajedno sa svojom obitelji te zajedno blagujući odali poštovanje Bogu, obitelji i prijateljima za sve dobro kojim su ih obdarili. Pritom se ne misli samo na materijalna dobra već i zdravlje, ljubav, potporu, lijepe trenutke...

Smatra se da je prvi Dan zahvalnosti obilježen daleke 1621. godine. Ali neki povjesničari tvrde da još dužu tradiciju obilježavanja Dana zahvalnosti imaju Kanađani, gdje je zabilježena najranija takva proslava daleke 1578. godine. Bilo kako bilo, Dan zahvalnosti se službeno u SAD-u slavi od 1863. odlukom predsjednika Abrahama Lincolna. On je predložio da se taj praznik slavi posljednjeg četvrtka u studenom, ali s obzirom na promjenjivost kalendara i činjenicu da su nekada u studenom četiri, a nekada pet četvrtaka, predsjednik Franklin Roosevelt 1939. je odredio da se „Thanksgiving“ slavi četvrtog četvrtka u mjesecu. Obilježavanje tog blagdana, kad se tradicionalno jede purica, odnosno čurka (kao izvorno jelo američkih domorodaca), prihvatili su svi doseljenici u Ameriku, bez obzira na nacionalnu pripadnost i vjeru, jer – među ostalim – tada se slavi i zajedništvo među različitim kulturama. Naime, povod za obilježavanje Dana zahvalnosti potječe iz vremena prvih doseljavanja iz Europe na američki kontinent. Tako je, prema legendi, do države Massachusetts, nakon punih 66 dana patnje na moru, došla kolonija od stotinjak doseljenika. Iako su iz Europe krenuli podijeljeni, sukladno društvenom i imovinskom statusu, u Novom svijetu su brzo shvatili kako dijele istu sudbinu i kako mogu preživjeti jedino držeći se zajedno i međusobno se pomažući. Zato su se simbolično nazvali „hodočasnici“ i zaboravili na prijašnje uloge i hijerarhije. Surova američka divljina im nije bila naklonjena. Većina ih nije bila dorasla snalaženju u novim okolnostima, pa kad im je nestalo hrane zavlдалa je glad. Bog im je tada poslao u susret miroljubive američke Indijance iz plemena Wampanoag. Oni su ih pak naučili mogućnostima preživljavanja u potpuno novom okruženju, ponajprije lovu i ribolovu, skupljanju jestivih plodova po šumama, te obrađivanju zemlje i stočarstvu. Zahvaljujući

ČAK I KAD MOLIMO, ČESTO SU NAM U PRVOME PLANU NAŠE POTREBE I OČEKIVANJA, A NE ZAHVALNOSTI I PREDANJE BOŽJOJ VOLJI. NA SNAGU I POTREBU ZAHVALNOSTI UPOZORAVA NAS GODINAMA I KRALJICA MIRA U MEĐUGORJU.

Angelus, Jean-François Millet

JESENSKI PLODOVI I SNAGA ZAHVALNOSTI

tož dragocjenoj pomoći, njih 46 od ukupno stotinu uspjelo je preživjeti svoju prvu zimu u Novom svijetu. Kako bi iskazali zahvalnost svojim novim prijateljima i domaćinima, kasne jeseni 1621. godine, organizirali su zajedničku večeru u znak zahvalnosti, na koju su pozvali Indijance, bez kojih sigurno nikada ne bi naselili Massachusetts. Bio je to prvi praznik zajedništva i zahvalnosti.

Stoljećima kasnije, na Dan zahvalnosti u školama i vrtićima se izvode predstave koje podsjećaju na tu lijepu priču o susretu kultura i ljubavi među bližnjima. No, preživjeli pripadnici američkih Indijanaca proslavu blagdana smatraju licemjernim, jer znamo kako su kasnije,

nakon masovnih doseljavanja na američki kontinent završili. Bio je to svojevrsni genocid prema indijanskom narodu i otimačina njihove zemlje, u kojima se nije vidjela ni trunka zahvalnosti. No, običaj je ostao i duboko se ukorijenio i u modernu popularnu kulturu. Logično, reći će psiholozi, jer čovjek u dubini duše zna da nije zaslužan za svoj život i opstanak, pa osjeća potrebu zahvaljivati... Ako ne nužno Bogu,

onda barem ljudima, koje mu je poslao na put i koji su mu olakšali hod kroz životne izazove.

Odnedavno se u ovo doba godine i u Hrvatskoj, pa i u nekim dijelovima Bosne i Hercegovine obilježava svojevrsni dan zahvalnosti za plodove zemlje. Naime, na poticaj udruge „Lijepa naša“ pokrenuta je svehrvatska smotra Dana kruha – dana zahvalnosti za plodove zemlje. Različitim svečanostima i manifestacijama, uz blagoslov, molitvu i simbolično blagovanje kruha, zahvaljujemo na svim plodovima, radostima, uspjesima i darovima kojima smo tijekom godine bili podareni kao narod, ali i kao pojedinci. Sve se to događa druge nedje-

lje u listopadu u školama i crkvama u Hrvatskoj, te među Hrvatima u BiH, Vojvodini, Mađarskoj, Austriji, Crnoj Gori. Na taj način djeca, koja često nemaju priliku vidjeti kako iz zrna nastaje stabljika, a potom plod, odakle u naše ostave dolaze krumpiri i jabuke ili kako raste kukuruz, upoznaju snagu zemlje, razvijaju ekološku svijest i uspostavljaju odnos s prirodom, a preko prirode upoznaju i njezina genijalnog Tvorca.

Dobro je učiti se zahvalnosti, pa makar i preko iskomercijaliziranih blagdana, poput američkog Dana zahvalnosti, jer se svakodnevno susrećemo sa nezahvalnošću, sa ljudima koji ne znaju i ne žele cijeniti ono što imaju, već stalno traže više i bolje. Čak i kad molimo, često su nam u prvome planu naše potrebe i očekivanja, a ne zahvalnosti i predanje Božjoj volji. Na snagu i potrebu zahvalnosti upozorava nas godinama i Kraljica Mira u Međugorju. Prisjetimo se samo poruke upućene vidjelici Mirjani Dragičević Soldo 18. ožujka 1995. Prema njezino svjedočenju, Gospa nam je jasno poručila: „Draga djeco! Kao Majka vas već mnogo godina učim vjeri i ljubavi Božjoj. Niste iskazali zahvalnost dragom Ocu, niti ste mu dali slavu. Postali ste prazni i vaše srce je postalo tvrdo i bez ljubavi prema patnjama vaših bližnjih...“ Zahvalnost je relativno česta u Gospinim porukama. Primjerice, Ona nas redovito podsjeća na dužnost i obvezu zahvalnosti svome, „Sinu za sve milosti koje vam je dao!“ (usp. 25. lipnja 1999., godišnje ukazanje Ivanki Ivanković Elez), ali i zahvalnost prema bližnjima, osjećaju za njihove potrebe.

Zašto nam je tako teško reći hvala Bogu i bližnjemu!? Zašto nam je tako teško vidjeti prisutnost Svevišnjega u našem svijetu – od plodova prirode kojima nas daruje pa do svakodnevnih izazova i prilika koje šalje u naše živote, pa – ako hoćete – i u savršenom funkcioniranju našeg svemira!? Zar bismo išta imali, znali ili mogli bez njegove pomoći... Očito smo postali egoistični i previše sebe stavljamo u središte svijeta. A vidjeli smo po strašnim prirodnim nepogodama koje su proteklo ljeto i početkom jeseni pogađale svijet oko nas, o kakvoj tankoj niti vise naši životi, sudbine država i naroda... Zato neka nas ova zlatna jesen, njezini darovi i dani koji se svakodnevno skraćuju, podsjetite na našu prolaznost i ovisnost o Bogu i drugima. Tada ćemo moći i iskreno zahvaljivati.

Održan XX. redovnički dan u franjevačkom samostanu na Humcu

U organizaciji Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine (KVRPP BiH) održan je u subotu 9. rujna u franjevačkom samostanu i župi sv. Ante Padovanskoga na Humcu XX. redovnički dan o temi „Redovnici i redovnice u službi pomirenja“.

Otvarajući skup na kojem je sudjelovalo 220 redovnika i redovnica, predsjednik Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine i provincijal Hercegovačke franjevačke provincije dr. fra Miljenko Šteko zaželio je svima dobrodošlicu. Nazočne je pozdravio, u ime biskupa Bosne i Hercegovine, banjolučki pomoćni biskup Marko Semren, koji je sve sudionike pozvao na evanđeosku ljubav, nadvladavanje zla i stvaranja dobra poput svjedoka vjere, dvjestotinjak redovnika i redovnica koji su ubijeni kao žrtve komunističkoga režima u Bosni i Hercegovini te su svojom žrtvom dali veliki doprinos procesu pomirenja.

U ime domaćina sudionike je pozdravio gvardijan fra Dario Dodig izrazivši radost što se ovogodišnji Redovnički dan održava u okrilju njihove franjevačke zajednice. Skup je moderirala s. Zdenka Kozina, provincijska predstojnica Školskih sestara franjevki Provincije Svete obitelji.

Prvo predavanje „Redovnici i redovnice u službi pomirenja“ (teološki vidik) održao je fra Mijo Džolan, član Franjevačke provincije Bosne Srebre.

U svom predavanju je istaknuo kako „pomirenje koje kao redovnici i redovnice možemo ponuditi ne nalazimo u sebi niti u nekim intelektualnim spoznajama, već otkrivanjem milosti Božje koja je u Kristu već djelatna za nas i za svijet, uspostavlja jući ono najbitnije, pomirenje: 'Bog nas sa sobom pomiruje, bezuvjetno, univerzalno, dok još bijasmo grješnici i neprijatelji.' A sve je od Boga koji nas sa sobom pomiri po Kristu i povjeri nam službu pomirenja. Jer Bog je u Kristu svijet sa sobom pomirio ne ubrajajući im opačina njihovih i polazući u nas riječ pomirenja' (2 Kor 5,18-19).“

Drugo predavanje na istu temu (psihološki vidik) održala je doc. dr. Arta Dodaj sa Studija psihologije Filozofskog fakulteta u Mostaru. Pomirenje je definirala kao višedimenzionalan proces koji uključuje promjene na emocionalnoj, kognitivnoj, motivacijskoj i ponašajnoj razini. Prema nalazima literature, istaknula je da se pomirenje sastoji od četiri elementa: istine, pravde, oprosta i mira, a proces pomirenja odvija se kroz četiri faze: fazu razotkrivanja, fazu odluke, radna faza i

fazu traženja smisla. U fazi razotkrivanja osoba procjenjuje koliko nemogućnost oprosta ima negativan utjecaj na njen svakodnevni život. U fazi odluke osoba odlučuje da će oprostiti. U radnoj fazi dešava se proces izmjene viđenja samoga sebe i druge strane u konfliktu. U zadnjoj fazi osoba pokušava pronaći dublji smisao kao rezultat situacije kroz koju je prošla.

Slijedila je rasprava, a zatim stanka te prigoda za sakrament pomirenja. Misno slavlje je predslavio biskup Semren u suslavlju tridesetak svećenika. Mons. Semren je također izrekao homiliju. Za vrijeme euharistijskog slavlja pjevao je i svirao Zbor Školskih sestara franjevki hercegovačke Provincije pod ravnanjem s. Bibijane Ćurlin.

Nakon objeda, o povijesti franjevačkog samostana na Humcu govorio je fra Žarko Ilić, a zatim su sudionici pod vodstvom gvardijana samostana mogli razgledavati franjevačku galeriju i muzej. Potom je organiziran prigodni kulturno rekreativni program pod vodstvom fra Marina Karačića.

Oko 17 sati, uz prigodne riječi zahvale, skup je zatvorila dopredsjednica KVRPP-a BiH s. Kata Karadža.

s. Jadranka Obućina

Katolička Crkva u Meksiku na meti kriminalnih napada

Katolička Crkva u Meksiku već je godinama meta kriminalnih napada. Od godine 1994. u toj su zemlji ubijena 62 svećenika, a samo od 2000. do 2014. život je izgubilo 15 svećenika. Prema službenim podacima u god. 2015. bilo je više od 800 napada na vjerske zajednice i objekte, rekao je glasnogovornik meksičkog ogranka „Crkva u nevolji“ Dominik Kustura. „Većinom se radilo o pljačkama ili o napadima iz prosvjeda, no da bi se objasnili razlozi napada na svećenike trebalo bi govoriti o svakom slučaju pojedinačno. Unatoč napadima Evanđelje nema alternative, a svećenici u Meksiku ne smiju šutjeti o problemima koji pogađaju stanovništvo zemlje“, ističe Kustura.

Oslobođen filipinski svećenik kojeg su zarobili islamisti

Filipinski su biskupi kao i katoličke zajednice diljem zemlje s radošću dočekali vijest o oslobođenju o. Teresita Suganoba zvanog „Chito“, koji je u noći sa 16. na 17. rujna oslobođen zajedno s još jednim taoce. To se zbilježilo zahvaljujući akciji vojske koja je uključena u opsadu Marawija, grada koji su 23. svibnja ove godine zauzele islamističke snage skupine Maute koja se zaklela na vjernost samozvanoj Islamskoj državi.

„Presretni smo što je oslobođen o. Chito. Zahvaljujemo Gospodinu i svima onima koji su se molili za njegovo oslobođenje iz zatočeništva. Pohvaljujemo napore filipinske vojske koja čini sve kako bi zaštitila živote talaca“, komentirao je puštanje na slobodu o. Chita, biskup Marawija mons. Edwin De La Pena.

Svečana akademija u prigodi 25. obljetnice biskupskog ređenja mons. Ratka Perića

Na ovogodišnji blagdan Uzvišenja svetoga Križa i obljetnicu posvete mostarske katedrale navršilo se točno 25 godina od biskupskoga ređenja msgr. Ratka Perića. U prigodi ove srebrne obljetnice, Biskup-

ski ordinarijat u Mostaru upriličio je 13. rujna 2017. u velikoj katedralnoj dvorani, svečanu večernju akademiju. Akademiji je, uz veliki broj vjernika, sudjelovalo 17 nadbiskupa s kardinalom Vinkom Puljićem na

čelu, te mnogi uglednici Crkve, predstavnici Srpske pravoslavne Crkve i Islamske vjerske zajednice, kao i brojni predstavnici društveno-političkoga života.

Sve prisutne u ime organizatora pozdravio je generalni vikar don Željko Majić, a pozdravne govore izrekli su: msgr. Tomo Vukšić, vojni ordinarij u BiH i potpredsjednik BK BiH; msgr. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup i predsjednik HBK; fra Miljenko Šteko, provincijal i predsjednik KVRPP u BiH i u ime vjernika laika Mario Glibić.

U okviru akademije nadbiskup Petar Raič, apostolski nuncij u Angoli, Sv. Tomi i Principu, predstavio je najnoviju knjigu biskupa Ratka: Sjeti me se kada u raj dođeš!

Uz brojne pristigle čestitke tajnik Apostolske nuncijature u Sarajevu, msgr. Giuseppe Trentadue, je na izvornom latinskom jeziku pročitao i biskupu uručio čestitku pape Franje.

Na kraju akademije svima se nazočnima obratio biskup slavljenik msgr. Perić.

Predsjednik Vlade posjetio hercegovačke franjevce

U sklopu svog 7. posjeta Bosni i Hercegovini predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković posjetio je samostan na Širokom Brijegu. Svoj posjet započeo je na ratnom skloništu gdje su 1945. jugokomunisti ubili i spalili 12 hercegovačkih franjevaca. Dočekali su ga gvardijan fra Tomislav Puljić i fra Miljenko Stojić, vicepostulator postupka mučeništva „Fra Leo Petrović i 65 subraće“. Proveli su ga kroz sklonište i upoznali sa stradanjem širokobrijeških franjevaca, ali i još 54 druga hercegovačka fratra koje su jugokomunisti ubili u Drugom svjetskom ratu i poraću.

Slijedio je obilazak Franjevačke galerije i muzeja. Nakon toga predsjednik Vlade se susreo s fratrima koji trenutno djeluju u širokobriješkom samostanu te svoj posjet nastavio obilaskom samostanske crkve u kojoj su se nazočni pomolili na grobu 24 pobijena hercegovačka franjevca. Posjetio je i zgradu bivšeg franjevačkog sjemeništa koja se sada obnavlja u duhu susreta duhovnosti i kulture.

Nakon posjeta Širokom Brijegu predsjednik vlade se uputio u Mostar gdje je sudjelovao na otvorenju Pučke kuhinje koju su izgradili mostarski franjevci i čiju je izgradnju sufinancirala i hrvatska vlada. Nazočio je i svečanoj akademiji u povodu 100 godina od akcije spašavanja desetina tisuća djece od gladi u Hercegovini koju je 1917. predvodio fra Didak Buntić.

DANI POSVEĆENI POKOJNICIMA

Prekinut ćemo, poštovani čitatelji, niz jezično-duhovnih razmišljanja o sakramentima jer je ova tema aktualna za početak studenoga, a listopadski broj GM zahvaća i to vrijeme.

MILE MAMIĆ

JESTE LI IKAD POKUŠALI ZAMISLITI KAKAV BI BIO ČOVJEKOV ŽIVOT NA ZEMLJI DA NIJE BILO GRIJEHA? Dviju riječi ne bi bilo u ljudskom jeziku. Kojih? Ne bi bilo riječi GRIJEH jer nam taj pojam ne bi bio potreban. I koje još? Ne bi bilo ni riječi SMRT. Naši praroditelji i svi u slijedu od njih do nas bili bi s nama, ovdje, sretni i zadovoljni sa svojim Stvoriteljem. Pomislit ćete odmah kako bi to bilo lijepo. Zar ne? Pođimo korak dalje. Koga ne bi bilo? Tko nam ne bi bio potreban? Čega ne bi bilo? Ne bi nam trebao Otkupitelj (Isus Krist), ne bi nam trebala Gospa, Djevica Marija. Ne bi bilo ni Ivana Krstitelja, ne bi bilo radosti iščekivanja Otkupitelja, ne bi bilo spasenja ni povijesti spasenja. Ne bi bilo ni Svetoga pisma jer nam ne bi trebala riječ utjehe, nade. Ne bi nam trebalo ni naviještanja Radosne vijesti. **Živjeli bismo u radosti i sreći sa svojim Bogom, braćom ljudima i svim stvorenjima.** Kad bi nam bilo moguće birati onaj prvi, idealni svijet, bez Isusa i Marije, i ovaj drugi, s njima, siguran sam da biste izabrali ovaj drugi. I ja bih. I sveti Augustin sigurno. Koliko bi svijet bio siromašniji bez Isusa, Marije, Svetoga pisma i svega onoga čega ne bi bilo da nije bilo grijeha i smrti?! Sreća je naša što zajedno s njima možemo ostvariti vječnu radost i sreću u kraljevstvu nebeskom.

Prvotni grijeh praroditelja ljudskog roda i svi naši pojedinačni grijesi narušavaju iskonski sklad sa Stvoriteljem i stvorenjima. Sveto pismo nas uči da po grijehu dođe smrt. Smrt je posljedica grijeha. Oni su dakle uzročno-posljedično povezani. Mnogi su danas „bezgrješni“. Ne priznaju grijeh. Sve je dopušteno. Ali njegovu posljedicu – smrt moraju priznati jer se ona svakodnevno potvrđuje. Odnos prema tom egzistencijalnom pitanju je različit. Za neke ta „personificirana

avet“ svakodnevno grabi naše mile i drage, ona je kraj života. Za vjernike ona je promjena načina života, prijelaz u drukčiji život, preminuće. Kristova pobjeda nad smrću kršćaninu ulijeva uskrсну nadu u vječni život. Premda znadem da je smrt neizbježna, nerado o njoj govorimo. Zato je pridjev *doživotni* znatno češći od pridjeva *dosmrtni*. *Smrt i život* su obično suprotnice. Pridjevi *doživotni* i *dosmrtni* su obično istoznačnice, obje znače: do kraja života, tj. do smrti. U hrvatskome pravnom jeziku *ugovor o doživotnom uzdržavanju* i *ugovor o dosmrtnom uzdržavanju* ne znače isto. Razlikuju se po tom kad se ugovorena imovina prenosi na uzdržavatelja.

U vezi s riječju *smrt* imamo cijeli niz srodnih riječi: *smrtan*, *smrtnost*, *besmrtn*, *besmrtnost*, *mrijeti*, *umrijeti*, *umirati*, *mrtav*, *mrtvac*, *umoriti*, *umorstvo*, *umor*, *umoran*, *odmor*, *odmorani*, *mrtvozornik* itd. Korijen riječi pojavljuje se u nekoliko prijevojnih stupnjeva: -mr-, -mrije-, -mor-. Osim temeljnoga glagol (*umrijeti*) javlja se još glagol *preminuti* ili koji opisni izraz. U žargonu postoje i glagoli *odapeti*, *otegnuti papke/papcima*, *riknuti*, ali oni nisu primjereni neutralnom izričaju i nikad ih ne bismo upotrijebili za drage osobe koje su preminule.

Smrt je dakle nepobitna činjenica bez obzira na to kako na nju gledali. Osobu koja je umrla, preminula nazivamo *mrtvac*, *pokojnik/pokojnica*. Zanimljivo je napomenuti da se one u hrvatskom jeziku ponašaju kao živo: Pokopali smo *mrtvaca*. Ispratili smo *pokojnika*. Za neživo bi akuzativ bio jednak nominativu: Bacili smo *kamen*.

Ljudski život na zemlji relativno je kratak. Znatno je više onih koji su *umrli/preminuli* nego nas koji smo još ovdje. Odnos prema pokojnicima je u različitim religijama različit, ali je svima zajedničko da vjeruju u prekogrobni život. Kršćanstvo, na te-

melju Svetoga pisma, Kristova nauka, činjenice Kristova uskrsnuća, nudi vječni život. U skladu s tim za kršćanina život i *smrt* nisu suprotnice. Mi vjerujemo u općinstvo (zajedništvo) svetih. Svi smo mi s uskrsnim, živim Kristom na neki način zajedno. Ali se dva dana u studenom na poseban način sjećamo svojih pokojnika: *Svi sveti* (1. studenoga) i *Dušni dan* (2. studenoga).

Blagdanom *Svi sveti* kršćani su već u 4. st. prve nedjelje po Duhovima slavili svoje svece, osobito mučenike. Papa Grgur III. u 8. stoljeću prebacio je taj blagdan na 1. studenoga, kako je u Katoličkoj Crkvi i danas. To nisu samo proglašeni sveci i blaženici nego veliko mnoštvo osoba koje su uzorno, sveto živjele i ostvarile velika djela ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Njima zahvaljujemo, njih molimo za zagovor i njih nasljedujemo. Na *Dušni dan* prisjećamo se svojih milih i dragih koji su preminuli, posjećujemo njihove grobove, palimo svijeće, stavljamo cvijeće i molimo za njih. Blagdan *Svi sveti* i *Dušni dan* treba razlikovati.

O blagdanu *Svi sveti* objavljen je članak *Tko je svet i što nam je sveto?* u Glasniku mira za studeni 2015. U ovom broju Glasnika osvrnut ćemo se na pojam, sadržaj i nazive dana koji obilježavamo 2. studenoga.

Kao spomendan taj se dan zove *Dan spomena na mrtve*. Taj je spomendan uveo sv. Odilon, benediktinski opat iz Clunyja. Krajem I. tisućljeća već se na mnogim mjestima nakon blagdana Svih svetih slavio i spomendan mrtvih. Taj je spomendan 998. godine sv. Odilon službeno uveo u Cluny, o kojem je bilo ovisno oko tisuću benediktinskih samostana. Preko benediktinaca blagdan se proširio po Europi. Vatikan je službeno potvrdio taj blagdan 1311.

U kalendarima ćemo naći: *Spomen svih vjernih mrtvih*, *Dušni dan*, *Dan*

mrtvih. Često se može čuti i *Mrtvi dan*. To je dan posvećen uspomeni pokojnika, svih milih i dragih, s kojima smo dijelili životne radosti i teškoće, s kojima smo prijateljevali, drugovali, a koji su preminuli, završili svoj ovozemaljski život, prešli s ovoga svijeta, umrli. Svi imamo osobno iskustvo života, a iskustvo smrti stječemo smrću dragih nam osoba. Život i smrt, živ i mrtav, obično se uzimaju kao suprotnice. Kraj života obično znači smrt. Ona se obično shvaća kao negacija života. Gdje je granica između njih? Ima li smrti i u životu, ima li života i poslije smrti, zanimljiva su filozofska i teološka pitanja. Ali bez obzira na uvjerenje o tom, bez obzira na odgovor na ta životna pitanja, svaki čovjek, bio on vjernik ili ne, ima poseban odnos prema svojim dragima koji su prešli s ovoga svijeta. Odnos posebnoga poštovanja (pa i štovanja) nalazimo u svim vjerama i kulturama. Lijepo naš Preradović pjeva: „Svaki narod koji mrtve štuje na prošasti budućnost si kuje.“ Stoga je i u doba najgrubljega materijalizma bilo dopušteno na taj dan pohoditi grobove svojih pokojnika, okriti ih, upaliti svijeću i, što je najvažnije, pomoliti se za njih.

Za kršćanina život i smrt, živ i mrtav nisu potpune suprotnice. Tijelo umire i pohranjuje se u grob, gdje čeka uskrsnuće u posljednji dan, ali se neuništiva ljudska duša/duh oslobađa. Obogaćeni Kristovim uskrsnućem kršćani vjeruju u vječni život. Krist je „svojom smrću uništio našu smrt, a svojim uskrsnućem obnovio naš život“. On je život i uskrsnuće naše. Obasjani tim svjetlom možemo bolje razumjeti Prudenčijeve stihove:

Utišajte se, jadikovke,
O majko, suze ostavljaj,
Ne, ne plačimo svojih dragih,
Života vrelo grob je taj.

Što značio bi klesan kamen,
Što krasni grobni spomenik,
Kad to bi bio mrtvac pravi,
Ne usnuli tek dragi lik?

U skladu s tim naši dragi pokojnici nisu mrtvi. Zato neokatekumeni s pjesmom ispraćaju pokojnike. Ni nazivi koji ističu njihovu mrtvost nisu sasvim točni. Oni su završili svoju ovozemaljsku trku i našli počinak u krilu Očevu, u slavi Kristovoj. I to je važna sastavnica kršćanske kulture života. Kršćanstvo bez vjere u vječni život i bez uskrsne nade je mrtvo.

„Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja, a ne oduzima. I pošto se raspadne dom ovozemnog boravka, stječe se vječno prebivalište na nebesima.“

18. MEĐUNARODNI SEMINAR ZA BRAČNE PAROVE

Međugorje, 8.-11. studenoga 2017.

„Da ljubav vaša sve više raste“ (Fil 1, 9)

U Gospinoj školi

PROGRAM SEMINARA

SRIJEDA, 8. STUDENOGA

- 14.00 Registracija sudionika
- 16.00 Uvod u seminar
- 17.00 Večernji molitveni program u crkvi

ČETVRTAK, 9. STUDENOGA

- 9.00 Jutarnja molitva
- 9.30 Predavanje, razgovor
- 14.00 Molitva na Križevcu
- 17.00 Večernji molitveni program u crkvi

PETAK, 10. STUDENOGA

- 7.00 Molitva na Brdu ukazanja
- 9.30 Predavanje, razgovor
- 12.00 Klanjanje Presvetom oltarskom sakramentu u tišini
- 15.00 Predavanje, razgovor
- Priprava za ispovijed
- 17.00 Večernji molitveni program u crkvi

SUBOTA, 11. STUDENOGA

- 9.00 Jutarnja molitva
- 9.30 Predavanje, razgovor
- 11.00 Iskustva sudionika
- 12.00 Završna sv. misa

Predavači na seminaru su: fra Marinko Šakota i p. Mijo Nikić.

Fra Marinko Šakota, župnik župe Međugorje rođen je u Čitluku 1968. godine. Nakon sjemeništa u Dubrovniku 1987. oblači franjevački habit. Studij filozofije i teologije započeo je u Sarajevu na Franjevačkoj teologiji (1989.-1990.), nastavio u Zagrebu na Isusovačkom učilištu (1990.-1992.), a završio u Fuldi, u Njemačkoj 1995., gdje je i diplomirao. Vječne zavjete položio je u Širokom Brijegu 1993. godine. Za đakona je zaređen u Zagrebu 1996., a za svećenika u Frohnleitenu 1996. godine. Službovao je u Innsbrucku, Frohnleitenu i Augsburgu. U Mostaru je bio kapelan tri godine, a zatim župnik u Gradničima sedam godina. Od rujna 2010. na službi je u Međugorju kao kapelan, a od 2013. župnik župe Međugorje.

P. Mijo Nikić, svećenik je Družbe Isusove. Rođen je 1953. u Gornjem Zoviku (BiH). Potječe iz brojne obitelji koja je imala 12

djece. Završio je studij filozofije i teologije u Zagrebu kod isusovaca. Magistrirao iz dubinske psihologije na Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu. Godine 2002. obranio je doktorsku disertaciju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu: „Slika Boga u novim religijskim pokretima“. Od 1992. godine predaje psihologiju, psihologiju religije i povijest religija na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. Na teološkom institutu DI (studij teologije) predaje sakramente pomirenja i bolesničkog pomazanja, mariologiju i eshatologiju. Objavljuje radove u raznim časopisima. Sudionik je na brojnim domaćim i međunarodnim simpozijima. Urednik je više zbornika: *Novi religiozni pokreti* (1997); *Reinkarnacija i/ili uskrsnuće* (1998); *Vjera i zdravlje* (2007); *Bolest i zdravlje u religijama* (2011);. Objavio je knjige: *Slika Boga u vjerskim sljedbama i novim religijskim pokretima* (2003); *Psihologija obitelji* (2004); *Očima psihologa teologa* (2015); *Biblijska psihoterapija* (2015); *Kako vjerom nadvladati strah* (2005); *Krivi i prave slike Boga* (2011). Održava duhovne vježbe za svećenike, časne sestre, obitelji i psihološko-duhovne seminare za pravnike, menadžere i ostale o ulozi duhovnosti u upravljanju stresom. Predsjednik je Zaklade biskup Josip Lang koja se brine za stare i siromašne osobe. Bio je član Međunarodne Papine komisije za ispitivanje fenomena u Međugorju kao ekspert za psihologiju.

Seminar će se održati u dvorani iza crkve. Prilog za troškove seminara 40 € za jedan bračni par. Prijave možete izvršiti putem e-maila: seminar.marija@medjugorje.hr (za Mariju Dugandžić). Broj sudionika je ograničen zbog prostora, stoga vas molimo da svoje prijave izvršite što prije. Isto tako molimo sve bračne parove, sudionike seminara da sami osiguraju smještaj u Međugorju.

Zbog organizacije seminara, i vaše sigurnosti, molimo vas da se smatrate registriranim za seminar tek nakon što dobijete potvrđan odgovor. Ako odgovor niste dobili, to znači da nismo dobili vašu prijavu i da niste registrirani, jer ste vaš e-mail uputili na krivu adresu ili imate virus pa se pošta automatski blokira. Stoga se možete smatrati registrirani za seminar tek nakon što ste primili potvrđan odgovor.

MILE MAMIĆ

IZ RADIOPOSTAJE MIR, MEDU-
GORJE, ZAMOLILI SU ME DA 26.
RUJNA NEŠTO KAŽEM O EUROP-
SKOM DANU JEZIKA I KOJI JE
NJEGOVO SMISAO.

Prije nego odgovorim na postavljeno pitanje rekao bih nešto o nekim drugim danima koji su posvećeni jeziku.

Hrvatski je jezik i narod prolazio tegoban put do svojega međunarodnog priznanja. Ove smo godine proslavili 50. obljetnicu Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga jezika. Čim smo postigli slobodu, počeli smo svake godine u ožujku obilježavati Dane hrvatskoga jezika kao spomen na slavnu Deklaraciju. Obilježavaju se od 1991. godine.

Dok su neki hrvatski jezikoslovci, među kojima sam i ja, Otvorenim pismom hrvatskoj javnosti upozorili na nove prijete hrvatskom jeziku i mislili da je obljetnica Deklaracije vrlo zgodna prilika da to šira javnost i hrvatska vlast shvate i poduzmu nešto da se ta bitna sastavnica hrvatskoga

jednom pacijentu u otpusnom pismu napisao: umirovljeni časnik, a on je htio biti: penzionisani oficir.

Međunarodni dan materinskoga jezika po duhu i vremenu vrlo je blizu Dana hrvatskoga jezika. Smisao obilježava-

naputke Vijeća Europe i upućuju svoje zaposlenike da uče druge jezike, pa i hrvatski. Kao voditelj Škole hrvatskoga jezika u Zadru znam da je hrvatski

KOJI JE SMISAO EUROPSKOGA DANU JEZIKA?

identiteta na primjeren način zaštititi, drugi su tvrdili da hrvatski jezik nije ugrožen ili da je ugrožen samo od nas samih. Kad su upravo za Dane hrvatskoga jezika neunitaristi pustili u javnost neku novu Deklaraciju o zajedničkom (zasad nekom bezimenu) jeziku na prostoru četiriju „štokavskih“ država, onda su i osporavatelji našega Otvorenog pisma vidjeli da je naše prethodno upozorenje bilo utemeljeno.

Godine 1999. UNESCO je na prijedlog Bangladeša proglasio 21. veljače Međunarodnim danom materinskoga jezika. Nije slučajno da je taj prijedlog došao od Bangladeša. Oni su imali puno žrtava u borbi za priznanje, opstanak i ravnopravnost svojega materinskog, bengalskog jezika. Prisetimo se: I mi smo imali dosta jezičnih mučenika. Spomenimo dr. Ivana Šretera. On je u Domovinskom ratu izdvojen iz kolone i odveden. Vjerojatno je ubijen samo zato što je

nja toga međunarodnog dana jest produblivanje svijesti o poštivanju svačije matere i svačijega materinskoga jezika, pa i našega – hrvatskoga. Svrha toga dana jest unaprjeđivanje, upoznavanje i razvoj materinskoga jezika.

Mogli bismo reći da je taj dan na neki način komplementaran s Danima hrvatskoga jezika. Zato neki obilježavaju Mjesec hrvatskoga jezika.

Vijeće Europe odredilo je 2001. Europskom godinom jezika (množina!), i odredilo da se 26. rujna obilježava kao Europski dan jezika. Smisao toga dana jest poticanje učenja drugih, stranih jezika, neprestano, pa i cjeloživotno učenje drugih jezika. „Koliko jezika znaš, toliko ljudi vrijediš“ isticali su i stari Rimljani. Vijeće Europe aktualizira tu klasičnu mudrost, osvješćuje ju i podupire. Taj dan ima i širi smisao: zaštitu ugroženih jezika, proučavanje svih, pa i izumrlih. Svi su ti jezici europska i svjetska kulturna baština. U tom smislu mi trebamo s poštovanjem gledati na sve tipove hrvatskoga književnog jezika koji su ispali iz utakmice da bi postali osnovica hrvatskomu književnom jeziku. Svi su oni (čakavski, kajkavski i mješoviti), zajedno s našim narječjima i mjesnim, zavičajnim govorima dragocjena kulturna baština. Sve je to hrvatski jezik.

Iz iskustva mogu reći da europske institucije (Europska komisija, Europski parlament, Europsko sudište) slijede

jezik prije uključivanja u Europsku uniju bio u tom smislu povlašten: Za hrvatski su lakše mogli dobiti odobrenje. I sad dolaze, ali manje.

Za razliku od tih institucija, Haški sud još praktično ne prizna pravo optuženika na materinski jezik.

Na kraju ću spomenuti i ovo: U Međugorju je svaki dan Europski dan jezika i Svjetski dan jezika. Svaki dan svi narodi slave Boga na svojem materinskom jeziku. Radosna se vijest čita i na korejskom.

Bio sam oduševljen kad je jedan bračni par iz Južne Koreje na Slapovima Krke prije ručka molio *Oče naš* na korejskom. Svi su polaznici međunarodnoga tečaja hrvatskoga jezika bili ugodno začuđeni. I oni su imali tekst na svojem materinskom jeziku i na hrvatskom, koji uče. Međugorski Molitveni program i mogućnost ispovijedanja na toliko jezika zaslužuje pohvalu i nagradu Vijeća Europe.

Tjedni molitveni program

zimski raspored (od 1. rujna do 31. svibnja)

PONEDJELJAK I SRIJEDA

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Krunica
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h Sv. mise na hrvatskom
Ispovijed Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne Sv. mise na različitim jezicima
Tijekom dana Susreti sa svjedocima
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj Glasnika mira u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Nedjelja, 15. 10. 2017.

Iz 25,6-10a; Ps 23,1-6; Fil 4,12-14.19-20; Mt 22,1-14

Ponedjeljak, 16. 10. 2017.

Rim 1,1-7; Ps 98,1-4; Lk 11,29-32

Utorak, 17. 10. 2017.

od dana: Rim 1,16-25; Ps 19,2-5; Lk 11,37-41

Srijeda, 18. 10. 2017.

SV. LUKA EVANĐELIST
vl.: 2Tim 4,10-17b; Ps 145,10-13b.17-18; Lk 10,1-9

Četvrtak, 19. 10. 2017.

Rim 3,21-30a; Ps 130,1-6b; Lk 11,47-54

Petak, 20. 10. 2017.

Rim 4,1-8; Ps 32,1-2.5.11; Lk 12,1-7

Subota, 21. 10. 2017.

Rim 4,13.16-18; Ps 105,6-9.42-43; Lk 12,8-12

Nedjelja, 22. 10. 2017.

Iz 45,1.4-6; Ps 96,1.3-5.7-10a.10c; 1Sol 1,1-5b; Mt 22,15-21

Ponedjeljak, 23. 10. 2017.

Rim 4,20-25; Otpj. pj.: Lk 1,69-75; Lk 12,13-21

Utorak, 24. 10. 2017.

Rim 5,12.15b.17-19.20b-21; Ps 40,7-10.17; Lk 12,35-38

Srijeda, 25. 10. 2017.

Rim 6,12-18; Ps 124,1-8; Lk 12,39-48

Četvrtak, 26. 10. 2017.

Rim 6,19-23; Ps 1,1-4.6; Lk 12,49-53

Petak, 27. 10. 2017.

Rim 7,18-25a; Ps 119,66.68.76-77.93-94; Lk 12,54-59

Subota, 28. 10. 2017.

SV. ŠIMUN I JUDA, APOSTOLI
Blagdan
vl.: Ef 2,19-22; Ps 19,2-5; Lk 6,12-19

Nedjelja, 29. 10. 2017.

Izl 22,20-26; Ps 18,2.4.47.51ab; 1Sol 1,5c-10; Mt 22,34-40

Ponedjeljak, 30. 10. 2017.

Rim 8,12-17; Ps 68,2.4.6-7ab.20-21; Lk 13,10-17

Utorak, 31. 10. 2017.

Rim 8,18-25; Ps 126,1-6; Lk 13,18-21

Srijeda, 1. 11. 2017.

SVI SVETI
vl.: Otk 7,2-4.9-14; Ps 24,1-6; 1Iv 3,1-3; Mt 5,1-12a

Četvrtak, 2. 11. 2017.

SPOMEN SVIH VJERNIKA POKOJNIKA
iz Reda sprovoda (po izboru): Job 19,1.23-27a; Ps 27,1.4-5.7.8b-9a,13-14; Rim 5,5-11; Iv 6,37-40

Petak, 3. 11. 2017.

Rim 9,1-5; Ps 147,12-13.15-16.19-20; Lk 14,1-6

Subota, 4. 11. 2017.

od dana: Rim 11,1-2a.11-12.25-29; Ps 94,12-13a.14-15.17-18; Lk 14,1.7-11

Nedjelja, 5. 11. 2017.

Mal 1,14b – 2,2b.8-10; Ps 131,1-3; 1Sol 2,7b-9.13; Mt 23,1-12

Ponedjeljak, 6. 11. 2017.

Rim 11,29-36; Ps 69,30-31.33-34.36-37; Lk 14,12-14

Utorak, 7. 11. 2017.

Rim 12,5-16a; Ps 131,1-3; Lk 14,15-24

Srijeda, 8. 11. 2017.

Rim 13,8-10; Ps 112,1-2.4-5.9; Lk 14,25-33

Četvrtak, 9. 11. 2017.

vl.: Ez 47,1-2.8-9.12 (ili: 1Kor 3,9c-11.16-17); Ps 46,2-3.5-6.8-9; Iv 2,13-22

Petak, 10. 11. 2017.

od dana: Rim 15,14-21; Ps 98,1-4; Lk 16,1-8

Subota, 11. 11. 2017.

od dana: Rim 16,3-9.16.22-27; Ps 145,2-5.10-11; Lk 16,9-15

Nedjelja, 12. 11. 2017.

Mudr 6,12-16; Ps 63,2-8; 1Sol 4,13-18; Mt 25,1-13

Ponedjeljak, 13. 11. 2017.

Mudr 1,1-7; Ps 139,1-10; Lk 17,1-6

Utorak, 14. 11. 2017.

SV. NIKOLA TAVELIĆ, PREZBITER I MUČENIK
od dana: Mudr 2,23 – 3,9; Ps 34,2.3.16-19; Lk 17,7-10

Srijeda, 15. 11. 2017.

Mudr 6,1-11; Ps 82,3-4.6-7; Lk 17,11-19

19 godina s vama u molitvi

RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE

Tel.: ++387 36 653 580 uredništvo, 653 548 marketing

Fax: ++387 36 653 552, E-mail: radio-mir@medjugorje.hr

Uživo na internetu: www.radio-medjugorje.com

Radiopostaja "MIR" Međugorje djeluje od 25. studenoga 1997., a od blagdana sv. Franje 4. listopada 1999. emitira program preko interneta. Zahvaljujući satelitskom programu, glas naše Radiopostaje može se čuti u cijeloj Europi, na Bliskom istoku. Svaki dan emitira uživo kronicu i sv. mise iz crkve sv. Jakova u Međugorju. Iz studija se 24 sata emitiraju svakodnevni govorni i glazbeni programi. Radiopostaja "MIR" Međugorje djeluje u sklopu Informativnog centra "Mir" Međugorje.

Poslanje radiopostaje "MIR" Međugorje: povezati hodočasnike Kraljice Mira, naviještati zdrave vjerničke stavove, podupirati normalne općeljudske odnose, širiti ekumensko ozračje među ljudima.

Jajce 87,8 Mhz, Mostar 100 MHz, Banja Luka 87,8 MHz, Hercegovina 101,5 MHz, Lašvanska dolina 100 MHz, Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz, Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 Mhz, Bugojno, Uskoplje i okolica 101,8 Mhz, Sjeverozapadna Bosna 106,7 Mhz, Žepče, Tuzla, Usora, Posavina 100,1 Mhz, Dolina Neretve i Južna Hercegovina 98,3 Mhz, Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 Mhz, Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska 107,8 Mhz, Satelit za Europu i Bliski istok: EUTELSAT 16°E

